

BETÆNKNING
OM
PRESSENS INFORMATIONSDATABASE

*Afgivet af et udvalg nedsat af
Justitsministeren den 11. april 1991*

BETÆNKNING NR. 1233

København 1992

*Publikationen kan købes i
boghandelen eller hos*

STATENS INFORMATION
Postboks 1103, 1009 København K

*Fremstillet efter delvis duplikeret
og fotokopieret materiale*

ISBN 87-503-9687-0
Stougaard Jensen/København
Ju 00-237-bet.

I N D H O L D S F O R T E G N E L S E

<u>Indledning.</u>	<u>Side :</u>
Udvalgets nedsættelse og kommissorium	5
Udvalgets sammensætning.	6
<u>Kapitel 1. Baggrund.</u>	
1. Pressens udklipsarkiver.	8
2. Lov om private registre.	8
3. Justitsministeriets beretning af 1984.	9
4. Nordisk Arbejdsgruppes rapport.	10
5. Mediekommissionens betænkning.	11
6. Forslag til ændring af lov om private registre 1986.	11
7. Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål fra Retsudvalget.	12
8. Retsudvalgets betænkning af 27. maj 1987	16
<u>Kapitel 2. Den gældende retstilstand.</u>	<u>Side;</u>
1. Særreglerne i lov om private registre.	19
1.1. Ordlyden	19
1.2. Nærmere om særreglerne.	21
1.3. Særreglernes anvendelsesområde.	22
1.4. De generelle bestemmelser i lov om private registre.	23
2. Manuelle udklipsarkiver.	25

3.	Straffeloven og medieansvarsloven	25
3.1.	Straffeloven	26
3.2.	Medieansvarsloven	26
4.	Udlandet	29
4.1.	Justitsministeriets svar til Folketin- get i 1987.....	29
4.2.	Svensk betænkning om personregistrering	30
4.3.	Europarådets rapport	30
4.4.	Kun få oplysninger om udlandet.....	31
 <u>Kapitel 3. Internationale forpligtelser.</u>		
1 .	EF	32
2.	Europarådets konvention om beskyttelse mod automatisk databehandling af person- oplysninger.....	33
3.	Menneskerettigheder.....	34
3.1.	FN 's menneskerettighedskonvention	34
3.2.	Den europæiske Menneskerettighedskonven- tion	35
 <u>Kapitel 4. De nuværende informationsdatabaser.</u>		
1.	A/S Dagbladet Politikens informationssy- stem POLTXT.....	37
2.	Ritzaus Bureau I/S.....	38
3.	Berlingske Dagblade A/S.....	39
4.	A/S A-Pressen	39
5 .	Aviser på CD-Rom	40
6.	Andre systemer.....	41
6.1.	Nationalmuseet.....	41
6.2.	Andre informationssystemer af historisk karakter.....	43

Kapitel 5. Udvalgsflertallets hovedsynspunkter.

1 .	Indledning	44
2.	Særligt om massemediers redaktionelle brug af informationsdatabaser.....	47
3.	Offentligt tilgængelige informationsdatabaser.....	49
4.	Forholdet til internationale forpligtelser.....	56

Kapitel 6. Udvalgsflertallets lovudkast med bemærkninger.

Forslag til lov om massemediers informationsdatabaser.....	58
Bemærkninger til lovudkastets enkelte bestemmelser.....	65

Kapitel 7. Mindretalsudtalelse, afgivet af kontorchef Lotte Nyløkke Jørgensen, Register-tilsynet.

1.	Retsbeskyttelseshensyn	88
2.	Medieansvarsloven	91
3.	Selvstændigt medie	92
4.	Kommentar til flertallets udkast.....	94

BILAG ;

- 1) Europarådets rapport af 27. marts 1990 om "Data Protection and the Media.
- 2) Sammenfatning af den svenske betænkning "Personregistrering inom arbetslivs- forsknings- och massmedieområdene m.m., Statens offentliga utredningar, 1991:21, Justitiedepartementet.
- 3) Notat om POLINFO udarbejdet af redaktør Johs. Johansen, A/S Dagbladet Politiken.
- 4) De af Registertilsynet fastsatte vilkår for POLTXT.
- 5) Lov om private registre, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 622 af 2. oktober 1987.
- 6) Medieansvarsloven, lov nr. 348 af 6. juni 1991.

Indledning.

Udvalgets nedsættelse og kommissorium.

Udvalget vedrørende pressens informationsregistre blev nedsat af justitsministeren den 11. april 1991.

Udvalgets kommissorium har følgende ordlyd:

"På baggrund af de seneste års udvikling inden for anvendelsen af edb-baserede informationssystemer, skal udvalget vurdere behovet for en ændring af de retsregler, der i dag gælder for pressens informationsregistre, herunder navnlig reglerne i kap. 2 c i lov om private registre m.v.

Udvalget skal foretage en afvejning af de modstående hensyn, mellem på den ene side enkeltpersoners interesse i beskyttelse af privatlivets fred, og på den anden side hensynet til presse- og informationsfriheden.

Udvalget bør i den forbindelse give en nærmere beskrivelse af, i hvilket omfang de omhandlede informationsregistre må indeholde hidtil ikke offentliggjort stof og nyredigeret stof m.v., og i hvilket omfang der fra de omhandlede registre må videregives oplysninger.

Udvalget skal endvidere overveje, om der for pressens informationsregistre bør udarbejdes regler, der bygger på samme principper som registerlovgivningens regler om registerindsigt og berigtigelse."

Udvalgets sammensætning.

Ved nedsættelsen fik udvalget følgende sammensætning:

Formand!

Landsdommer Niels Waage, østre Landsret.

Medlemmer udpeget af Justitsministerlet;

Professor, lic. jur. Vagn Greve, Handelshøjskolen i København.

Kommitteret i Justitsministeriet, Jørgen Paulsen.

Kontorchef i Justitsministeriet, John Vogter.

Fg. direktør, kontorchef Lotte Nyløkke Jørgensen, Registrertilsynet.

Medlemmer udpeget efter indstilling fra Danske **Dagblades Forening.**

Chefredaktør, adm. direktør Lisbeth Knudsen, A/S A-Pressen.

Adm. direktør Ejvind Sandal, A/S Dagbladet Politiken.

Advokat, dr. jur. Claus Gulmann.

Adm. direktør Flemming **Leth-Larsen**, Danske Dagblades Forening.

Medlem udpeget efter indstilling fra Dansk Journalistforbund.

Journalist Karin Ebbesen.

Som udvalgets sekretær blev udpeget fuldmægtig i Justitsministeriet Henrik Estrup Nielsen.

Den 23. oktober 1991 indtrådte kontorchef i Justitsministeriet Claes Nilas i udvalget i **stedet for kommitteret** Jørgen Paulsen.

Samtidig blev udvalget udvidet med næstformand i Dansk Journalistforbund, Christian Kierkegaard udpeget efter indstilling fra Dansk Journalistforbund.

Den 6. november 1991 indtrådte landsretssagfører P. Borg Knudsen, København, i udvalget i stedet for advokat, dr. jur. Claus Gulmann.

Tekstbehandlingsopgaverne i forbindelse med udvalgets arbejde og med renskrivningen af betænkningen er **udført** af assistent Christina Poulsen, Justitsministeriet.

Udvalget har afholdt 6 møder.

København i marts 1992.

Karin Ebbesen   Vagn Greve   Lotte **Nyløkke Jørgensen**

Christian Kierkegaard   Lisbeth Knudsen   P. Borg **Knudsen**

Fl. Leth-Larsen   Claes Nilas   Ejvind Sandal

John Vogter   Niels Waage
(formand)

Henrik Estrup Nielsen

K A P I T E L 1.

Baggrund.

1. Pressens udklipsarkiver.

Danske dagblade og nyhedsbureauer har igennem mange årtier haft billedarkiver og arkiver over udklip af artikler ordnet efter artiklens emne, personnavne m.v. Arkiverne har været benyttet i forbindelse med generel journalistisk research og ved forberedelsen af nye artikler til avisen. Arkiverne har sammen med arkiverne over de udgivne dagblade også helt eller delvist været stillet til rådighed for andre, f.eks. forskere, virksomheder og i et vist omfang for læserne i almindelighed. Udklipsarkiver findes også andre steder end i bladhusene, f.eks. i Folketingets bibliotek, og der findes særlige udklipsservicebureauer.

Efter udviklingen af edb-teknologien har flere bladhus og nyhedsbureauer etableret eller overvejet at etablere edb-baserede informationssøgesystemer (i det følgende kaldt informationsdatabaser) til afløsning af billed- og udklipsarkiverne.

2- Lov om private registre.

Der blev første gang lovgivet om private registre i 1978, jf. lov nr. 293 af 8. juli 1978. Loven bygger på Registerudvalgets delbetænkning 687/1973 om private registre.

Pressens informationsdatabaser var ikke nævnt i delbetænkningen og blev heller ikke gjort til genstand for særskilt behandling i lovens øvrige forarbejder eller i loven selv. Som lovens anvendelsesområde var formuleret, blev det imidlertid antaget, at informationsdatabaser var omfattet af loven om private registre.

Da loven også omfatter andre registre end de edb-baserede, har man efter lovens ikrafttræden rejst det spørgsmål, om også de manuelle udklipsregistre skulle opfylde lovens krav.

Registertilsynet har besvaret dette spørgsmål benægtende i årsberetningen for 1981, side 91-92, da de manuelle udklipspapirer ikke indeholder materiale, der **ikke** allerede er offentliggjort. Efter tilsynets opfattelse er der derfor ikke tale om registrering af oplysninger om personlige forhold, som med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden, jf. lovens § 1, stk. 1.

3. Justitsministeriets beretning af 1984.,

Informationsdatabaser er endvidere behandlet i Justitsministeriets beretning fra 1984 om erfaringerne med administrationen af registerlovgivningen, side 32-33. Beretningen rejste spørgsmål om, hvorvidt de dagældende regler i registerloven var fuldt ud egnede til at regulere denne form for edb-registrerede oplysninger. Ved fremlæggelsen af beretningen for Folketinget, jf. Folketingstidende 1984/85, Forhandlingerne, sp. 3854 ff, udtalte justitsministeren blandt andet følgende, (sp. 3862):

"Det må i den forbindelse tages i betragtning, at de oplysninger, som indgår i informations-søgesystemerne, efter de oplysninger, som registertilsynet er i besiddelse af, i **et** vist omfang sælges til andre.

I lyset af den betydning, som pressens og an-

dres rådighed over sådant omfattende materiale om den enkelte kan få, og den udbredelse oplysningerne kan få gennem pressen, er der her utvivlsomt tale om et spørgsmål, som vi bør være opmærksom på. Vi må imidlertid være opmærksom på, at vi ikke ved en eventuel lovændring på dette punkt kommer til at gribe ind i presse- og ytringsfriheden."

Under forhandlingerne i Folketingssalen om redegørelsen, jf. Folketingstidende 1984/85, Forhandlingerne, sp. 4576 ff, berørte flere ordførere pressens informationsdatabaser.

4. Nordisk arbejdsgruppes rapport.

En nordisk arbejdsgruppe udarbejdede i 1985 en rapport om informationssøgesystemer, som også beskæftigede sig med pressens informationsdatabaser. Rapportens konklusion, der er gengivet i Registertilsynets årsberetning 1985, side 39-40, lyder således:

" . . . Forslagene til begrænsninger går meget kort ud på, at informationssøgesystemer på edb, hvor der kan udsøges oplysninger på *personer*, i større eller mindre omfang bør være reguleret i datalovgivningen. Størst behov for begrænsninger forekommer der at være i det omfang, der sker *videregivelse* af oplysninger, der stammer fra *offentliggjort materiale i den skrevne presse*. Som udgangspunkt bør der *ikke* kunne ske *videregivelse af personoplysninger af følsomt indhold* (race, religion og hudfarve, om politiske, seksuelle og strafbare forhold, om helbredsforhold, misbrug af nydelsesmidler og lignende), da dette vil være bedst i overensstemmelse med den gældende datalovgivning. Hvis dette hensyn støder an mod hensynet til, at én gang offentliggjort materiale bør være tilgængeligt for alle, bør der i det mindste søges gennemført *en tidsmæssig grænse for*, hvor længe sådan videregivelse må finde sted. Arbejdsgruppen foreslår ét til to år. Det bør eventuelt overvejes, om særlige hensyn skal tages til forskningen . . . . Her ud over bør sikres en forbedret datakvalitet ved at indføre en *nem og hurtig adgang til berigtigelse* af urigtige og vildledende oplysninger. Registerindsigt for den registrerede bør sikres . . . ."

5. Mediekommissionens betænkning.

I mediekommissionens betænkning nr. 6 om dansk mediepolitik (betænkning nr. 1029/1985) side 232, udtrykker et mindretal vedrørende kommissionens anbefalinger om straffe- og ansvarssystemet sig for undersøgelse af behovet for justering af den gældende lovgivning i forhold til de nye elektroniske medier, herunder elektroniske informationssystemer.

6. Forslag til ændring af lov om private registre 1986.

Den 8. oktober 1986 fremsatte justitsministeren forslag til lov om ændring af lov om private registre m.v. og lov om offentlige myndigheders registre. I forslaget var pressens informationsdatabaser ikke gjort til genstand for nogen særskilt regulering eller behandling. I bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser anføres det i tilknytning til § 2, stk. 2, at loven ikke omfatter registrering, der alene finder sted til brug for personalhistoriske undersøgelser eller udgivelse af almindelige opslagsværker. Det anføres endvidere, at pressens informationssystemer, i det omfang de føres under anvendelse af edb, er omfattet af loven, jf. Folketingstidende 1986/87, Tillæg A, sp. 497.

Under høringsrunden fremkom pressen med kritik af lovforslaget, idet man fandt, at der var behov for en udtrykkelig præcisering af, at bladenes manuelle udklipsarkiver ikke var omfattet af registerlovgivningen. Endvidere blev der fremsat ønske om, at pressens edb-baserede informationsdatabaser blev undtaget fra loven. Det skulle gælde både den interne brug af registre i bladhusene og den eksterne brug af disse registre.

Registertilsynet pegede i sit høringssvar på de spørgsmål, som den øgede anvendelse af edb-informationssystemer

mer rejste. Tilsynet ønskede derfor også, at man overvejede en særlig regulering af pressens informationssystemer.

Under udvalgsbehandlingen i Folketingets Retsudvalg havde Danske Dagblades Forening foretræde for udvalget. Desuden rettede foreningen ved skrivelse af 2. marts 1987 (Retsudvalgets bilag 51 til lovforslag 32/1986) henvendelse til Folketinget. I skrivelsen anføres blandt andet følgende om pressens informationsdatabaser:

"Som foran citeret lægger lovforslaget til grund, at pressens informationssøgesystemer, for så vidt de føres under anvendelse af edb, er omfattet allerede af den gældende lov.

I denne anledning bemærker vi, at i hvert fald et enkelt bladhus forlængst har afløst husets tidligere anvendte udklipsarkiv af et edb-system, der indeholder resuméer af artikler, først og fremmest fra husets egne blade, tilbage fra 1975.

Det er vor opfattelse, at den forestående lovrevision ikke bør lægge hindringer i vejen for en udvikling fra de traditionelle udklipsarkiver til edb-informationssøgesystemer, hvad enten disse opbygges med resuméer eller baseres på den fulde tekst af tidligere offentliggjorte artikler. Pressens edb-arkiver baseret på offentliggjort stof vil være uundværlige arbejdsredskaber for fremtidens journalister.

Vi er derfor af den opfattelse, at pressens edb-informationssøgesystemer bør undtages fra loven på linie med registrering til brug for udgivelsen af almindelige **opslagsværker.**"

7. Justitsministeriets besvarelse af **spørgsmål fra Retsudvalget.**

I Justitsministeriets besvarelse af et **spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg** angående henvendelserne fra dagbladene anføres blandt andet følgende, jf. Folketingstidende 1986/87, Tillæg B, sp. **2621 ff:**

. . . . Efter Justitsministeriets opfattelse må behovet for en eventuel særlig regulering af pressens informationssystemer vurderes ud fra en afvejning af væsentlige modstående hensyn.

Pressens informationssystemer vil - når de føres under anvendelse af edb - give mulighed for på en hidtil uset nem og effektiv måde at skaffe en omfattende beskrivelse af enkeltpersoners forhold, ofte med oplysning om forhold, der ligger langt tilbage i tiden. Den enkelte registrerede vil ikke have indflydelse på registreringen - heller ikke ved registrering af oplysninger om rent private forhold - og det vil bero på tilfældigheder, om oplysninger f.eks. om sigtelser for strafbart forhold indgår i pressens **informationssystemer** eller ej. Som nævnt ovenfor vil der ofte være tale om oplysninger eller vurderinger, der er af foreløbig karakter, og som senere viser sig at være helt eller delvis urigtige, uden at de oprindelige oplysninger eller vurderinger berigtiges. Registrering, anvendelse og videregivelse af sådanne oplysninger kan have store konsekvenser for den enkelte, samtidig med at det ofte vil være vanskeligt eller umuligt for de registrerede at kræve oplysningerne slettet eller berigtiget, når der er tale om oplysninger, som på tidspunktet for deres registrering var rigtige, idet en løbende ajourføring af registerets oplysninger næppe vil være mulig.

Over for disse betæneligheder ved pressens **informationssystemer** står hensynet til pressefriheden. De oplysninger, der indgår i registeret, hidrører normalt fra **offentliggjorte** periodiske skrifter, der er undergivet straffelovgivningens bestemmelser om freds- og arekrænkelse og presselovgivningen. Registre af denne art kan være værdifulde med henblik på at tilvejebringe baggrundsmateriale til brug for udarbejdelse af artikler, der offentliggøres. Endelig er der tale om en **registeraktivitet**, der gennem en årrække har indgået som et naturligt led i udgivelsen af dagblade m.v. Det nye er alene, at der nu **kan opnås** betydelige **fordele** ved brug af **edb i forbindelse** med førelsen af informationssystemer.

. . . . Bestemmelserne i straffelovens **kapitel 27** om freds- og arekrænkelser - **navnlig straffelovens § 264 d** - **kan som nævnt i et vist omfang** yde beskyttelse mod misbrug af **pressens**

informationssystemer.

I det omfang, de registrerede oplysninger hidrører fra offentliggjorte skrifter, vil der kunne gøres et ansvar gældende, såfremt denne offentliggørelse uberettiget krænker en andens private forhold. På tilsvarende måde vil anvendelsen af de registrerede oplysninger være omfattet af disse bestemmelser i det omfang, oplysningerne videregives f.eks. i forbindelse med offentliggørelse i et dagblad.

Det bemærkes i den forbindelse, at det efter omstændighederne må antages at kunne indebære en overtrædelse af straffelovens § 264 d at videregive oplysninger om en persons rent private forhold - f.eks. strafbare forhold - også selv om disse oplysninger på et tidligere tidspunkt har været offentliggjort f.eks. i forbindelse med omtalen af straffesagen.

Presselovgivningens bestemmelser kan ligeledes til en vis grad sikre, at urigtige eller vildledende oplysninger i princippet forsynes med berigtigelse i informationssystemet.

Hverken bestemmelserne i straffeloven eller presselovgivningen giver imidlertid en beskyttelse af den enkeltes privatliv i forbindelse med anvendelse af edb-informationssystemer, der tilnærmelsesvis svarer til den, der indeholdes i registerlovgivningen. For så vidt angår oplysninger i disse systemer, der ikke hidrører fra offentliggjort materiale, og anvendelse af registrerede oplysninger, der ikke sker i form af offentliggørelse eller anden videregivelse, kan hverken straffelovens eller presselovgivningens bestemmelser anvendes.

... Hvis der ønskes en anden regulering af pressens edb-registre end den, der følger af den gældende lov, kan der overvejes forskellige modeller:

... Danske Dagblades Forening har foreslået, at dagbladenes registrering af allerede offentliggjorte oplysninger helt undtages fra registerlovgivningen.

... En anden model til regulering af pressens informationssystemer kunne være, at disse registre undtages fra registerlovgivningens regler i det omfang, oplysningerne alene anvendes af den pågældende virksomhed i **forbin-**

delse med udgivelse af virksomhedens periodiske skrifter m.v. Det kunne også bestemmes, at registrene undtages fra lovens regler i det omfang de alene indeholder materiale, der allerede er offentliggjort i et periodisk skrift m.v. og oplysningerne alene anvendes af virksomheden i forbindelse med virksomhedens udgivelse af skrifter m.v.

Som nævnt . . . vil sådanne registre kunne indeholde urigtige eller vildledende oplysninger. De skitserede ordninger vil derfor ikke kunne hindre en opbygning af registre med urigtige eller vildledende oplysninger, der vil kunne danne grundlag for ny offentliggørelse, der eventuelt kan indebære en ny krænkelse af den enkelte, uanset at den krænkede måske var berettiget til at anvende sanktionsreglerne i straffeloven overfor den pågældende offentliggørelse. Hertil kommer, at en undtagelsesbestemmelse kan misbruges til ukontrolleret opbygning af store registre, indeholdende følsomme oplysninger om enkeltpersoner, hvor det egentlige formål ikke er registerejerens udgivelse af et periodisk skrift, men derimod opbygningen af et privat "efterretningssystem".

. . . . De modeller, . . . , kunne kombineres med en ret til egenaces for den registrerede og eventuelt dennes ret til at få tilført registeret, at han eller hun ikke finder, at en oplysning er rigtig.

. . . . En noget mere vidtgående regulering kunne bestå i, at der indføres en pligt til at anmelde registre til Registertilsynet, hvis der gøres brug af elektronisk databehandling, og registeret indeholder følsomme oplysninger, der er offentliggjort i et periodisk skrift eller er indsamlet med henblik på sådan offentliggørelse. Disse registre undtages i øvrigt fra loven, og Registertilsynet bemyndiges til at fastsætte nærmere vilkår for registeret til beskyttelse af de registreredes privatliv, herunder om sletning og ajourføring af oplysninger samt om sikkerhedsforanstaltninger mod, at registeret misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab. Videregivelse af oplysninger kunne her tillades i det omfang, oplysningerne offentliggøres i et periodisk skrift eller andet medie. Videregivelse herudover **kunne** tillades efter princippet i § 4, stk. 1, når der foreligger samtykke fra den registrerede, eller adgangen til videregivelse følger af anden lovgivning. Der kunne indføres adgang til egenaces i registeret.

Ved denne regulering inddrages registrene under Registertilsynets myndighed. De bestemmelser bl.a. i lovens § 3, stk. 2, § 4, stk. 1 og § 6, der som nævnt ovenfor kunne virke uhenigtsmæssige for disse registre, gælder imidlertid ikke, men kan efter Registertilsynets bestemmelse helt eller delvis fastsættes som vilkår for registeret.

8. Retsudvalgets betænkning af 27. maj 1987.

I bemærkningerne til ændringsforslaget i Folketingets Retsudvalgs betænkning af 27. maj 1987, **anføres blandt** andet følgende om pressens informationsregistre, jf. Folketingstidende 1986-87, Tillæg B, sp. 2458 f:

"Det er oplyst, at dele af dagspressen overvejer at opbygge eller allerede har opbygget informationssøgesystemer, der først og fremmest er baseret på avisartikler fra egne og **andre** aviser, men som også kan indeholde oplysninger, der ikke er **offentliggjort**.

Registertilsynet har fundet, at pressens almindelige manuelle udklipsarkiver ikke kan anses for omfattet af loven om private registre, idet disse indeholder offentligt tilgængelige oplysninger, som ikke "med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden". Derimod må avisartikler (pressens udklipsarkiver) **indlagt** på EDB anses for omfattet af loven, i det omfang de indeholder oplysninger om enkeltpersoner. Dette betyder bl.a., at der efter den gældende lov fra disse informationssøgesystemer ikke må videregives oplysninger om f.eks. seksuelle forhold, straffbare forhold eller sygdomsforhold uden samtykke fra den registrede.

Basismaterialet i disse informationssøgesystemer er i hovedsagen offentligt tilgængeligt, idet oplysningerne kan findes ved gennemlæsning af de ældre udgaver af aviserne. Indholdet af sådanne avisartikler er reguleret i presselovgivningen og i straffeloven. Som nævnt kan registrene dog også **indeholde materiale**, som ikke har været **trykt**. Det **må antages, at sådanne** systemer i praksis **vil kunne** give en omfattende beskrivelse **af enkeltpersoner på en hidtil uset hurtig og nem måde, uden**

at den registrerede har indflydelse på registreringen eller kendskab til, hvem der modtager disse oplysninger.

Registertilsynet har oplyst, at pressens informationsøgessystemer ikke alene anvendes til pressens eget brug, men også til videregivelse med erhvervsmæssigt sigte til virksomheder og private uden tilknytning til pressen.

Det er endvidere karakteristisk, at disse oplysninger ofte vil vedrøre rent private forhold, samtidig med, at oplysningernes rigtighed ikke er - eller kan være - kontrolleret nærmere. Ofte vil der være tale om oplysninger eller antagelser, der alene er af foreløbig karakter, og som senere viser sig at være helt eller delvis urigtige, uden at de oprindelige oplysninger eller antagelser berigtiges.

Anvendelsen af sådanne oplysninger og navnlig videregivelse heraf kan have meget store konsekvenser for den registrerede samtidig med, at det ofte vil være vanskeligt eller umuligt at kræve oplysningerne slettet eller berigtiget, idet der ikke er tale om oplysninger, som på tidspunktet for deres registrering var urigtige eller vildledende, og idet en løbende ajourføring næppe vil være praktisk mulig.

På den baggrund foreslås det, at pressens informationsregistre undergives en særlig regulering i registerlovgivningen, hvis registrene alene indeholder oplysninger, der er offentliggjort i et periodisk skrift.

For sådanne registre foreslås det, at registerlovgivningens almindelige bestemmelser, herunder bestemmelserne om registrering af oplysninger, videregivelse af oplysninger, sletning og ajourføring af oplysninger samt sikkerhedsforanstaltninger, ikke skal gælde, men at registrene skal anmeldes til Registertilsynet, der kan fastsætte nærmere vilkår for registret til beskyttelse af den registreredes privatliv. Videregivelse af følsomme oplysninger fra registret kan ske uden samtykke fra den registrerede, hvis dette følger af anden lovgivning eller videregivelse sker således, at oplysningerne offentliggøres i et periodisk skrift. Efter den foreslåede bestemmelse i § 7 i har den registrerede ret til registerindsigt i disse registre.

Denne lempeligere regulering af pressens informationsregistre skal ses på baggrund af

hensynet til pressefriheden og det forhold, at bestemmelserne i straffeloven og presseloven i et vist omfang sikrer mod registrering og videregivelse af urigtige eller vildledende oplysninger fra sådanne registre.

For pressens informationsregistre i øvrigt gælder registerlovgivningens almindelige regler.

De af Retsudvalget omtalte særregler for pressens informationsregistre blev vedtaget som en del af lov nr. 383 af 10. juni 1987, jf. i øvrigt kap. 2. Lov om private registre, jf. lovbekendtgørelse nr. 622 af 2. oktober 1987, er optrykt som bilag 5 til denne betænkning.

K A P I T E L 2 .

Den gældende retstilstand.

1 . Særreglerne 1 lov om private registre.

De særlige regler om pressens **informationsregistre** findes i kapitel 2 c i lov om private registre, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 622 af 2. oktober 1987, optrykt som bilag 5 til denne betænkning.

1.1. Ordlyden.

Bestemmelserne, der blev indsat ved lov nr. 383 af 10. juni 1987, har følgende ordlyd:

"§ 7 g. Loven omfatter ikke registre, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling, og som alene indeholder oplysninger, der er of- fentliggjort i et periodisk skrift.

Stk. 2. Registre som nævnt i stk. 1 må kun op- rettes efter forudgående anmeldelse til regi- stertilsynet.

Stk. 3. Registertilsynet kan fastsætte nærmere vilkår for registret til beskyttelse af de regi- streredes privatliv, herunder om samtykke fra den registrerede, om sletning og ajourfø- ring af oplysninger samt om sikkerhedsforan- staltninger mod, at registret misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab.

§ 7 h. Registrerede oplysninger som nævnt i § 7 g, stk. 1, må ikke videregives uden samtykke fra den registrerede eller den, der handler på dennes vegne, medmindre dette følger af anden lovgivning eller videregivelse sker således, at oplysningerne offentliggøres i et periodisk skrift.

§ 7 i. Virksomheder m.v. skal på begæring fra en person give denne meddelelse om, hvad der er registreret om den pågældende.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 7 a, stk. 3, og §§ 7 b - 7 e gælder tilsvarende for begæringer som nævnt i stk. 1."

De bestemmelser, der er nævnt i § 7 i, stk. 2, findes i lovens kap. 2 a om registrerede personers adgang til oplysninger om sig selv. Dette kapitel har følgende ordlyd:

§ 7 a. Hvor der ved registerets førelse gøres brug af elektronisk databehandling, skal virksomheden mv på begæring fra en person give denne meddelelse om, hvad der er registreret om den pågældende.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis den registreredes interesse i at få kendskab til oplysningerne findes at burde vige for afgørende hensyn til offentlige eller private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv. Gør sådanne hensyn sig kun gældende for en del af oplysningerne, skal den registrerede gøres bekendt med de øvrige oplysninger.

Stk. 3. En person, der har fået meddelelse efter stk. 1, har ikke krav på ny meddelelse før 12 måneder efter sidste meddelelse, medmindre den pågældende kan godtgøre en særlig interesse heri.

§ 7 b. Virksomheder mv skal på begæring give meddelelse som nævnt i § 7 a, stk. 1, skriftligt.

Stk. 2. Ved registre, der indeholder oplysninger om helbredsforhold, kan meddelelse gives i form af en mundtlig underretning, når væsentlige hensyn til den registrerede taler herfor.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter regler om betaling for skriftlige meddelelser.

§ 7 c. Virksomheder mv skal snarest besvare begæringer som nævnt i § 7 a, stk. 1. Er begæringen ikke besvaret inden 4 uger efter modtagelsen, skal virksomheden skriftligt underrette den pågældende om grunden hertil.

Stk. 2. Afslår virksomheden mv den registreredes begæring efter § 7 a, stk. 1, jfr. stk. 2, skal virksomheden samtidig oplyse den registrerede om adgangen til at indbringe spørgsmålet for registertilsynet.

§ 7 d. Afgørelser om retten til at få meddelt oplysninger efter bestemmelserne i §§ 7 a, 7 b, og 7 c, kan indbringes for registertilsynet.

S 7 e. Bestemmelserne i §§ 7 a-d gælder, uanset om registeret underkastes elektronisk databehandling i udlandet."

Reglerne i lovens kapitel 2 c indebærer, at pressens informationsregistre undergives en særlig regulering, der væsentligt afviger fra de regler om registrering og videregivelse af registrerede oplysninger, der findes i kap. 2.

1.2. Nærmere om særreglerne.

Som det fremgår af bestemmelserne, kan pressens informationsregistre kun oprettes efter forudgående anmeldelse til Registertilsynet, som kan fastsætte nærmere vilkår for registrene til beskyttelse af de registreredes privatliv, herunder om samtykke fra den registrerede, sletning, ajourføring og sikkerhedsforanstaltninger mod, at registret misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab.

Af videregivelsesreglerne i § 7 h følger, at en videregivelse kun kan ske til offentliggørelse i et periodisk skrift, medens anden videregivelse ikke må ske uden den registreredes samtykke, medmindre det følger af anden lovgivning. Det afgørende er således, hvad modtageren skal anvende oplysningerne til. Disse videregivelsesregler er på den ene side lempeligere, end hvad der følger af lovens almindelige regler. Der skelnes således ikke mellem oplysninger om rent private forhold og andre oplysninger, ligesom videregivelse af oplysningerne som udgangspunkt forudsættes at finde sted. På den anden side er adgangen begrænset til en bestemt brugerkreds. Videregivelse kan således ikke ske uden samtykke fra den, oplysningerne angår, til nogen uden for de trykte medier til anden anvendelse end offentliggørelse i et periodisk skrift.

Efter § 7 i skal der snarest gives meddelelse om, hvad der er registreret om en person, når den pågældende fremsætter begæring herom. De almindelige regler om registerindsigt i kap. 2 a, som er citeret ovenfor, finder som udgangspunkt tilsvarende anvendelse.

Selve formuleringen af bestemmelserne og den systematiske placering af reglerne i lov om private registre m.v. og forarbejderne til kapitlet kan give anledning til nogen tvivl.

Uanset ordlyden af § 7 g, stk. 1, ("Loven **omfatter ikke** . . . .") må det antages, at visse af lovens almindelige regler finder anvendelse på disse **registre**. Dette **gælder** således reglerne i kap. 6 om registrering og elektronisk databehandling i udlandet.

I § 27 er det udtrykkeligt bestemt, at **overtrædelse af § 7 g, stk. 1 og 2, § 7 h og § 7 i**, straffes med bøde eller hæfte.

Det er ligeledes strafbart at overtræde **de vilkår, som** Registertilsynet har udstedt i medfør af § 7 g, **stk. 3**, eller at undlade at efterkomme forbud eller **påbud**, udstedt i henhold til loven.

1.3. Særreglernes anvendelsesområde.

Kap. 2 c gælder efter ordlyden alene **informationsregistre**, der kun indeholder oplysninger, **der i forvejen** har været offentliggjort i et periodisk **skrift**. Ved reglernes udformning var man dog opmærksom **på**, at **der ved** indlæggelsen sker en bearbejdning **af stoffet**, at der **kan** ske en supplerings med oplysninger **fra andre** kilder som almindelige opslagsværker, og **at opsøgende** journalistik udføres af registerets egne **medarbejdere**.

Registertilsynet har anlagt den fortolkning med hensyn til § 7 g, stk. 1, at kun den del af et register, der indeholder oplysninger, som tidligere har været offentliggjort i et periodisk skrift, er omfattet af reglerne i kapitel 2 c. Den resterende del af registeret vil være omfattet af lovens almindelige regler, hvis den gøres til genstand for edb-behandling. Indeholder det samlede informationssystem også et manuelt udklipsarkiv er denne del af systemet ikke omfattet af lovens regulering, jf. kapitel 1, pkt. 2.

Registertilsynet har ved denne lempelige fortolkning søgt at undgå, at presseregistret i sin helhed falder uden for reglerne i kap. 2 c og ind under lovens væsentligt mere restriktive almindelige regler, når registeret indeholder andre end tidligere offentliggjorte oplysninger.

Registertilsynets overvejelser om spørgsmålet er gengivet i Registertilsynets Årsberetning 1988, side 95-97.

1.4. De generelle bestemmelser i lov om private registre.

En informationsdatabase, der ikke er omfattet af kap. 2 c, og som indeholder oplysninger, som kan henføres til bestemte enkeltpersoner, er undergivet de almindelige regler i lovens kap. 2 om erhvervsvirksomheder m.v.

Det følger af lovens § 3, stk. 2, at oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, såsom oplysninger om race, religion og hudfarve, om politiske, seksuelle og strafbare forhold samt oplysninger om helbredsforhold, væsentlige sociale problemer og misbrug af narkotika og lignende, kun må registreres, hvis oplysningen er afgivet af den pågældende selv eller indhentet med samtykke fra den pågældende, og der **foreligger**

omstændigheder, hvor den pågældende må vide, at oplysningen vil blive registreret. Det er endvidere en betingelse, at det er nødvendigt for virksomheden at besidde en sådan oplysning. Edb-registre med disse særligt følsomme oplysninger skal i almindelighed anmeldes til Registertilsynet ved oprettelsen.

Ikke-følsomme personoplysninger må efter § 3, stk. 1, kun registreres, hvis det er et naturligt led i den pågældende virksomheds drift.

I § 4, stk. 1, er der fastsat regler for videregivelse af de særligt følsomme oplysninger, jf. § 3, stk. 2. Sådanne oplysninger må ikke videregives uden samtykke fra den registrerede, medmindre dette følger af anden lovgivning. Andre registrerede oplysninger må efter § 4, stk. 2, kun videregives uden samtykke i det omfang, videregivelse uden sådant samtykke er et naturligt led i den normale drift af virksomheder af den pågældende art. For videregivelse af oplysninger, der vedrører forhold, som ligger mere end 5 år tilbage, gælder, at videregivelse normalt kun kan finde sted med samtykke, eller hvis det følger af lov.

I § 5 er der fastsat særlige berigtigelsesregler, ligesom oplysningerne på edb efter § 6, stk. 1, skal slettes, når de på grund af alder eller andre grunde har mistet deres betydning. Registret skal tillige indrettes på en sådan måde, at der sker fornøden ajourføring af oplysningerne, jf. § 6, stk. 2. Ifølge § 6, stk. 3, skal virksomheder m.v. foretage den fornødne kontrol til sikring af, at der ikke indføres urigtige eller vildledende oplysninger i et edb-register. Oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende, skal efter bestemmelsen snarest muligt slettes eller berigtiges. Ifølge § 6, stk. 4, skal der træffes de fornødne sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger i et edb-register mis-

bruges eller korarer til uvedkommendes kendskab.

2. Manuelle udklipsarkiver m.v.

Som anført i kap. 1 anses pressens manuelle udklipsarkiver ikke for at være omfattet af lov om private registre, og de er således ikke omfattet af særreglerne i kap. 2 c.

Afgørende i denne forbindelse har formentlig blandt andet været det forhold, at sådanne arkiver har været ført af pressen i mange år, og at adgang til registrene i kraft af deres manuelle karakter med hensyn til systematisering og brugerkreds ikke har en karakter, der kan siges at kollidere med de integritetshensyn, der ligger til grund for registerlovgivningen. Sådanne registre vil tillige typisk være systematiserede på en måde, der knytter oplysningerne, der eventuelt stammer fra et enkelt tidsskrift eller en begrænset kreds af tidsskrifter, til en bestemt kendt person eller begivenhed. Det vil derfor ikke være muligt uden et større forhåndskendskab eller anvendelse af betydelige ressourcer at erhverve sig viden på tværs af denne opdeling, medmindre gamle tidsskrifter for en længere tidsperiode meget nøje gennemgås.

I den forbindelse må også nævnes bestemmelsen i lovens § 2, stk. 2, hvorefter loven ikke omfatter registrering, der alene finder sted til brug for personalhistoriske undersøgelser eller udgivelse af almindelige opslagsværker.

3. Straffeloven og medieansvarsloven.

Af betydning for reguleringen af pressens informationsregistre er også reglerne i straffeloven og medieansvarsloven.

3.1. Straffeloven.

Straffeloven indeholder i kapitel 27 en række bestemmelser om freds- og ærekrænkelser. Efter bestemmelsen i § 264 d er det strafbart uberettiget at videregive meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden. Bestemmelsen finder også anvendelse, hvor meddelelsen eller billedet vedrører en afdød person.

3.2. Medieansvarsloven.

Den 1. januar 1992 trådte medieansvarsloven, lov nr. 348 af 6. juni 1991, i kraft. Samtidig ophævedes lov nr. 147 af 13. april 1938 om pressens brug.

Medieansvarsloven bygger på betænkning nr. 1205/1990.

Ifølge lovens § 1, nr. 1 og 2, gælder medieansvarsloven for indenlandske periodiske skrifter, herunder billeder og lignende fremstillinger, der trykkes eller på anden måde mangfoldiggøres, og for lyd- og billedprogrammer, der spredes eller fordeles af Danmarks Radio, TV 2, TV 2 's regionale virksomheder og foretagender, der har tilladelse til lokal radio- eller fjernsynsvirksomhed.

Medieansvarsloven gælder ifølge § 1, nr. 3, endvidere for tekster, billeder og lydprogrammer, der periodisk udbredes til offentligheden, såfremt de har karakter af en nyhedsformidling, som kan ligestilles med den formidling, der er omfattet af lovens § 1, nr. 1 eller 2, jf. dog § 8, stk. 1, der foreskriver anmeldelse til Pressenævnet som betingelse for, at et foretagende, der udgiver de i § 1, nr. 3, nævnte massemedier, kan være

omfattet af raedieansvarsloven.

Medieansvarsloven indeholder navnlig regler om strafansvar for mediernes indhold (kap. 3), erstatningsansvar for mediernes indhold (kap. 4), presseetik (kap. 5), genmæle (kap. 6) og pressenævnet (kap. 7). Loven er optrykt som bilag 6 til denne betænkning.

Det må antages, at nogle informationsdatabaser både er omfattet af lov om private registre og af **medieansvarsloven**. Dette gælder således informationsdatabaser, der alene indeholder massemedier, som er omfattet af medieansvarslovens § 1, nr. 1 eller 2. Det hedder herom i betænkningen, side 106-107:

"Udvalgets udgangspunkt er, at der skal foreligge særlige grunde for, at man bør lade andre massemedier end de periodiske skrifter og radio/fjernsyn være omfattet af en lov om ansvar for massemedierne og dermed omfattet af det særlige ansvarssystem. Herved sikrer man, at det medieretlige ansvar fastholdes som noget for så vidt enestående og specielt i forhold til den almindelige straffe- og erstatningsansvarsordning og ikke bliver udvandet.

Der er på den anden side enighed i udvalget om, at man ikke kan nøjes med at lade en medieansvarslov omfatte den trykte presse samt radio og fjernsyn, således som disse medier foreslås afgrænset i lovforslagets § 1, nr. 1 og 2.

Blandt andet må man sikre, at det ikke i relation til spørgsmålet om det presseretlige ansvar bliver afgørende, hvorledes disse medier distribuerer deres produkter. Man kan således forestille sig, at et dagblad, Danmarks Radio eller TV 2 etablerer en nyhedstjeneste, hvor nyhedsstoffet udbredes ad anden elektronisk vej end den af de pågældende medier normalt anvendte. Det er her nødvendigt at lade nyhedstjenesten være omfattet af de særlige ansvarsregler, idet der ellers kan opstå den situation, at en unavngiven artikel i et dagblad pådrager bladets redaktør et ansvar, mens den samme artikel formidlet elektronisk af dagbladet via teledata medfører ansvar efter lovgivningens almindelige an-

svarsregler, således at forfatterens anonymitet ikke er beskyttet. Et eksempel, der kendes i dag, er de dagbladsproducerede lydavisser. "

Efter udvalgets opfattelse må dette indebære, at en informationsdatabase, der alene består i en elektronisk opbevaring af f.eks. en årgang af et dagblad, uden at der er foretaget ændringer heri i forhold til de enkelte trykte offentliggjorte udgaver, er omfattet af medieansvarsloven.

Efter medieansvarslovens § 1, nr. 3, og § 8, kan "<t>ekster, billeder og lydprogrammer, der periodisk udbredes til offentligheden, såfremt de har karakter af en nyhedsformidling, som kan ligestilles med den formidling, der er omfattet af nr. 1 eller 2 [d.v.s. aviser, radio og fjernsyn]" være omfattet af **medieansvarsloven**, såfremt der indgives anmeldelse til pressenævnet herom.

Spørgsmålet om, i hvilket omfang en informationsdatabase, der indeholder andet end oplysninger, der allerede har været offentliggjort i et massemedie, er omfattet af medieansvarsloven, er behandlet i medieansvarsudvalgets betænkning (s. 109-110) for så vidt angår POLTXT.

Medieansvarslovsudvalget anfører herom følgende:

"For så vidt angår POLTXT, jf. herom____, fungerer dette informationssystem i det væsentlige som en base, hvorfra man kan hente baggrundsinformation om passede begivenheder, om personer samt disses udtalelser m.v. Samtidig er **POLTXT's** kundekreds for tiden hovedsagelig andre massemedier. Henset til, at hovedformålet med POLTXT ikke på nuværende tidspunkt kan anses for at være en udadrettet nyhedsformidling på linie med den trykte presses eller radioens og fjernsynets, samt under hensyn til **POLTXT's** begrænsede udbredelse finder udvalget efter en samlet vurdering ikke, at POLTXT på nuværende tidspunkt opfylder betingelserne for at **være omfattet**

af lovforslagets § 1, nr. 3.

Det bemærkes i den forbindelse, at selv om **POLTXT** blev undergivet medieansvarsloven, vil dette ikke indebære, at systemet ikke tillige vil være omfattet af lov om private registre."

4. Udlandet.

4.1. Justitsministeriets svar til Folketinget i 1987.

Ved besvarelsen af et spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg i forbindelse med indførelsen af reglerne om pressens **informationsregistre** i 1987, kom Justitsministeriet ganske kort ind på retsstillingen i andre lande.

Det fremgik heraf, at pressens informationsregistre i Sverige var undergivet registerlovgivningen.

I det omfang disse registre indeholdt oplysninger om rent private forhold, var registrene således undergivet den tilladelsesordning, som var gældende efter disse love.

Pressens edb-registre var i England undergivet den engelske registerlovgivnings bestemmelser, herunder bestemmelserne om oprettelse af edb-registre, egenaces og videregivelse af oplysninger.

Pressens registre var i Frankrig undtaget fra registerlovgivningen, hvad enten de førtes manuelt eller ved anvendelse af edb.

Justitsministeriet var i øvrigt ikke **ved besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål i besiddelse af helt dækkende oplysninger om, hvilke bestemmelser pressens registre var undergivet i andre lande.**

4.2. Svensk betænkning **om** personregistrering.

Som et delresultat af et større arbejde med at gennemgå "datalagen" udkom i 1991 en svensk betænkning om "personregistrering inom arbetslivs- forsknings- och massmedieområdene m.m.", Statens offentliga utredningar 1991:21, Justitiedepartementet.

I betænkningens afsnit 5.4., side 91 ff, omtales personregistre hos aviser m.v.

Som bilag 2 er optaget den i den svenske betænkning givne "sammenfatning".

4.3. Europarådets rapport.

Den 27. marts 1990 afgav Europarådets "Committee of Experts on Data Protection" (CJ-PD) en rapport om "**Data Protection and the Media**".

I rapporten omtales kort retsstillingen i 15 europæiske lande med hensyn til personregistre, der føres af massemedier.

Med hensyn til Vesttyskland anføres i rapporten følgende: .

"The data protection legislation of the Federal Republic of Germany only subjects files kept by the media to the requirements of data security, where such files are used exclusively for media purposes. The Act will apply to the media to the extent that they use data from press and radio archives for other purposes, for example communication to third parties.

Med hensyn til Holland anføres i rapporten følgende:

"The 1988 Data Protection Act states quite clearly in Section 2 (1b) that the Act will not apply to "personal data files which are solely intended for use in public supply of information by the press, radio or television."

Europarådsrapporten er optrykt som bilag 1 til denne betænkning.

4*4. Kun få oplysninger om udlandet.

Inden for de tidsrammer, som udarbejdelsen **af denne** betænkning har været underlagt, har udvalget **ikke haft** mulighed for at indhente nærmere oplysninger om retsstillingen i udlandet.

K A P I T E L 3.

Internationale forpligtelser.

1. EF.

I forslag til Rådets Direktiv om beskyttelse af personer i forbindelse med behandling af personoplysninger (SYN 287) er fastsat principper for elektronisk behandling af personoplysninger.

Det fremgår af det officielle resumé, at:

"Sigtet med dette direktivforslag er at sikre en ensartet beskyttelse på højt niveau i alle **EF's** medlemsstater og derved fjerne hindringerne for den informationsudveksling, der er en forudsætning for det indre markedes funktion. For at opnå dette skal de principper, der opstilles i udkastet til direktivforslag, garanteres af alle medlemsstaterne. Principperne vedrører specielt spørgsmål om, på hvilke betingelser det er legitimt at behandle personoplysninger, den registrerede persons rettigheder (oplysningsret, ret til aktindsigt, ret til berigtigelse, ret til at tage til genmæle osv.), oplysningernes pålidelighed (de skal være korrekte, indsamles loyalt, registreres til nøje definerede og legitime formål osv.) og nedsættelse af en Gruppe til Beskyttelse af Personoplysninger, som skal rådgive Kommissionen om spørgsmål vedrørende beskyttelsen af personoplysninger. Udkastet til direktivforslag omfatter den private sektor samt de grene af den offentlige sektor, hvis aktiviteter falder ind under fællesskabsrettens anvendelsesområde. Eftersom enhver vil blive ydet en ensartet, høj beskyttelse i forbindelse med behandling af personoplysninger i alle medlemsstater, vil medlemsstaterne ikke længe under henvisning til den registrerede persons beskyttelse kunne begrænse den frie udveksling af personoplysninger i **Fællesskabet.**"

I direktivforslaget er indeholdt en bestemmelse, art.

19, hvorefter "Medlemsstaterne ... for organer inden for pressen og den audiovisuelle sektor <kan> tillade undtagelser fra disse direktivs bestemmelser i det omfang, disse er nødvendige for at forene retten til privatlivets fred med reglerne for informations- og pressefrihed."

Det fremgår af direktivforslagets "Begrundelse" ad art. 19, at "Der er faktisk konfliktmuligheder mellem de to kategorier af grundlæggende rettigheder [retten til privatlivets fred og informations- og pressefriheden]. Den løsning, der er valgt, lægger vægt på, at der foretages en afvejning af de involverede interesser i tilfælde af fravigelse. Ved denne afvejning af interesser vil; der blandt andet kunne tages hensyn til, om der foreligger klagemuligheder for den registrerede person eller eventuelt ret til at tage til genmæle, om der findes etiske regler, hvilke grænser der er fastsat i den., europæiske menneskerettighedskonvention og de almindelige retsprincipper".

2. Europarådets konvention om beskyttelse mod automatisk databehandling af personoplysninger.

Integritetsbeskyttelse i forbindelse med edb-behandling er desuden omhandlet i Europarådets konvention nr. 108 fra 1981 om beskyttelse mod automatisk databehandling af personoplysninger, som Danmark tiltrådte i oktober 1989.

Konventionen indeholder grundlæggende bestemmelser om den registreredes rettigheder. Konventionen stiller blandt andet krav om, at personoplysningerne skal indsamles og behandles på en lovlig og rimelig måde, der skal være adgang til registerindsigt, og **der skal i konventionsstaten være en registerlovgivning. Det er ikke tilstrækkeligt, at reguleringen alene følger af**

administrativ praksis eller uskrevne grundsætninger. Det er i konventionen også bestemt, at der skal etableres et tilsynsorgan, hvortil de registrerede kan rette henvendelse, og der skal være særlige regler om behandling af følsomme oplysninger og om registersikkerhed.

Efter konventionens art. 9, stk. 2, kan konventionens bestemmelser om registrering, følsomme oplysninger og registerindsigt fraviges i lovgivningen i en konventionsstat, når det er nødvendigt i et demokratisk samfund for at "**beskytte** den registrerede eller tredjemands frihedsrettigheder eller andre rettigheder". Det må antages, at konventionsstaterne efter denne bestemmelse i

deres databeskyttelseslovgivning kan fastsætte særlige regler for pressens/mediernes registre, der fraviger konventionens bestemmelser, herunder helt undtage disse registre fra den almindelige regulering af edb-registre.

3. Menneskerettigheder.

Både Den europæiske Menneskerettighedskonvention og FN's menneskerettighedskonvention indeholder bestemmelser, der omhandler respekten for privatlivets fred og retten til menings- og ytringsfrihed.

3.1. FN's menneskerettighedskonvention.

FN's menneskerettighedskonvention, jf. bekendtgørelse nr. 30 af 29. marts 1976 (Lovtidende C), art. 17 og 19 har følgende ordlyd:

"Artikel 17.

1. Ingen må udsættes for vilkårlig eller ulovlig indblanding i sit privatliv eller familieliv, sit hjem eller sin brevveksling, eller for ulovlige angreb på sin ære eller sit omdømme.

2. Enhver har ret til lovens beskyttelse mod så-

dan indblanding eller sådanne indgreb.

Artikel 19.

1. Enhver har ret til meningsfrihed uden indblanding.

2. Enhver har ret til ytringsfrihed; denne ret skal omfatte frihed til at søge, modtage og meddele oplysninger og tanker af enhver art uden hensyn til landegrænser, i mundtlig, skriftlig eller trykt form, i form af kunst eller ved andre midler efter eget valg.

3. Udøvelsen af de ved denne artikels stk. 2 hjemlede rettigheder medfører særlige forpligtelser og et særligt ansvar. Den kan derfor undergives visse begrænsninger, men dog kun sådanne, som er hjemlet ved lov eller er nødvendige:

- a) af hensyn til respekten for andres rettigheder eller omdømme;
- b) af hensyn til statens sikkerhed, den offentlige orden (ordre public), sundhed eller sædelighed."

3.2. Den europæiske Menneskerettighedskonvention.

Den europæiske Menneskerettighedskonvention, jf. bekendtgørelse nr. 20 i 1953 (Lovtidende C), som ændret ved bekendtgørelse nr. 67 i 1964 (Lovtidende C) og bekendtgørelse nr. 35 i 1972 (Lovtidende C), art. 8 og 10 har følgende ordlyd:

"Artikelfl.

Stk. 1. Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin **korrespondance**.
Stk. 2. Ingen offentlig myndighed **kan gøre indgreb** i udøvelsen af denne ret, undtagen for så vidt det sker i overensstemmelse med loven og er **nødvendigt** i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige **tryghed eller** landets økonomiske velfærd, for at **forebygge uro** eller for at beskytte **sundheden eller** sædeligheden eller for **at beskytte andres ret og** frihed.

Artikel 10.

Stk. 1. Enhver har ret til ytringsfrihed. Denne ret omfatter meningsfrihed og frihed til at give eller modtage meddelelser eller tanker, uden ind-

blanding fra offentlig myndighed og uden hensyn til grænser. Denne artikel forhindrer ikke stater i at kræve, at radio, fjernsyns- eller filmforetagener kun må drives i henhold til bevilling.

Stk. 2. Da udøvelsen af disse frihedsrettigheder medfører pligter og ansvar, kan den underkastes sådanne formelle bestemmelser, betingelser, restriktioner eller straffebestemmelser, som er foreskrevet ved lov eller er nødvendige i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, territorial integritet eller offentlig sikkerhed, for at forebygge uorden eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden, for at beskytte andres gode navn og rygte eller rettigheder, for at hindre udspreddelse af fortrolige oplysninger, eller for at sikre domsmagtens autoritet og upartiskhed."

3.3. Som det fremgår af FN's Menneskerettighedskonventions art. 19 og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 10 er pressefriheden og informationsfriheden ikke absolut. Den kan undergives visse begrænsninger under hensynet til andres friheder og ret. Reglerne afspejler også den afvejning, som må finde sted af på den ene side hensynet til den enkelte og på den anden side hensynet til principperne om retten til frie meningsudvekslinger og tilkendegivelser, som kan anføres til støtte for generelt at undtage pressens informationsregistre fra reguleringen i registerlovgivningen.

3.4. De internationale forpligtelser på det pågældende område, som Danmark har påtaget sig, kan på den anførte baggrund ikke antages at være til hinder for, at der ved lov gennemføres regler for pressens informationsregistre, som søger at afveje hensynet til den personlige frihed over for hensynet til informationsfriheden.

K A P I T E L 4 .

De nuværende informationsdatabaser.

1. A/S Dagbladet Politikens informationssystem **POLTXT**.

Som en del af sin **informationsvirksomhed** POLINFO driver A/S Dagbladet Politiken et informationssystem, der p. t. er landets største og det mest anvendte af pressens informationssystemer.

Politiken startede indlægningen i 1975 som en intern base, og informationssystemet er siden blevet udbygget og tilbydes nu til en bred kreds af abonnenter.

POLTXT består dels af hele, trykte artikler, som er lagt ind i systemet, dels af referater og resumeer af trykte artikler. Endvidere består POLTXT af artikler, som ikke har været trykt, men som er skrevet direkte til POLTXT.

POLTXT udgør et fritekstsøgssystem, hvorefter det er muligt at søge på samtlige ord, herunder personnavne, som indgår i en artikel. I POLTXT indgår oplysninger om enkeltpersoners forhold, i det omfang oplysningerne skønnes at have offentlig interesse.

Enhver har ved indgåelse af en abonnementsaftale terminaladgang til POLTXT over **telefonnettet**. En række offentlige myndigheder, herunder Folketinget, og en række private virksomheder, har tegnet abonnement på POLTXT.

Som bilag 3 til betænkningen findes et af redaktør Johs. Johansen, A/S Dagbladet Politiken, udarbejdet no-

tat **om** POLINFO (POLTXT).

Registertilsynet har den 17. april 1989 fastsat vilkår for POLTXT, jf. § 7 g, stk. 3, i lov om private registre.

Vilkårene, der er gengivet i Registertilsynets **Årsberetning** 1989, side 83-84, er optrykt som bilag 4 til denne betænkning.

Af Registertilsynets Årsberetning 1989, side 84-85, fremgår, at Registertilsynet i 1988 i henhold til lov om private registre m.v. § 23, stk. 1, jf. § 7 h, pålagde A/S Dagbladet Politiken at ophøre med at videregive oplysninger fra informationssystemet uden samtykke fra den registrerede eller den, der handler på dennes vegne, medmindre adgangen hertil fulgte af anden lovgivning eller videregivelsen skete således, at oplysningerne blev offentliggjort i et periodisk skrift.

Registertilsynet pålagde endvidere bladhuset at træffe kontrolforanstaltninger til sikring af, at § 7 h i lov om private registre blev iagttaget i forbindelse med videregivelse af oplysninger fra registret.

Registertilsynet finder ikke, at POLTXT virker i overensstemmelse med de gældende bestemmelser, og har derfor indgivet politianmeldelse mod POLTXT. Efterforskningen i sagen er sat i bero på resultaterne af arbejdet i nærværende udvalg.

2. Ritzaus Bureau I/S.

Registertilsynet har siden efteråret 1989 ført drøftelser med Ritzaus Bureau I/S om et af **bureauet opbygget** elektronisk nyhedsarkiv, RITZ, der med tiden skal tilbydes en generel kreds af abonnenter **også uden for roe-**

dieverdenen.

Registertilsynet har over for Ritzaus Bureau tilkendegivet, at RITZ ikke kan antages at være omfattet af kap. 2 c i lov om private registre m.v., da registret ikke udelukkende indeholder oplysninger, der er offentliggjort i et periodisk skrift. RITZ er herefter omfattet af lov om private registres almindelige regler, herunder reglerne om registrering i § 3 og videregivelse i § 4.

3. Berlingske Dagblade A/S.

De Berlingske Dagblade A/S har i november 1989 oprettet et elektronisk redaktionsarkiv, Berlingske Avisdata.

Registret er en database med løbende opdatering af alle redaktionelle artikler fra Berlingske Tidende, B.T. og Week-end-avisen. De Berlingske Dagblade har oplyst, at formålet er at udvikle researchmulighederne for bladhusets medarbejdere.

Registertilsynet har ved skrivelse af 26. oktober 1989 for registret fastsat vilkår, der svarer til de vilkår, tilsynet har fastsat for POLTXT.

4. A/S A-Pressen.

A/S A-Pressen ventes i løbet af et års tid at realisere projekt "Arbejderbevægelsens Mediarkiv" i samarbejde med en række organisationer og medier indenfor Arbejderbevægelsen - herunder et meget stort antal fagblade og suppleret med A-Pressens elektroniske nyhedstjeneste NET-redaktionen, der leverer nyheder til et stort antal lokale radio- og TV-stationer.

Mediarkivet vil indeholde forskellige databaser, he-

runder en fulltext-base omfattende A-Pressens tre dagblade Det Fri Aktuelt, Ny Dag og Bornholmeren.

5. Aviser på **CD ROM**.

Oplysningerne i det følgende om **CD-ROM** er meddelt af redaktør Jons. Johansen, A/S Dagbladet Politiken.

CD ROM betyder Compact Disc Read Only Memory. Det er et lagrings- og distributionsmedie for digitaliserede data. En CD ROM minder om en **computerdiskette**. Der kan lagres tekst, billeder og lyd på disketten, og diskens indhold kan tages frem på en PC. Produktionen af CD ROM diske sker i et lukket miljø på højt specialiserede fabrikker, hvor der fremstilles en masterdisk på grundlag af data fra magnetbånd. Kopierne til distribution fremstilles ved prægning, lidt i lighed med fremstillingen af grammofonplader.

CD ROM er i familie med musik-CD'ere (CD AUDIO), der også indeholder digitale informationer. Men sporene på en CD ROM er tættere, og en CD ROM kan ikke afspilles på en musik CD afspiller.

En CD ROM indeholder typisk omkring 600 Megabyte. Normale PC-disketter indeholder mellem 720 Kilobyte og 1.4 Megabyte. 1 Megabyte svarer til den rå tekstmængde i et sædvanligt dagblad.

Et enkelt billede i digital form fylder mellem 2 (sort/hvid) og 6 (farve) Megabyte.

Der kan læses data på en CD ROM. Brugeren kan ikke selv indlægge data - og de data, der er indlagt på en **CD ROM**, kan ikke slettes.

Til at hente oplysninger fra en CD ROM benyttes et spe-

cielt CD ROM diskdrev, der tilsluttes en PC. Ofte skal PC'eren udstyres med et program, der gør det rauligt at læse og styre den CD ROM, der indsættes i drevet.

I de sidste 5 år er det blevet almindeligt at distribuere databaser på CD ROM. Typisk distribueres information, hvor løbende opdatering ikke er en kritisk faktor. F.eks. distribueres megen medicinsk, kemisk og patent information på CD ROM. I de senere år også vejvisere, produktkataloger og statistiske oplysninger. Der er udgivet 3 leksika på CD ROM og enkelte håndbøger. Inden for de sidste 2 år er der begyndt at dukke aviser op på CD ROM. I U.S.A. findes nu 8 aviser på CD ROM, i England 4 (Financial Times, The Times, The Independent og Northern Echo).

I disse tilfælde fungerer CD ROM som distributionsmedie for avisens tekst. Teksten hentes fra avisens produktionsssystem og lagres på CD ROM sammen med et søgeprogram. Søgeprogrammet gør det normalt muligt at søge på alle de ord, der forekommer i artiklerne og på alle kombinationer af ord. Artiklerne kan læses på en skærm eller printes.

I de eksempler på udgivelse af aviser på CD ROM, der findes i dag, er der i alle tilfælde tale om den samlede redaktionelle tekst fra avisen. Der udgives typisk en CD ROM hvert kvartal. For hvert nyt kvartal sker der en opdatering, således at det nye kvartal lægges på CD ROM skiven sammen med de tidligere kvartaler. Ved årets slutning er kunden herefter i besiddelse af en hel årgang af avisen på CD ROM.

6. Andre systemer.

6.1. Nationalmuseet.

Som eksempel på et informationssøgningssystem med personoplysninger på edb, ført af en offentlig myndighed og gjort tilgængelig for offentligheden, kan nævnes Nationalmuseets interaktive videosystem vedrørende frihedskampen i Danmark fra 1940-45. Registret indeholder oplysninger om enkeltpersoners politiske, foreningsmæssige og strafbare forhold. Oplysningerne videregives til offentligheden som led i Nationalmuseets almene **formidlingsvirksomhed.**

Da registret bliver ført af en offentlig myndighed, finder lov om offentlige myndigheders registre anvendelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 654 af 20. september 1991. Efter lovens kap. 5 gælder særlige regler om videregivelse af oplysninger til private.

På baggrund af Registertilsynets henstilling om **dette** og andre søgesystemer fra frihedskampen opstillede Nationalmuseet kriterier, hvorefter visse oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, herunder foreningsmæssige, politiske og strafbare forhold, **ikke vil** blive videregivet. Nationalmuseet skønnede dog, **at** sådanne oplysninger ikke kunne betragtes som rent private, når det blandt andet drejede sig om ledende modstandsfolk, personer, der har optrådt offentligt på modstandsbevægelsens vegne eller ved udgivelse af erindringer har offentliggjort et personligt forhold til modstandsbevægelsen, personer der indtog ledende poster eller blev dømt som ledende landssvigere eller lignende i tysk tjeneste samt i øvrigt personer, der har været genstand for så omfattende omtale, **at det** skønnedes forsvarligt at bringe deres **navne.**

Registertilsynet udtalte hertil blandt **andet:**

"Registertilsynet skal herefter udtale, at man, som anført i Registertilsynets skrivelse af 23. november 1989, finder, at der kan videregives oplysninger fra databasen til for-

midling via det interaktive **videosystem**, i det omfang der er tale om oplysninger, der ikke er af rent privat karakter og under forudsætning af, at disse oplysninger er offentligt tilgængelige, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 17, stk. 1.

Registertilsynet skal i den forbindelse fremhæve, at oplysninger om strafbare, foreningsmæssige og politiske forhold, uanset at de pågældende forhold - oftest for år tilbage - har været omtalt i medierne, efter tilsynets opfattelse i almindelighed må antages at være oplysninger om rent private forhold. Registertilsynet finder, at dette forhold navnlig gør sig gældende med hensyn til personer, der ikke har indtaget ledende poster.

Endvidere er det Registertilsynets opfattelse, at biografiske værker og andre opslagsværker, der påtænkes anvendt som kildemateriale, bør være kendte og alment tilgængelige for den danske offentlighed.

Registertilsynet har med disse begrænsninger, når henses til Nationalmuseets særlige formidlingsvirksomhed, ikke indvendinger imod, at der ved udskillelsen af de oplysninger, der vil kunne videregives fra videosystemet, tages udgangspunkt i de af Nationalmuseet opstillede kriterier, idet Registertilsynet forudsætter, at der i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret vurdering af, om de anførte forudsætninger for videregivelse er til stede."

6.2. Andre informationssystemer af historisk karakter.

Også på andre områder er der ved at blive etableret informationssystemer af leksikal eller samtidshistorisk karakter. Det gælder efter det oplyste et eller flere store leksika, der sættes ved hjælp af edb. Når disse bogudgivelser foreligger på edb, er det nærliggende at markedsføre denne edb-lagrede viden særskilt og i stedet for nye udgaver af bogudgivelsen, løbende at opdatere edb-udgaven, som samtidig kan udbygges med nye emner, opslagsord m.v.

K A P I T E L 5 .

Udvalgsflertallets hovedsynspunkter,
(af alle udvalgets medlemmer med undtagelse af Lotte
Nyløkke Jørgensen) .

1. Indledning.

Som det fremgår af kap. 1, var spørgsmålet om personoplysninger i pressens informationssystemer (i det følgende kaldet **informationsdatabaser**) ikke gjort til genstand for særskilt behandling i forarbejderne til lov om private registre af 1978. Behovet for beskyttelse af den enkeltes integritet var derfor ikke afvejet over for hensynet til pressens informationsfrihed. Dette hænger formentlig sammen med, at man næppe i almindelighed forbandt edb-teknik med journalistisk virksomhed som sådan, da loven blev udarbejdet i slutningen af 70-erne.

Den teknologiske udvikling, der siden er sket, bevirker imidlertid efter flertallets opfattelse, at der er behov for at overveje, om forholdet mellem de gældende regler i lov om private registre og pressens behov for at anvende de nye teknologiske landvindinger er tidsvarende, også selv om særreglerne i kap. 2 c i loven om private registre om pressens informationsregistre kun har været gældende i få år.

Spørgsmålet om, hvorledes registerlovgivningen indvirker på pressens nyheds- og informationsformidling omfatter dels journalisters og andre redaktionelle medarbejders adgang til at anvende edb som arbejdsredskab, dels spørgsmålet om, hvilke regler der bør gælde for andres adgang til de informationsdatabaser, som pressen

har oprettet. I begge henseender er der en sådan sammenhæng mellem driften af informationsdatabaser og anden journalistik, at de ansvarsregler, der gælder for massemedier, først og fremmest medieansvarsloven, der trådte i kraft 1. januar 1992, i nogen grad også yder de enkeltpersoner, hvorom der findes oplysninger i en informationsdatabase, beskyttelse.

For så vidt angår den redaktionelle brug af informationsdatabaser viser dette sig ved, at den registrerede oplysning bliver omfattet af medieansvarslovens bestemmelser samtidig med, at den bliver offentliggjort i vedkommende massemedie. De informationsdatabaser, der er tilgængelige for andre end vedkommende massemedies medarbejdere, vil som oftest indeholde stof, der allerede er blevet eller senere bliver offentliggjort i massemediet. I det omfang dette er tilfældet, vil indholdet af de registrerede oplysninger også være omfattet af medieansvarslovgivningen.

Disse omstændigheder indebærer efter flertallets opfattelse en afgørende forskel på informationsdatabaser og edb-registre i almindelighed. Edb-registre uden tilknytning til pressens nyheds- og informationsformidling er i almindelighed kun reguleret i loven om private registre. Derimod findes der beskyttelse mod følgerne af registrering i informationsdatabaser ikke blot i loven om private registre, men i reglen også - direkte eller indirekte - i medieansvarsloven og straffeloven.

Som nævnt ovenfor i kapitel 1, anførte justitsministeren i 1987 i en besvarelse af et spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg, at hverken bestemmelserne i straffeloven eller presselovgivningen giver en beskyttelse af den enkeltes privatliv i forbindelse med edb-informationssystemer, der tilnærmelsesvis svarer til den, der indeholdes i registerlovgivningen.

Efter flertallets opfattelse er der imidlertid ikke grund til at antage, at skadevirkningen af en uberettiget optagelse i en informationsdatabase i almindelighed vil være væsentligt større end en uberettiget omtale i et massemedie. Efter flertallets opfattelse er der derfor ikke grund til at opretholde reguleringen af informationsdatabaser i registerlovgivningen, såfremt informationsdatabaserne i stedet reguleres i medieansvarslovgivningen eller gennem regler, der svarer hertil med de fornødne tillem্পninger. Flertallet er dog opmærksom på, at en **oplysning** i en informationsdatabase til stædighed vil være let tilgængelig, indtil den slettes, og at virkningen af en optagelse i en informationsdatabase således ikke fortager sig i tidens løb. Det kan endvidere være teknisk muligt hurtigt at tilvejebringe en dækkende profil af en enkeltperson ud fra enkeltstående oplysninger. Der bør derfor efter flertallets opfattelse fortsat findes regler til imødegåelse af, at dette sker på krænkende måde.

I medieansvarsudvalgets betænkning fra 1990 er der foretaget en grundig gennemgang af, hvilke medier der bør være omfattet af en fælles ansvarslov for massemedierne. Som det fremgår af kap. 2, må det antages, at informationsdatabaser, der alene indeholder allerede offentliggjorte massemedier i uændret form, er omfattet af medieansvarsloven. Det er efter flertallets opfattelse endvidere sandsynligt, at POLTXT, blandt andet efter de ændringer i retning af at gøre mediet mere nyhedspræget, der er sket på det seneste, vil kunne blive omfattet af medieansvarsloven efter en anmeldelse foretaget efter medieansvarslovens § 8, jf. nærmere nedenfor i afsnit 3. Dette bevirker dog ikke, at de nævnte medier ikke fortsat er omfattet af registerlovgivningen, jf. medieansvarsudvalgets betænkning, side 110.

Flertallet har ikke fundet det formålstjenligt at argumentere for, at informationsdatabaser i almindelighed på nuværende tidspunkt umiddelbart skal være omfattet af medieansvarsloven, når medieansvarsudvalget ikke har villet foreslå dette.

Da flertallet, som nævnt, heller ikke finder tilstrækkeligt grundlag for, at reguleringen af **informationsdatabaser** fortsat skal ske i registerlovgivningen, er det flertallets opfattelse, at de særlige retlige problemer, som personoplysninger i informationsdatabaser frembyder, bør søges afklaret i en særlig lov. Flertallet har derfor i denne betænkning udarbejdet et udkast til forslag til lov om massemediers informationsdatabaser, jfr. nedenfor i kapitel 6.

2. Særligt om massemediers redaktionelle brug af informationsdatabaser.

Særreglerne i kap. 2 c i lov om private registre, gælder alene for edb-registre, der kun indeholder oplysninger, der er offentliggjort i et periodisk skrift. Reglerne gælder således f.eks. ikke for edb-lagring af oplysninger, der er indsamlet som led i forberedelsen af avisartikler. I det omfang den enkelte journalist eller massemediets redaktion opbevarer indsamlede personoplysninger på et edb-baseret medium, foreligger der herefter fortsat et forhold, der er omfattet af de almindelige regler i lov om private registre, så længe oplysningerne ikke er offentliggjort i et periodisk skrift.

Det er flertallets opfattelse, at dette indebærer en u-hensigtsmæssig begrænsning i massemediernes muligheder for at anvende ny teknologi i nyhedsformidlingen m.v., og at lovens forskellige regler om begrænsninger i ad-

gangen til at registrere særligt følsomme oplysninger, om indhentelse af tilladelse fra registertilsynet til at registrere sådanne oplysninger, om berigtigelse og sletning af registrerede oplysninger, om registrerede personers adgang til oplysning om sig selv o.s.v. ikke er forenelige med det behov, som pressen har for at kunne anvende edb-teknikken, herunder informationsdatabaser til internt redaktionelt brug.

Det skal dog tilføjes, at en række af disse regler i sig selv må fortolkes således, at de ikke finder anvendelse på pressens interne brug af databaser. Der kan endvidere henvises til kap. 1, pkt. 3 og 8, hvoraf fremgår, at de betænkeligheder, der hidtil er givet udtryk for i forbindelse med informationsdatabaser, navnlig er gået på andres adgang til **informationsdatabaser**, hvorimod der ikke ses at være udtrykt særlige betænkeligheder ved pressens interne, redaktionelle brug af **informationsdatabaser**.

Selv om pressens redaktionelle brug af oplysninger, der opbevares på et edb-baseret medium, ikke ses at have givet anledning til særlige problemer under den nugældende retstilstand, finder flertallet det principielt rigtigst, at det formelt fastslås, at journalisters og andre redaktionelle medarbejders drift og brug af informationsdatabaser til interne, redaktionelle formål ikke skal være undergivet retlig regulering. Dette **vil** også være bedst stemmende med princippet i grundlovens § 77 om ytringsfrihed og om forbud mod censur og andre forebyggende foranstaltninger og reglerne i menneskerettighedskonventionerne om informationsfrihed, jf. ovenfor i kap. 3.

Flertallet finder ikke, at der - således som **det foreslås** af mindretallet - bør fastsættes **krav om, at indlæggelse af oplysninger i en redaktionel informations-**

database skal **være nødvendig** for at varetage det redaktionelle arbejde.

Da der ikke i de gældende bestemmelser i lov om private registre findes nogen generel anmeldelsespligt, finder flertallet det heller ikke nødvendigt - som foreslået af mindretallet - at der indføres en pligt til anmeldelse af redaktionelle informationsdatabaser.

3. Offentligt tilgængelige informationsdatabaser.

Ikke blot journalister, men også offentligheden i almindelighed har en betydelig interesse i at få adgang til informationsdatabaser. En informationsdatabase kan efter flertallets opfattelse betegnes som et nyt selvstændigt medie, der giver nye muligheder for hurtigt at gøre sig bekendt med informationer af enhver art. Det må være i almenhedens og folkeoplysningens interesse, at dette medie er offentligt brugbart på linie med de traditionelle medier som bøger, dagblade, radio og fjernsyn.

Det er endvidere flertallets udgangspunkt, at der ikke bør være andre begrænsninger i adgangen til at lade offentligt tilgængelige informationsdatabaser indeholde personoplysninger end dem, der gælder for offentliggørelse i et massemedie. Hvis informationsdatabaser ikke må indeholde personoplysninger i samme omfang som massemedier, vil deres værdi blive væsentligt reduceret, og der vil efter flertallets opfattelse foreligge en ubegrundet indskrænkning af informationsfriheden.

Det er flertallets opfattelse, at de risici for krænkelse af privatlivets fred, der er forbundet med offentligt tilgængelige informationsdatabaser, i videst muligt omfang må imødegås på samme måde, som når det drejer sig om massemedier, d.v.s. gennem et an-

svarssystem svarende til straffeloven og medieansvarsloven. Skadevirkningen af krænkelser af privatlivets fred i massemedier beror først og fremmest på massemediernes udbredelse. På den anden side bevirker den omstændighed, at massemedier er offentligt tilgængelige, at den, der med rette eller urette føler sig krænket, selv har adgang til at blive bekendt med kränkelsen, således at han kan søge kränkelsen imødegået gennem anvendelse af straffelovens og medieansvarslovens ansvarssystem. Det er herefter flertallets opfattelse, at hvis en informationsdatabase er offentligt tilgængelig, er der ikke behov for beskyttelsesforanstaltninger, der er væsentlig anderledes end de beskyttelsesforanstaltninger, der er indeholdt i straffeloven og medieansvarsloven.

Flertallet foreslår derfor, at sådanne informationsdatabaser skal være tilgængelige for enhver på almindelige forretningsvilkår, og at der skal gælde regler om genmæle, der svarer til medieansvarslovens bestemmelser.

Flertallet foreslår endvidere, at det udtrykkeligt forbydes at indlægge personoplysninger i en offentligt tilgængelig informationsdatabase, når oplysningen ikke lovligt ville kunne offentliggøres i et massemedie, f. eks. fordi offentliggørelse af oplysningen ville være en overtrædelse af straffelovens § 264 d eller en strafbar injurie efter § 267.

Gennemføres sådanne regler, vil der efter flertallets opfattelse ikke være behov for, at en offentlig myndighed fastsætter særlige vilkår for optagelse af personoplysninger som fastsat i det gældende kapitel 2 c i lov om private registre. Da flertallet endvidere principielt finder det betænkeligt, at en offentlig myndighed kan fastsætte vilkår for pressens virksomhed

eller dele heraf, foreslås de gældende regler herom ikke opretholdt.

Det findes heller ikke nødvendigt som betingelse for at undtage en informationsdatabase fra registerlovens almindelige bestemmelser, at den alene indeholder allerede offentliggjort stof, således som det er tilfældet efter de gældende regler. Hvis en informationsdatabase er åben for enhver, må den omstændighed, at en oplysning er optaget i informationsdatabasen, i denne henseende sidestilles med offentliggørelse i et massemedie.

Under hensyn til, at der er tale om en art massemedie, foreslår flertallet tillige, at pressenævnet og ikke registertilsynet bliver tilsyns- og klagemyndighed på området.

Den afgørende forskel på en offentligt tilgængelig informationsdatabase og et traditionelt massemedie er, at en oplysning i en informationsdatabase kan stå i informationsdatabasen til stadighed og være meget let at finde frem. Der er derfor et særligt behov for, at informationsdatabaser kan pålægges at berigtige og ajourføre oplysninger, jf. udkastets § 9. En personoplysning, der er offentliggjort i et massemedie, vil i reglen være glemt efter kortere eller længere tids forløb, medens dette ikke gælder registrering i en informationsdatabase. Dette kan udtrykkes således, at "retten til at blive glemt" trues. Flertallet finder, at der på dette punkt bør ske en regulering til beskyttelse af privatlivets fred ud over de generelle regler, der findes i straffeloven. Der foreslås derfor gennemført særlige regler om sletning, rettelse eller ajourføring af oplysninger, der opbevares i en informationsdatabase, som løbende bliver eller kan blive ajourført.

Det foreslås endvidere, at oplysninger, der kan virke krænkende for en eller flere enkeltpersoner, skal slettes i offentligt tilgængelige informationsdatabaser inden udløbet af en fastsat frist. Dette vil være i overensstemmelse med anbefalingen i den nordiske arbejdsgruppes rapport fra 1985, jf. ovenfor i kap. 1, pkt. 4. Slettelse skal dog efter flertallets opfattelse ikke ske, såfremt det skønnes, at der består en sådan interesse i, at oplysningen er offentligt tilgængelig, at hensynet til den enkeltes interesse i, at oplysningen slettes, findes at burde vige for hensynet til informationsfriheden.

Det er vanskeligt at skønne over, hvor stor selvstændig betydning en sådan regel vil få. Ville en offentliggørelse have været en overtrædelse f.eks. af straffelovens § 264 d, vil selve indlæggelsen i informationsdatabasen være ulovlig, jf. lovudkastets § 8, stk. 1, og den foreslåede regel vil ikke få betydning i et sådant tilfælde. Som et eksempel på oplysninger, der i almindelighed bør udgå af en offentligt tilgængelig informationsdatabase i medfør af den foreslåede regel kan nævnes visse oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold og oplysninger om strafbare forhold, jf. nærmere herom under bemærkningerne til lovudkastets § 8, stk. 2, nedenfor i kapitel 6. Lovbestemmelsen foreslås i øvrigt affattet således, at den nærmere fastlæggelse af bestemmelsens anvendelse overlades til pressenævnet og domstolene.

Flertallet har overvejet, om der for offentligt tilgængelige informationsdatabaser skal gælde de særlige ansvarsregler, der findes i medieansvarsloven, eller om dansk rets almindelige regler skal finde anvendelse med hensyn til ansvar for overtrædelse af lov om massemediers informationsdatabaser.

I det omfang, en informationsdatabase er et massemedie efter medieansvarsloven, jf. nærmere herom ovenfor i kap. 2, pkt. 4.2, giver det sig selv, at medieansvarslovens ansvarsregler er gældende.

Spørgsmålet om, hvorvidt det særlige medieansvarssystem skulle gælde andre medier end massemedier efter medieansvarsloven, blev underkastet en grundig behandling i medieansvarsudvalget, jf. citatet ovenfor i kapitel 2, pkt. 4.2. fra Medieansvarsudvalgets betænkning side 106-107.

På baggrund af medieansvarsudvalgets overvejelser finder nærværende udvalgs flertal ikke grundlag for at foreslå det særlige ansvarssystem i medieansvarsloven, som er en fravigelse af dansk rets almindelige ansvarsregler, overført på informationsdatabaser, der ikke er massemedier i medieansvarslovens forstand.

Flertallet finder dog anledning til at fremhæve, at offentligt tilgængelige informationsdatabaser, hvori der indlægges oplysninger, der har karakter af en nyhedsformidling, efter medieansvarslovens § 1, nr. 3, jf. § 8, gennem anmeldelse til pressenævnet kan blive omfattet af medieansvarsloven.

Som det fremgår af kap. 2, overvejede medieansvarsudvalget i betænkningen, side 109-110, om POLTXT opfyldte betingelserne for at kunne foretage en sådan anmeldelse. Medieansvarsudvalget fandt, at POLTXT ikke på daværende tidspunkt kunne anses for at være en udadrettet nyhedsformidling på linie med den trykte presse eller radioen og fjernsynet. Medieansvarsudvalget fandt herefter, også under henvisning til POLTXT's begrænsede udbredelse, efter en samlet vurdering, at POLTXT ikke dengang opfyldte betingelserne.

Flertallet i nærværende udvalg, der har fået POLTXT fo-

revist, finder, blandt andet under henvisning til, dels at der i dag i højere grad end tidligere er tale om nyhedsformidlingsvirksomhed, idet der nu blandt andet er en **3-måneders** fuldtekstbase af Politiken og Ekstra-Bladet indlagt, dels til at der er over 2000 brugere af systemet, at POLTXT nu sandsynligvis er omfattet af medieansvarslovens § 1, nr. 3.

Flertallet finder endvidere, at andre informationsdatabaser, der omfattes af flertallets lovudkast, jf. udkastets kap. 4, i betydeligt omfang vil opfylde betingelserne for at være omfattet af medieansvarslovens § 1, nr. 3.

Flertallets forslag om bestemmelser om offentligt tilgængelige informationsdatabaser er alene anvendelige for databaser, der løbende kan ajourføres. Dette er ikke tilfældet, såfremt der er tale om databaser, hvis eneste indhold er komplet og uændret gengivelse af informationer, der allerede har været offentliggjort i et massemedie. Sådanne databaser er imidlertid direkte omfattet af medieansvarsloven, jf. ovenfor i kap. 2, og frembyder derfor ikke de samme betænkeligheder som databaser, der også har andet indhold.

Der kan endvidere henvises til, at manuelle udklipsarkiver med allerede **offentliggjort** stof ikke er omfattet af lov om private registre, og at de betænkeligheder der hidtil har været udtrykt over for informationsdatabaser, bl. a. har haft forbindelse med, at informationsdatabaser kan indeholde ikke offentliggjort stof, og at der er væsentligt bedre søgemuligheder.

Når der er særlig grund til at behandle databaser, der udelukkende indeholder allerede offentliggjorte massemedier, særskilt, skyldes det, at den seneste tids teknologiske udvikling har bevirket, at der er muligt at

oplagre så store datamængder på små medier, at man f.eks. kan opbevare en hel årgang af et dagblad på en enkelt diskette. Som det fremgår af kap. 4, udgives der allerede i dag i England en hel årgang af f.eks. The Times på en CD-ROM, og det må påregnes, at lignende produkter vil blive søgt markedsført i fremtiden også her i landet.

Som anført finder flertallet ikke, at de forholdsregler til sikring af den enkeltes integritet, der foreslås for så vidt angår andre offentligt tilgængelige informationsdatabaser, kan komme på tale for så vidt angår de her omhandlede informationsdatabaser.

For det første vil enhver restriktion i adgangen til at lagre f. eks. avisartikler på en database stride mod selve den idé at fremstille eller markedsføre en komplet eller begrænset edb-baseret samling af et tidsskrift, dagblad, tv-avis eller lignende. Flertallet finder, at dette ville indebære et meget betænkeligt indgreb i informationsfriheden.

For det andet må ethvert krav om, at den virksomhed, der vil fremstille og markedsføre samlinger af allerede offentliggjorte mediefrembringelser, skal foretage en nærmere gennemgang af den uoverskuelige stofmængde, der vil være tale om, med henblik på en vurdering af, om det opfylder det ene eller andet krav til offentliggørelse, være så omkostningskrævende, at mediet ikke vil kunne svare sig økonomisk.

For det tredje vil medieansvarslovens bestemmelser om genmæle bevirke, at en informationsdatabase, hvori der løbende indlægges nye udgaver af de publikationer, som vedkommende massemedie består af, herigennem også vil komme til at indeholde den offentliggørelse af et genmæle, som en uberettiget eller urigtig oplysning måtte

give anledning til.

Flertallet erkender, at det gennem de tekniske muligheder for fritekstsøgning m.v. vil kunne være muligt ved hjælp af et sådant medie at skaffe sig et hurtigt og dækkende billede af en enkeltperson, der ofte optræder i mediet, og at der herved kan åbnes for en eventuel krænkelse af dennes integritet, som det for så vidt er registerlovgivningens målsætning at bekæmpe. Flertallet kan imidlertid ikke pege på forholdsregler til imødegåelse heraf, der ikke samtidig i realiteten vil indebære et forbud mod et sådant medie. Flertallet finder heller ikke, at de af mindretallet neden for i kap. 7 skitserede forslag til en regulering på dette område er realistiske

Flertallet finder dog samtidig anledning til at pege på, at der i de nævnte tilfælde, under de gældende presseetiske forhold, typisk vil være tale om pressevante "offentlige" personer.

Det foreslås på den baggrund, at databaser, der udelukkende indeholder allerede offentliggjorte mediefrembringelser så som artikler eller tv-programmer uændret i forhold til den skete offentliggørelse, og som herefter er direkte omfattet af medieansvarsloven, fritages for de særlige retlige reguleringer, der indeholdes i registerlovgivningen eller en lov om massemediers informationsdatabaser.

4. Forholdet til internationale forpligtelser.

Som det fremgår af kap. 3 indeholder Europarådets konvention om beskyttelse ved automatisk databehandling af personoplysninger mulighed for at fravige konventionens bestemmelser om registrering, følsomme oplysninger og registerindsigt, når det er nødvendigt for at beskytte

den registrerede eller tredjemands frihedsrettigheder eller andre rettigheder. Det må antages, at konventionen dermed giver mulighed for, at registre, der vedrører pressen, kan undtages fra den almindelige regulering af edb-registre. Der kan endvidere henvises til Europarådets rapport af 27. marts 1990, optrykt som bilag 1 til denne betænkning, hvoraf f.eks. fremgår, at registerlovgivningen i Holland ikke omfatter registrering af personoplysninger, som alene tager sigte på informationsformidling til offentligheden.

Det fremsatte forslag til EF-direktiv om beskyttelse af personer i forbindelse med behandling af personoplysninger indeholder en hjemmel til at fravige direktivets bestemmelse, i det omfang det er nødvendigt for at forene retten til privatlivets fred med reglerne for informations- og pressefrihed.

Der ses herefter ikke at foreligge folkeretlige forpligtelser, der stiller særlige krav til dansk lovgivning vedrørende massemediers informationsdatabaser, som ikke vil blive opfyldt gennem flertallets lovudkast.

K A P I T E L 6 .

Flertallets lovudkast med bemærkninger.

F O R S L A G

til

L O V

om

Massemediers informationsdatabaser.

Kapitel 1 . Almindelige bestemmelser .

§ 1. Ved massemedier forstås i denne lov de af raedieansvarslovens § 1 omfattede massemedier.

Stk. 2. Ved informationsdatabaser forstås informations-systemer, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling i forbindelse med formidling af nyheder og andre informationer.

Stk. 3. Ved redaktionelle informationsdatabaser forstås informationsdatabaser eller klart adskilte dele heraf, der alene drives som led i journalistisk eller redaktionelt arbejde.

§ 2. Loven gælder for indenlandske informationsdatabaser, der er massemedier, eller som drives i tilknytning til en eller flere virksomheder, der producerer massemedier.

stk. 2. Loven gælder dog ikke for informationsdatabaser, hvori der udelukkende er indlagt allerede offentliggjorte periodiske skrifter, lyd- og billedprogrammer, eller tekster, billeder eller lydprogrammer eller

dele heraf, der er omfattet af medieansvarslovens § 1, nr. 1 eller nr. 2, når indlæggelsen i **informationsdata-**basen er sket uændret i forhold til offentliggørelsen.

Kapitel 2. Redaktionelle informationsdatabaser.

§ 3. En redaktionel informationsdatabase må kun være tilgængelig for massemediets journalister og redaktionsmedarbejdere som led i deres journalistiske eller redaktionelle arbejde med henblik på offentliggørelse i massemediet.

§ 4. Der skal træffes de fornødne sikkerhedsforanstaltninger mod, at uvedkommende får adgang til en redaktionel informationsdatabase.

Kapitel 3. Offentligt **tilgængelige** informationsdataba-

§ 5. Andre informationsdatabaser end redaktionelle informationsdatabaser skal, for at være omfattet af loven, være tilgængelige for enhver på almindelige **forretningsvilkår**.

§ 6. En offentligt tilgængelig informationsdatabase skal, for at være omfattet af loven, være anmeldt til Pressenævnet og Registertilsynet.

Stk. 2. Det skal straks anmeldes til Pressenævnet, hvem der er ansvarlig for informationsdatabasen, medmindre informationsdatabasen er et massemedie.

§ 7. Den, der driver en offentligt tilgængelig informationsdatabase, skal efter anmodning oplyse, hvem der er ansvarlig for informationsdatabasen.

§ 8. En offentligt tilgængelig informationsdatabase må

ikke indeholde informationer, der ikke lovligt kan offentliggøres i et massemedie.

Stk. 2. En offentligt tilgængelig informationsdatabase må ikke indeholde informationer, hvis offentliggørelse ville være i strid med god presseskik.

Stk. 3. Informationer om rent private forhold, der kan henføres til en eller flere bestemte enkeltpersoner, må ikke opbevares i offentligt tilgængelige informationsdatabaser, når der er forløbet 3 år efter, at den begivenhed, der har givet anledning til optagelsen i informationsdatabasen, fandt sted, eller, hvis et sådant tidspunkt ikke kan fastsættes, 3 år efter, at informationerne er optaget i informationsdatabasen.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 3 finder dog ikke anvendelse, hvis der består en sådan interesse i, at de pågældende informationer er offentligt tilgængelige, at hensynet til den enkeltes interesse i, at informationerne slettes, findes at burde vige for hensynet til informationsfriheden.

6 9. i informationsdatabaser, der er offentligt tilgængelige, skal der efter anmodning fra den, informationerne angår, foretages sletning, rettelser eller ajourføring, når

- 1) informationerne er urigtige eller vildledende, eller
- 2) en tidligere omtalt retsafgørelse eller administrativ afgørelse er blevet ændret, eller
- 3) strafforfølgning i en tidligere omtalt sag opgives eller frafaldes, eller når der i en **sådan sag sker** frifindelse.

Stk. 2. Medieansvarslovens kapitel 6 om genmæle finder tilsvarende anvendelse.

§ 10. Undlader den, der er ansvarlig for informationsdatabasen, efter anmodning at slette, rette eller ajourføre informationer, der er optaget i en offentligt tilgængelig informationsdatabase, eller har vedkommende ikke inden 4 uger besvaret en henvendelse herom, kan den, informationerne angår, indbringe spørgsmålet herom for Pressenævnet.

§ 11. Fra en offentligt tilgængelig informationsdatabase skal der til enhver, der fremsætter anmodning herom, gives skriftlig meddelelse om de informationer, der er optaget i informationsdatabasen om vedkommende selv, medmindre det er forbundet med uforholdsmæssigt store vanskeligheder at finde frem til informationerne.

Stk. 2. Den, der har fået meddelelse efter stk. 1, har ikke krav på ny meddelelse før 1 år efter sidste meddelelse.

Stk. 3. Den, der er ansvarlig for informationsbasen, skal inden 4 uger besvare anmodninger som nævnt i stk. 1.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte regler om betaling for skriftlige meddelelser om indholdet af offentligt tilgængelige informationsdatabaser.

Kapitel 4. Klager, straf m.v.

§ 12. Klager over, at bestemte informationer er eller har været optaget i offentligt tilgængelige informationsdatabaser, kan rettes til den, der **er ansvarlig**, jf. § 6, stk. 2, eller til Pressenævnet.

§ 13. Pressenævnet kan af egen drift eller efter anmodning fra den, som informationerne vedrører, påbyde,

1) at der foretages sletning, rettelse eller ajourføring af informationer, der strider mod § 8, eller

2) at der foretages sletning, rettelse eller ajourføring eller optages et genmæle efter reglerne i § 9.

§ 14. Pressenævnets afgørelser efter denne lov kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 15. Overtrædelse af § 4, § 6, stk. 2, § 7, § 8, stk. 1, og § 11, stk. 1 og 3, samt undladelse af at efterkomme påbud, der er givet af Pressenævnet i medfør af § 13, straffes med bøde eller hæfte.

Stk. 2. Den, der uberettiget videregiver oplysninger, som den pågældende har fået kendskab til gennem benyttelse af en redaktionel informationsdatabase, straffes med bøde eller hæfte medmindre højere straf er forskyldt i medfør af anden lovgivning.

§ 16. Lovgivningens almindelige straf- og erstatningsregler finder anvendelse i denne lov, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. For overtrædelser begået af et aktieselskab, anpartsselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

Stk. 3 Er en offentligt tilgængelig informationsdatabase et massemedie, finder medieansvarslovens ansvarsregler anvendelse.

§ 17. I lov om private registre, jf. lovbekendtgørelse nr. 622 af 2. oktober 1987, foretages følgende ændringer:

1. I § 2 indsættes efter stk. 3:

"Stk. 4. Loven finder ikke anvendelse på edb-registre, der er omfattet af lov om massemediers informationsdatabaser.

Stk. 5. Loven finder ikke anvendelse på edb-registre, hvori der udelukkende er indlagt allerede offentliggjorte periodiske skrifter, lyd- og billedprogrammer, eller tekster, billeder eller lydprogrammer eller dele heraf, der er omfattet af medieansvarslovens § 1, nr. 1 eller nr. 2, når indlæggelsen i informationsdatabasen er ~~sket~~ uændret i forhold til offentliggørelsen, jf. lov om massemediers informationsdatabaser § 2, stk. 2.

Stk. 6. Loven finder ikke anvendelse på manuelle arkiver over udklip fra offentliggjorte, trykte publikationer."

Stk. 4-5 bliver herefter stk. 7-8.

2. Kapitel 2 c ophæves.

§ 18. I lov om offentlige myndigheders registre, jf. lovbekendtgørelse nr. 654 af 20. september 1991, foretages følgende ændringer:

1. I § 1 indsættes efter stk. 5: i

"Stk. 6. Loven finder ikke anvendelse på edb-registre, der er omfattet af lov om massemediers informationsdatabaser.

Stk. 7. Loven finder ikke anvendelse på edb-registre, hvori der udelukkende er indlagt allerede offentliggjorte periodiske skrifter m.v. eller dele heraf, når indlæggelsen er sket uændret i forhold til offentliggørelsen, jf. lov om massemediers informationsdatabaser § 2, stk. 2."

§ 19. Loven træder i kraft den . . . . .

5 20. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovudkastets enkelte bestemmelser

Til kapitel 1.

Til § 1.

Bestemmelsen i atk. 1 fastslår, at begrebet massemedier skal forstås på den måde, hvori det er fastlagt i medieansvarslovens § 1.

Ifølge medieansvarslovens § 1, nr. 1 og 2, gælder denne lov for indenlandske periodiske skrifter, herunder billeder og lignende fremstillinger, der trykkes eller på anden måde mangfoldiggøres og for lyd- og billedprogrammer, der spredes eller fordeles af Danmarks Radio, TV 2, TV 2's regionale virksomheder og foretagender, der har tilladelse til lokal radio- eller fjernsynsvirksomhed.

Ifølge medieansvarslovens § 1, nr. 3, gælder denne lov endvidere for tekster, billeder og lydprogrammer, der periodisk udbredes til offentligheden, såfremt de har karakter af en nyhedsformidling, der er omfattet af nr. 1 eller 2. Foretagender, der udgiver de i § 1, nr. 3, nævnte massemedier, skal dog for at være omfattet af medieansvarslovens regler have indgivet anmeldelse til Pressenævnet, jf. medieansvarslovens § 8, stk. 1.

I stk. 2 defineres en informationsdatabase som et informationssystem, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling i forbindelse med formidling af nyheder og andre informationer.

Ved formuleringen "nyheder og andre informationer" er det tilkendegivet, at informationsdatabaser kan inde-

holde andre oplysninger end aktuelle oplysninger med nyhedspræg.

Alle oplysninger, som naturligt indgår i et massemedies formidlingsvirksomhed, kan findes i informationsdatabasen, uden at denne derved falder uden for lovens område. Det er imidlertid forudsat, at der ikke er tale om registrering af personoplysninger, der går ud over de formål, som presse- og informationsfriheden skal tilgodese. Hvis der af en journalist oprettes edb-registre, uden at det har en nær sammenhæng med en konkret journalistisk opgave, foreligger der ikke den fornødne "forbindelse med formidling af nyheder og andre informationer", og et sådant register vil derfor være omfattet af lov om private registre.

I stk. 3 er "redaktionelle informationsdatabaser" defineret som "informationsdatabaser eller klart adskilte dele heraf, der alene drives som led i journalistisk eller redaktionelt arbejde".

Betegnelsen "redaktionelle informationsdatabaser" skal ses i modsætning til offentligt tilgængelige informationsdatabaser. En redaktionel informationsdatabase kan således være en del af en informationsdatabase, hvis informationerne i denne del alene er tilgængelige for de til massemediet knyttede journalister m.v., mens den resterende del er offentligt tilgængelig. Redaktionelle informationsdatabaser omfatter i øvrigt edb-anlæg, uanset af hvilken type, med det fælles træk, at de benyttes af journalister og redaktionsmedarbejdere med henblik på at producere det pågældende massemedie.

Til redaktionelle informationsdatabaser hører herefter såvel tekstbehandlingsanlæg og redigeringsystemer som rent interne informationsdatabaser, som massemediet driver og stiller til journalisternes og **redaktionsme-**

darbejdernes rådighed til brug for arbejdet med at lave avisen, **TV-programmet m.v.**

Også de **PC'ere** eller minidatamater, som journalister anvender med henblik på at indsamle, bearbejde og opbevare stof som led i det journalistiske arbejde, er omfattet af begrebet "redaktionelle informationsdatabaser". Det gælder, uanset om der er tale om en stationær **PC'er**, som befinder sig på kontoret i den virksomhed, som producerer massemediet, eller om der er tale om en **PC'er**, som befinder sig på journalistens bopæl eller er transportabel.

Bestemmelserne om redaktionelle informationsdatabaser i lov om massemediers informationsdatabaser indebærer, at disse ikke for fremtiden vil være omfattet af registerlovgivningens regler, jf. udkastets §§ 17 og 18, hvorefter lov om private registre og lov om offentlige myndigheders registre foreslås ændret, således at disse love ikke finder anvendelse på edb-registre, der er omfattet af lov om massemediers informationsdatabaser.

Til § 2.

Bestemmelsen i **stk. 1** fastslår, at loven (kun) gælder for indenlandske informationsdatabaser, der drives i tilknytning til en eller flere virksomheder, der producerer massemedier.

En informationsdatabase vil herefter være omfattet af lov om massemediers informationsdatabaser, hvis den drives i tilknytning til en eller flere virksomheder, der producerer massemedier.

Det gør ingen forskel, om informationsdatabasen indgår som et integreret led i massemediets **organisatoriske** struktur, eller om den er udskilt som en **organisatorisk**

set uafhængig del af det pågældende massemedie.

Det gør endvidere ingen forskel, om **informationsdataba-**sen drives af et (særskilt) aktieselskab, når blot et massemedie omfattet af medieansvarslovens § 1, nr. 1 eller 2, har afgørende indflydelse i det pågældende aktieselskab, således at informationsdatabasen kan siges at "drives i tilknytning til virksomheden".

Er informationsdatabasen uden tilknytning til en virksomhed, der producerer et massemedie omfattet af medieansvarslovens § 1, nr. 1 eller 2, eller ejer et massemedie alene en mindre, ikke afgørende del af den virksomhed, der driver informationsdatabasen, vil informationsdatabasen dog kunne være omfattet af lov om massemediers informationsdatabaser, hvis den opfylder betingelserne for at være omfattet af medieansvarslovens § 1, nr. 3. Informationsdatabasen er i så fald selv et massemedie.

"Indenlandske" skal forstås i overensstemmelse med det tilsvarende udtryk i medieansvarslovens § 1, nr. 1.

Ifølge stk. 2 gælder loven ikke for informationsdatabaser, hvori der udelukkende er indlagt allerede offentliggjorte periodiske skrifter m.v. eller dele heraf, når indlæggelsen er sket uændret i forhold til offentliggørelsen. Sådanne uredigerede fuldtekstbaser kan have form af en central base, hvortil der kan opnås **on-**line adgang. De kan imidlertid også have form af transportable datalagre, herunder navnlig såkaldte CD-ROM. Der henvises i øvrigt til flertallets almindelige overvejelser i kapitel 5 og til § 17. Bestemmelsen giver mulighed for at indlægge dele af massemediets information, f. eks. alene den redaktionelle tekst, mens annoncer, programoversigter, billeder m.v. udelades. Også dele af den redaktionelle tekst kan **udelades, f.eks.**

ikke nyhedspræget stof. Der må derimod ikke redigeres i de enkelte artikler, som indlægges.

Til kapitel 2.

Til §§ 3 og 4.

Som det fremgår af kapitel 5 om flertallets hovedsynspunkter, har flertallet af hensyn til pressefriheden fundet, at der ikke bør være grænser for, hvilke informationer der må indeholdes i en redaktionel informationsdatabase. Til gengæld må det sikres, at de informationer, som indeholdes i en redaktionel informationsdatabase, ikke bliver tilgængelige for uvedkommende.

I § i foreslås derfor en bestemmelse, hvorefter en redaktionel informationsdatabase kun må være tilgængelig for massemediets journalister og redaktionsmedarbejdere som led i deres journalistiske eller redaktionelle arbejde med henblik på offentliggørelse i massemediet. I begrebet "massemediets journalister og redaktionsmedarbejdere" ligger en begrænsning i den kreds af personer, for hvem en redaktionel informationsdatabase må være tilgængelig.

Ved "massemediets journalister og redaktionsmedarbejdere" skal ikke alene forstås journalister ansat ved det pågældende massemedie, men også free-lance journalister, som i henhold til aftale med det pågældende massemedie arbejder på et konkret projekt.

Som det fremgår af ovenstående, finder flertallet ikke, at en redaktionel informationsdatabase bør være tilgængelig for alle journalister som led i journalistisk arbejde. Der er herved navnlig lagt vægt på, at stillingsbetegnelsen "journalist" ikke er beskyttet, hvorfor enhver ved at betegne sig som journalist ville kun-

ne få adgang til informationer fra en redaktionel informationsdatabase, hvis adgangen til **informationsdatabasen** ikke var begrænset til massemediets journalister.

Hvis flere massemedier er fælles om at drive én redaktionel informationsdatabase, gælder adgangen til informationsdatabasen journalister og redaktionsmedarbejdere ved alle vedkommende massemedier.

Informationerne i en redaktionel informationsdatabase må alene være tilgængelige for massemediets journalister og redaktionsmedarbejdere "som led i deres journalistiske eller redaktionelle arbejde med henblik på offentliggørelse i massemediet".

Den enkeltes beskyttelse mod urigtige eller krænkende informationer i en redaktionel informationsdatabase ligger i, at informationerne alene må videregives som offentliggørelse i et massemedie, og at de, når sådan offentliggørelse sker, vil være omfattet af medieansvarslovens og straffelovens bestemmelser. Der kan herefter f. eks. blive tale om at gøre ansvar gældende for en videregivelse i form af overtrædelse af bestemmelserne i straffeloven, f. eks. § 264 d.

Det foreslås, at journalistens eller redaktionsmedarbejderens uberettigede brug af informationerne til andet end offentliggørelse i et massemedie skal kunne straffes, jf. udkastets § 15, stk. 2. Endvidere vil ansvar kunne gøres gældende efter lovgivningens almindelige regler.

En anden videregivelse af informationer end offentliggørelse i et massemedie fra en redaktionel informationsdatabase om enkeltpersoners private forhold vil således også være omfattet af straffelovens § 264 d, og anvendes informationer fra en redaktionel informationsdatabase til at oprette private registre over enkeltpersoner vil

forholdet være omfattet af reglerne i lov om private registre.

Ifølge § 4 skal der træffes de fornødne sikkerhedsforanstaltninger mod, at uvedkommende får adgang til en redaktionel informationsdatabase. Uvedkommende er især de personer, for hvem den redaktionelle informationsdatabase ikke er umiddelbart tilgængelig, jf. § 3.

§ 4 angår den fysiske datasikkerhed. Der skal gennem fastlæggelse af retningslinier for brugen af redaktionelle informationsdatabaser og gennem indførelse af passende procedurer for brug af pass-words, aflåsning og lign. træffes foranstaltninger mod, at uvedkommende får adgang til databaserne.

Flertallet har overvejet at foreslå indsat en særlig myndighed, f. eks. Registertilsynet, til at føre tilsyn med, at sikkerhedsforanstaltningerne er forsvarlige, og at de bliver efterlevet. Flertallet har dog ikke fundet en sådan ordning hensigtsmæssig, idet dens praktiske gennemførelse vil kunne indebære, at tilsynsmyndigheden får indblik i indholdet af de redaktionelle informationsdatabaser.

I overensstemmelse med almindelige procesuelle regler er det derfor i givet fald politiet, som af egen drift eller efter anmeldelse skal undersøge, om sikkerhedsforanstaltningerne i en konkret situation har været eller er tilstrækkelige. I forbindelse med en sådan efterforskning vil det kunne være naturligt, at politiet hører Registertilsynet som særlig sagkyndig på området for fysisk datasikkerhed.

Personer, som uberettiget skaffer sig adgang til en redaktionel informationsdatabase (hackere), kan straffes efter straffelovens § 263, stk. 2 eller stk. 3.

Til kapitel 3.

Kapitel 3 indeholder bestemmelser, som alene omhandler offentligt tilgængelige informationsdatabaser i modsætning til redaktionelle informationsdatabaser, jf. kap. 2.

Til § 5.

Bestemmelsen fastslår, at en informationsdatabase, bortset fra en redaktionel informationsdatabase, for at være omfattet af loven skal være tilgængelig for enhver på almindelige forretningsvilkår.

Flertallet finder, at netop den omstændighed, at en informationsdatabase er offentligt tilgængelig, giver en beskyttelse mod, at der sker uberettiget indlægnings af personoplysninger i informationsdatabaserne. Det er offentlighedens adgang til informationsdatabaserne, som gør det forsvarligt, at informationsdatabaserne udgår af registerloven og i stedet undergives de lempeligere regler i lov om massemediers informationsdatabaser.

En informationsdatabase - bortset fra en redaktionel informationsdatabase - der ikke er offentligt tilgængelig, vil derfor efter udkastet fortsat være omfattet af reglerne i registerlovgivningen.

At informationsdatabasen skal være tilgængelig for enhver på almindelige forretningsvilkår hindrer ikke, at der i overensstemmelse med sædvanlige prisdifferentieringsprincipper tilbydes visse brugere af informationsdatabasen mængderabatter, introduktionsrabatter ra.v. Bestemmelsen forbyder derimod, at visse personer eller virksomheder eller grupper af sådanne gennem prismsæssig forskelsbehandling reelt hindres adgang til **en offent-**

ligt tilgængelig informationsdatabase.

Den almindelige adgang til en offentligt tilgængelig informationsdatabase kan teknisk indebære en mulighed for at overføre dele af informationsdatabasen til et privat datalager. I det omfang, der er tale om personoplysninger, vil en sådan datasamling imidlertid kunne være et register i lov om private registres forstand, og det må derfor kun oprettes under iagttagelse af denne lovs betingelser.

Til § 6.

Efter udkastets § 6 skal en offentligt tilgængelig informationsdatabase, for at være omfattet af loven, være anmeldt til Pressenævnet og Registertilsynet. Så længe anmeldelse ikke er sket, vil informationsdatabasen være omfattet af registerlovgivningen.

At der som en betingelse for at være omfattet af loven skal ske anmeldelse til Pressenævnet, skyldes den kompetence til at træffe afgørelse i forhold til offentligt tilgængelige informationsdatabaser, som Pressenævnet foreslås tillagt, jf. udkastets §§ 12 og 13.

At der som en betingelse for at være omfattet af loven tillige skal ske anmeldelse til Registertilsynet skyldes, at Registertilsynet bør gøres bekendt med, at der findes et edb-system, som efter almindelige regler i registerlovgivningen ville være underlagt Registertilsynets tilsynsbeføjelser, men som på grund af edb-systemets særlige karakter af offentligt tilgængelig informationsdatabase falder uden for Registertilsynets kompetence, jf. udkastets § 17. En sådan underretning vil navnlig have betydning i forbindelse med tilsynets virksomhed i øvrigt.

Efter bestemmelsen i stk. 2 skal det straks til Pressenævnet anmeldes, hvem der er ansvarlig for informationsdatabasen. Unndladelse heraf straffes efter § 15, men indebærer ikke, at informationsdatabasen falder uden for loven.

Det vil som udgangspunkt påhvile den, som er ansvarlig for informationsdatabasen, at påse, at bestemmelserne i loven om kontrolforanstaltninger, sletning, genmæle, indsigt m.v., efterleves.

Da lovgivningens almindelige straf- og erstatningsregler efter udkastets § 16 finder anvendelse i denne lov, er ansvaret dog ikke af objektiv karakter, og andre end den ansvarlige efter § 6 kan - under forudsætning af, at dansk rets almindelige betingelser herfor er opfyldte - blive draget til ansvar for medvirken til overtrædelse af lovens bestemmelser.

Er informationsdatabasen et massemedie efter medieansvarsloven, gælder medieansvarslovens ansvarsbestemmelser. Den ansvarshavende redaktør er herefter også ansvarlig i henhold til denne lov, jf. udkastets § 16, stk. 2.

Til § 7.

Bestemmelsen foreskriver en pligt for den, der driver en offentligt tilgængelig informationsdatabase til efter anmodning at oplyse, hvem der er ansvarlig for **informationsdatabasen.**

Bestemmelsen skal sikre, at den, der efter loven kan gøre krav gældende over for informationsdatabasen, eller som i øvrigt efter straffelovens eller dansk rets almindelige regler vil gøre ansvar gældende for forhold

med tilknytning til informationsdatabasen, kan få kendskab til, mod hvem kravet eller sagen i første række kan rettes.

Til § 8.

Udkastets § 8 fastsætter regler for indholdet af offentligt tilgængelige informationsdatabaser, jf. herom nærmere i betænkningens kapitel 5.

Efter bestemmelsen i § 8. stk. 1_f må en offentligt tilgængelig informationsdatabase ikke indeholde informationer, der ikke lovligt kan offentliggøres i et massemedie. Bestemmelsen er en henvisning til de regler, der gælder for offentliggørelse af informationer i et massemedie, der er omfattet af medieansvarsloven. I det omfang, en information ikke lovligt ville kunne offentliggøres i f. eks. en avis, må informationen heller ikke findes i en offentligt tilgængelig informationsdatabase.

Ifølge bestemmelsen i stk. 2 må en offentligt tilgængelig informationsdatabase heller ikke indeholde informationer, hvis offentliggørelse ville være i strid med god presseskik. Bestemmelsens selvstændige anvendelsesområde er de tilfælde, hvor en information, uden at en offentliggørelse heraf ligefrem ville være ulovlig, dog er af en sådan karakter, at det ville være i strid med god presseskik at offentliggøre den.

Bestemmelsen i stk. 3 indeholder en skærpelse i forhold til stk. 1 og 2 for så vidt angår informationer om enkeltpersoners rent private forhold, jf. nærmere herom i betænkningens kapitel 5.

Informationer om "enkeltpersoners rent private **forhold**" er et begreb, som anvendes i forvaltningsloven og i re-

gisterlovgivningen.

Ved informationer om rent private forhold forstås i forvaltningsloven navnlig oplysninger om race, religion og hudfarve, om politiske, foreningsmæssige, seksuelle og strafbare forhold samt oplysninger om helbredsforhold, væsentlige sociale eller økonomiske problemer og misbrug af nydelsesmidler og lignende, jf. forvaltningslovens § 28, stk. 1, og lov om private registre § 4, stk. 1.

I lov om offentlige myndigheders registre er det i § 9, stk. 2, bestemt, at der ikke må registreres oplysninger om politiske forhold, som ikke er offentligt tilgængelige.

Flertallet forudsætter, at udtrykket "rent private forhold" i lov om massemediers informationsdatabaser fortolkes med udgangspunkt i de nævnte lovregler. Det, som begrunder, at en information om en enkeltperson bør slettes m.v. efter en vis tid, er den skade eller krænkelse, som en fortsat opbevaring i informationsdatabasen af informationen kan påføre den pågældende.

Informationer, som ud fra en generel betragtning er af rent privat karakter, men hvis opbevarelse i en offentligt tilgængelig informationsdatabase den pågældende ikke i det konkrete tilfælde kan antages at have indvendinger imod, vil således ikke være **omfattet** af bestemmelsen.

En information om en persons partitilhørsforhold vil således ud fra en generel betragtning være en information om "rent private forhold", men angår informationen f.eks. folketings- eller kommunalpolitikere, eller i øvrigt personer, som har været opstillet til offentlige valg, falder den naturligvis uden for bestemmelsen.

Som omtalt i kapitel 5 er der efter flertallets opfattelse ikke grund til at antage, at skadevirkningen af en uberettiget optagelse i en informationsdatabase i almindelighed vil være væsentlig større end en uberettiget omtale i et massemedie. En information i en informationsdatabase vil dog til stadighed være let tilgængelig, indtil den slettes, og at det kan være teknisk muligt hurtigt at tilvejebringe en dækkende profil af en enkeltperson ud fra spredte, enkeltstående informationer, som ikke hver for sig er af en sådan karakter, at de ikke må findes i informationsdatabase efter stk. 1, eller af en sådan rent privat karakter, som kan virke skadende eller krænkende, at de skal slettes efter 3 års forløb efter stk. 2. Det forudsættes derfor, at man ved fortolkningen af § 8 ikke alene betragter hver information for sig, men også anlægger en samlet vurdering ud fra de øvrige informationer om den pågældende, som findes i informationsdatabase.

I de tilfælde, hvor det er en konkret begivenhed, som det er muligt at tidsfæste, der har givet anledning til, at informationer om en enkeltpersons rent private forhold er blevet optaget i en offentligt tilgængelig informationsdatabase under sådanne omstændigheder, at det kan virke skadende eller krænkende for den eller de personer, informationerne angår, skal informationerne slettes senest 3 år efter, at begivenheden fandt sted.

Kan et sådant tidspunkt ikke fastsættes, enten fordi tidspunktet er usikkert, eller fordi det ikke er en konkret begivenhed, som gav anledning til optagelsen af informationen, skal 3-års fristen regnes fra den dag, informationen blev optaget i den offentligt tilgængelige informationsdatabase.

Den yderligere indskrænkning i muligheden for i en of-

fentligt tilgængelig informationsdatabase at kunne opbevare informationer om enkeltpersoners rent private forhold, som i stk. 3 er sket i forhold til de almindelige regler i stk. 1 og 2, gælder ifølge stk. 4 ikke, hvis der består en sådan interesse i, at den pågældende information er offentligt tilgængelig, at hensynet til den enkeltes interesse i, at informationen slettes, findes at burde vige for hensynet til informationsfriheden.

Det er ikke muligt generelt at fastslå, i hvilke tilfælde hensynet til informationsfriheden må anses for så afgørende, at det kan fortrænge enkeltpersoners interesse i at få slettet informationer om deres rent private forhold, som opbevares under sådanne omstændigheder, at det kan virke skadende eller krænkende for dem.

Typisk vil der være tale om informationer vedrørende kendte personer, f. eks. politikere, skuespillere, idrætsstjerner osv., hvor det kan forekomme rimeligt at opbevare oplysninger om f. eks. politiske og strafbare forhold ud over de tre år, bl. a. fordi der fortsat er en nyhedsmæssig interesse knyttet hertil.

Den nærmere udfyldning af reglen må imidlertid ske i praksis.

Efter bestemmelsen i § 15 kan en overtrædelse af § 8, stk. 1, straffes umiddelbart. Overtrædelse af § 8, stk. 2-4, er sanktioneret ved, at Pressenævnet i medfør af § 13 kan påbyde sletning af informationer, som opbevares i strid med disse bestemmelser.

Selve den omstændighed, at informationerne opbevares i strid med § 8, stk. 2-4, vil således ikke være strafbart, hvorimod undladelse af at efterkomme Pressenævnets påbud om sletning, straffes, jf. § 15. Når

flertallet foreslår en sådan ordning, sker det i erkendelse af, at det i det enkelte tilfælde kan være vanskeligt at fastslå, om de foreslåede betingelser for anvendelsen af bestemmelserne i § 8, stk. 2-4, er opfyldte, og at det derfor ikke kan være rimeligt at belægge en overtrædelse af bestemmelserne med straf, før der foreligger en overtrædelse af et af Pressenævnet meddelt påbud.

Flertallet har overvejet at foreslå indført en ordning, hvorefter den, informationen angår, skal have underretning, når det besluttet at undlade sletning m.v. af en rent privat information, fordi der findes at være en sådan interesse i, at informationen er offentligt tilgængelig, at hensynet til den enkeltes interesse i, at informationen slettes, findes at burde vige for hensynet til informationsfriheden, jf. stk. 4. Flertallet har dog fundet en sådan obligatorisk underretningsordning praktisk **uigennemførlig**.

Til § 9.

Medens § 8 omhandler de tilfælde, hvor den ansvarlige for en offentligt tilgængelig informationsdatabase af egen drift skal påse, at informationsdatabaseen ikke indeholder urigtige informationer m.v., angår § 9 mulighederne for den, informationerne angår for at få grebet ind over for informationer, som er eller er blevet urigtige, vildledende eller ufuldstændige.

Efter § 9, stk. 1, nr. 1, skal der efter anmodning fra den, informationerne angår, foretages sletning, rettelser eller ajourføring, når informationerne er urigtige eller vildledende.

Bestemmelsen angår såvel de tilfælde, hvor informationerne hele tiden har været urigtige eller vildledende

som de tilfælde, hvor informationerne efter optagelsen i informationsdatabasen på baggrund af senere indtrufne omstændigheder er blevet urigtige eller vildledende.

Det vil være op til den ansvarlige at afgøre, om urigtige eller vildledende informationer helt skal slettes, eller om de alene skal rettes eller ajourføres, således at informationerne ikke længere er urigtige eller vildledende.

I et tilfælde, hvor en information på tidspunktet for optagelsen i informationsdatabasen var rigtig, men hvor senere indtrufne begivenheder har bevirket, at informationen ikke længere er sand, vil den ansvarlige således kunne vælge at ajourføre informationen ved at tilføje den nye information uden at slette den gamle.

Efter stk. 1. nr. 2, skal der efter anmodning foretages sletning, rettelse eller ajourføring, når en tidligere omtalt retsafgørelse eller administrativ afgørelse er blevet ændret.

Bestemmelsen svarer til pkt. 2 c i de vilkår, som Registertilsynet har fastsat for POLTXT, idet det efter udkastet dog er uden betydning, om afgørelsen er blevet ændret af en højere instans, eller om ændringen er foretaget af samme eller - hvor det måtte være muligt - af en lavere instans.

Efter stk. 1, nr. 3, skal der efter anmodning endvidere foretages sletning, rettelse eller ajourføring af informationer, når strafforfølgning i en tidligere omtalt sag frafalder, eller når der i en sådan sag sker frifindelse.

Bestemmelsen svarer til pkt. 2 d i vilkårene for POLTXT, jf. bilag 5 til denne betænkning.

Ved stk. 2 gøres raedieansvarslovens regler om genmæle tilsvarende anvendelige på offentligt tilgængelige informationsdatabaser. Der henvises til medieansvarslovens bestemmelser herom, jf. bilag 7 til denne betænkning.

Til § 10.

Det vil i forskellige konkrete tilfælde kunne give anledning til tvivl, om betingelserne for efter § 9 at kunne kræve sletning, rettelse eller ajourføring er opfyldt.

I § 10 foreslås derfor en bestemmelse, hvorefter den, hvis anmodning om sletning, rettelse eller ajourføring er blevet afslået, eller som ikke har fået svar herpå inden 4 uger, kan indbringe spørgsmålet herom for Pressenævnet.

Pressenævnet vil så efter § 13, nr. 2, kunne påbyde, at der sker sletning, rettelse eller ajourføring, og en undladelse af at efterkomme dette påbud straffes efter § 15.

Til § 11.

Flertallet har overvejet at medtage en bestemmelse om, at den, som omtales i en offentligt tilgængelig informationsdatabase, skal have underretning herom.

Flertallet har imidlertid ikke fundet dette praktisk gennemførligt, og finder det i øvrigt heller ikke påkrævet, blandt andet fordi informationsdatabasen netop er offentligt tilgængelig.

Man har derfor som § 11 alene foreslået en bestemmelse

om indsigt efter begæring.

Ifølge § 11 skal der fra en offentligt tilgængelig informationsdatabase til enhver, der fremsætter anmodning herom gives skriftlig meddelelse om de informationer, der er optaget i informationsdatabasen om den pågældende.

Pligten angår alle informationer om den pågældende, hvad enten der er tale om en artikel, som specielt omhandler den pågældende, eller om at den pågældende er omtalt i artiklen i anden sammenhæng. Det bestemmes dog, at det ikke må være uforholdsmæssigt vanskeligt at finde frem til informationen. Det forudsættes herefter, at informationen kan findes f.eks. ved at søge på den pågældendes navn, titel eller lignende.

Bestemmelsens selvstændige betydning ligger i to forhold. Indsigt efter forslaget § 11 forudsætter ikke, som den almindelige adgang til basen, at der tegnes abonnement, og indsigten er derfor gratis for den, oplysningerne angår, medmindre der fastsættes regler om betaling i medfør stk. 4. Indsigten meddeles af informationsdatabasen, som altså skal stille det fornødne tekniske udstyr eller udskrifter til rådighed. Man skal endvidere bistå og vejlede med hensyn til søgekriterier m.v., således at der så vidt muligt gives et fuldstændigt billede af, hvad der ligger i basen.

Efter stk. 2 har den, der har fået meddelelse efter stk. 1, ikke krav på ny meddelelse før 1 år efter sidste meddelelse.

Den tilsvarende tidsfrist i lov om private registre, § 7 a, stk. 3, er 12 måneder, hvorimod 12 måneders fristen i lov om offentlige myndigheders registre, § 13, stk. 6, ved lovændringen i 1991 (lov nr. 346 af 6. juni

1991 om ændring af lov om offentlige myndigheders registre) blev nedsat til 6 måneder.

Bestemmelsen i stk. 3 om en **4-ugers** frist for at besvare begæringen er medtaget for at hindre, at besvarelsen heraf trækker unødigt ud.

Stk. 4 om muligheden for justitsministeren for at fastsætte regler om betaling for skriftlige meddelelser svarer til lov om private registre, § 7 b, stk. 3.

Til kapitel 4.

Til § 12.

Efter bestemmelsen i § 12 kan klager over, at bestemte informationer optages eller opbevares i offentligt tilgængelige informationsdatabase, rettes til den ansvarlige eller til Pressenævnet. Det er således ikke en betingelse for at kunne klage til Pressenævnet, at man først har forsøgt at få den ansvarlige for **informationsdatabasen** til at slette, rette eller ajourføre den pågældende information eller at optage et genmæle.

Forinden Pressenævnet i anledning af klagen udsteder et påbud efter § 13, vil informationsdatabasen dog som led i partshøringsproceduren blive anmodet om en udtalelse og i den forbindelse have lejlighed til frivilligt at opfylde klagerens ønsker.

Til § 13.

Der henvises til bemærkningerne til §§ 8-11.

Til § 14.

Ifølge § 14 kan Pressenævnets afgørelser efter loven ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Bestemmelsen svarer til medieansvarslovens § 50.

Til § 15.

Efter § 15, stk. 1, straffes overtrædelse af §§ 4, 6, stk. 2, 7, 8, stk. 1, og 11, stk. 1 og 3, samt undladelse af at efterkomme påbud, der er givet af Pressenævnet i medfør af § 13, med bøde eller hæfte.

Efter § 15, stk. 2_f straffes den, der uberettiget videregiver oplysninger, som den pågældende har fået kendskab til gennem benyttelse af en redaktionel informationsdatabase med bøde eller hæfte, medmindre højere straf er forskyldt i medfør af anden lovgivning.

Flertallet har ikke fundet det nødvendigt at foreslå, at der medtages en bestemmelse svarende til medieansvarslovens § 28, hvorefter det er Rigsadvokaten, som bestemmer, om det offentlige skal rejse tiltale i anledning af indholdet af et massemedie omfattet af medieansvarsloven.

Det vil således i overensstemmelse med den almindelige ordning i retsplejelovens § 720, jf. § 721, stk. 1, nr. 1, være politimesteren på det sted, hvor det formodede strafbare forhold er begået, som i første række afgør, om der af det offentlige skal rejses tiltale for overtrædelse af lovens bestemmelser.

Til § 16.

Ifølge § 16, stk. 1, finder lovgivningens almindelige straf- og erstatningsregler anvendelse i denne lov, jf. dog stk. 3. Flertallet har således ikke fundet grundlag

for generelt at overføre raedieansvarslovens særlige ansvarssystem til denne lov, jf. nærmere herom i betænkningens kapitel 5, afsnit 3.

Er informationsdatabasen et massemedie, finder medieansvarslovens ansvarsregler anvendelse, jf. stk. 3.

Henvisningen til lovgivningens almindelige strafregler betyder, at straffelovens § 23, eventuelt jf. § 2, om medvirken kan anvendes. Det betyder endvidere, at de almindelige krav om forsæt eller uagtsomhed skal være opfyldte.

Henvisningen til lovgivningens almindelige erstatningsregler sigter navnlig til det almindelige culpaansvar, til husbondansvaret i Danske Lovs 3-19-2 og til reglerne i erstatningsansvarsloven.

Flertallet har ikke fundet det nødvendigt at medtage en bestemmelse om, at den, der driver informationsbasen, umiddelbart hæfter for bøder, sagsomkostninger og erstatningsbeløb, der idømmes for overtrædelse af denne lov svarende til medieansvarslovens § 26, stk. 1. Når der ikke er fundet grundlag for at fravige de almindelige regler om, hvem der kan straffes, og hvem der kan ifalde erstatningsansvar, er der heller ikke grundlag for at fravige de almindelige regler om, hvem der hæfter i anledning af, at et sådant ansvar er gjort gældende.

Efter stk. 2 kan der for overtrædelser begået af et aktieselskab, anpartsselskab, andelsselskab eller lignende pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

Til kapitel 5.

Til § 17.

I § 17 foreslås lov om private registre ændret, således at loven ikke finder anvendelse på edb-registre, der er omfattet af lov om massemediers informationsdatabaser.

Informationsdatabaser omfattet af lov om massemediers informationsdatabaser vil således alene være reguleret af denne lov. Det gælder såvel offentligt tilgængelige informationsdatabaser som redaktionelle informationsdatabaser.

I lov om private registre foreslås endvidere indført en bestemmelse, hvorefter loven ikke finder anvendelse på edb-registre, hvori der udelukkende er indlagt allerede offentliggjorte periodiske skrifter m.v. eller dele heraf, når indlæggelsen er sket uændret i forhold til offentliggørelsen, jf. lov om massemediers informationsdatabaser, § 2, stk. 2.

Kapitel 2 c i lov om private registre, som indeholder de gældende regler for anmeldte informationsdatabaser, som alene indeholder oplysninger offentliggjort i et periodisk skrift, foreslås samtidig ophævet.

I lov om private registre foreslås endelig indsat en bestemmelse, hvorefter loven ikke omfatter pressens eller andres manuelle arkiver over udklip fra offentliggjorte, trykte publikationer. Som nævnt i kapitel 1, pkt. 2, har Registertilsynet antaget, at manuelle udklipsarkiver falder uden for lov om private registre. Flertallet har fundet det hensigtsmæssigt, at der i registerloven indsættes en udtrykkelig bestemmelse herom.

Til § 18.

I 5 18 foreslås lov om offentlige myndigheders registre ændret, således at såvel informationsdatabaser, der er omfattet af lov om massemediers informationsdatabaser som databaser indeholdende uredigerede fuldtekstaviser m.v., jf. § 2, stk. 2, falder uden for lov om offentlige myndigheders registre.

Ændringen foreslås for at sikre, at informationsdatabaser stilles lige, hvad enten de drives af f.eks. aviser og derfor ville være omfattet af lov om private registre, eller de drives af f.eks. Danmarks Radio og derfor ville være omfattet af lov om offentlige myndigheders registre.

K A P I T E L 7.

Mindretalsudtalelse, afgivet af kontorchef Lotte Nyløkke Jørgensen, Registertilsynet.

Afvejningen af hensynet til privatlivets fred og borgernes **integritetsbeskyttelse** over for hensynet til presse- og informationsfriheden er særdeles vanskelig. Dette fremgår tydeligt af blandt andet de forskellige internationale konventionstekster, som er omtalt i kapitel 3, og af Europarådets rapport "Data Protection and the Media" gengivet i bilag 1. Denne vanskelige afvejning har udvalget fået pålagt at foretage, og resultatet heraf er konkretiseret i flertallets udkast til lovforslag, og uddybende begrundet dels i flertallets hovedsynspunkter som beskrevet i kapitel 5 og dels i bemærkningerne til lovudkastet i kapitel 6.

Det er min opfattelse, at udvalgets flertal har valgt at lade hensynet til presse- og informationsfriheden, der ikke er identisk med begrebet ytringsfrihed, veje for tungt i forhold til hensynet til privatlivets fred og borgernes integritetsbeskyttelse.

1. Retsbeskyttelseshensyn.

Der er efter min mening ikke sket afgørende ændringer i den reelle begrundelse for, at Folketinget i 1987 fandt det nødvendigt at gennemføre en særlig regulering af pressens informationsregistre i lov om private registre m.v. Det er, som også Justitsministeriet beskrev det i besvarelsen af spørgsmål til Retsudvalget (se kapitel 1, pkt. 7), fortsat således, at pressens informationssyste-

mer på edb (hvor man i fuldtekstsystemet kan søge på alle ord, herunder på personnavne), giver mulighed for ". . . . på en hidtil uset nem og effektiv måde at skaffe en omfattende beskrivelse af enkeltpersoners forhold, ofte med oplysning om forhold, der ligger langt tilbage i tiden. Den enkelte registrerede vil ikke have indflydelse på registreringen - heller ikke ved registrering af oplysninger om rent private forhold - og det vil bero på tilfældigheder, om oplysninger, f.eks. om sigtelser for strafbart forhold, indgår i pressens informationssystemer eller ej. . . ." Den registrerede person vil heller ikke have kendskab til, hvem der modtager oplysningerne. Pressens arbejdsform indebærer, at der ofte vil være tale om oplysninger eller vurderinger, der er af foreløbig karakter, og som senere viser sig at være helt eller delvist urigtige, uden at de oprindelige oplysninger eller vurderinger berigtiges.

Flertallet giver både i dets hovedsynspunkter og i de specielle bemærkninger til lovudkastet udtryk for den opfattelse, at der ikke er ". . . . grund til at antage, at skadevirkningen af en uberettiget optagelse i en informationsdatabase i almindelighed vil være væsentlig større end en uberettiget omtale i et massemedie". Det er denne opfattelse, jeg har grundlæggende indvendinger imod. Dette skyldes først og fremmest, at oplysningerne er let tilgængelige, indtil de slettes, at virkningen ikke fortager sig i tidens løb, og at der er tekniske muligheder for hurtigt at tilvejebringe en profil af enkeltpersoner.

Problemstillingen kan illustreres med nogle eksempler på de muligheder for eventuelle krænkelser af privatlivets fred, som netop fuldtekstsøgning giver. Kun fantasien sætter grænser for, hvad et fuldtekstsøgesystem kan udnyttes til. Alle kombinationer er mulige:

- 1) En politikers offentlige udtalelser som politiker kan kædes sammen med oplysninger om tidligere aktiv deltagelse i politiske demonstrationer, og med mere private forhold som f.eks. indgåelse af ægteskab, skilsmisse, sygdom, hussalg, økonomiske forhold og lignende.
- 2) En kunstners faglige præstation, som omtales i anmeldelser (fiasko/succes) kan kædes sammen med oplysninger om rent private forhold (skilsmisser, samlivsforhold, indblanding i voldssager, alkoholforbrug).
- 3) En offentlig ansats faglige udtalelser som repræsentant for en myndighed kædes sammen med oplysninger af følsom karakter.
- 4) Oplysninger om en person, som er sigtet for en strafbar handling, kan sammenstilles med oplysninger af anden følsom karakter, f.eks. hvor den pågældende måske tilfældigt har været indblandet i sager af kriminel art.

Det er i den forbindelse - som modsætning til informationssystemets registerfunktion - vigtigt at fremhæve det præg af flygtighed, der i et vist omfang er karakteristisk for massemediernes virksomhed. Jeg tænker her mest på dagbladenes nyhedsformidling, som af læseren normalt hurtigt glemmes. Den selvstændige skadevirkning, der er knyttet til selve gentagelse, illustreres af den kendsgerning, at forurettede ofte undlader at udnytte de muligheder, der hidtil har været for at få berigtiget fejl efter presselovgivningens regler, fordi krav om berigtigelse medfører, at en sag på ny bliver taget op af pressen. Den forurettede part må afveje ge-

nerne ved en trykt urigtig oplysning over for generne ved, at en sag omtales på ny. Gentagelsesvirkningen kan være belastende.

På samme måde vil selve gentagelsen og ophobningen af oplysninger om den enkelte i en informationsdatabase være belastende, uanset om oplysningerne er korrekte eller urigtige. Dette er baggrunden for, at korrekte registrerede oplysninger i dag efter de grundlæggende principper i registerlovgivningen skal ajourføres, indtil de slettes på grund af alder, og urigtige oplysninger berigtiges eller slettes.

Profileringen af personer i massemedierne kan anvendes til mere eller mindre anerkendelsesværdige formål. Det er således, som også anerkendt af lovgivningsmagten i lov om private registre m.v., et væsentligt formål, at journalister har mulighed for at udnytte tidligere offentliggjort stof til deres researchvirksomhed med henblik på ny offentliggørelse. Derimod kan man sætte spørgsmålstegn ved rimeligheden af, at f.eks. en arbejdsgiver, en headhunter, en kreditor, et kreditoplysningsbureau, et forsikringsselskab, en politisk forening eller en nabo skal kunne anvende stof fra en informationsdatabase, herunder også - således som flertallets forslag er udformet - ikke tidligere offentliggjort stof, som baggrundsmateriale til at forfølge sine særlige formål.

2. Medieansvarsloven.

Siden Folketingets vedtagelse af ændringen af lov om private registre m.v. er der gennemført en betydningsfuld ændring af lovgivningen for massemedier som helhed, idet den ny medieansvarslov er trådt i kraft pr. 1. januar 1992. Der er fastsat regler for hele masserne-

dieområdet, som i § 1 også søger at tage højde for udviklingen af de elektroniske massemedier. Det lovfæstes, at et uafhængigt pressenævn blandt andet kan tage stilling til, om massemediernes indhold og handlemåde har været i overensstemmelse med god presseskik. Det er dog ikke i selve lovteksten angivet, hvad der forstås hermed, og bestemmelsen skal udfyldes igennem pressenævnets praksis.

Medieansvarsloven dækker imidlertid ikke de **"interne"** informationssystemer eller anden virksomhed, som ligger til grund for produktionen af massemediet.

I udkastet til lovforslag lægges op til en tæt sammenhæng med reglerne i medieansvarsloven. Blandt andet er

det nyoprettede pressenævn foreslået som det kompetente organ, ligesom medieansvarslovens § 1 om den nærmere afgrænsning af massemedier samt reglerne om genmæle er lagt til grund.

3. Selvstændigt medie?

Flertallet udtaler, at en informationsdatabase (som kan indeholde såvel tidligere offentliggjort som ikke offentliggjort materiale) kan betegnes som et nyt selvstændigt medie (det vil sige, uanset om basen er omfattet af medieansvarslovens § 1 eller ej), der giver nye muligheder for hurtigt at gøre sig bekendt med informationer af enhver art. Flertallet anfører videre, at det må være i almenhedens og folkeoplysningens interesse, at dette medie er offentligt brugbart på linie med bøger, dagblade, radio og fjernsyn. Hvis sådanne informationsdatabaser ikke må indeholde personoplysninger i samme omfang som massemedier, vil deres værdi blive væsentligt reduceret, og der vil efter flertallets opfattelse foreligge en ubegrundet indskrænkning af informationsfriheden.

Med dette udgangspunkt argumenterer flertallet for, at der ikke er behov for anden beskyttelse af personoplysninger end den, der gælder for offentliggørelse i et massemedie. Det anføres blandt andet, at hvis blot en informationsdatabase er offentlig tilgængelig, er der ikke behov for beskyttelsesforanstaltninger, der er væsentligt anderledes end de beskyttelsesforanstaltninger, der er indeholdt i straffeloven og medieansvarsloven.

Jeg er i princippet ikke uenig i, at sådanne informationsdatabaser kan siges at have en "mediefunktion". **Det** er imidlertid for mig afgørende nødvendigt at understrege, at det særlige ved dette nye "**medie**" er, at det samtidig er et edb-register, som blandt andet opbevarer "gamle" nyheder om personer. Mediet/registret giver derved mulighed for en total kortlægning af en persons gøren og laden.

Jeg er ikke enig i, at der ligger en særlig beskyttelse mod registrering af krænkende informationer i det faktum, at en informationsdatabase er offentligt tilgængelig. I medieansvarsloven og straffeloven er det offentliggørelsen/videregivelsen i sig selv, der er det afgørende (strafbare) moment, uanset om oplysningerne stammer fra et register eller ikke, hvilket er ensbetydende med, at der alene er mulighed for efterfølgende at reparere på den skete skade. Hensigten med registerlovgivningen er at sikre, at den til grund liggende registrering er korrekt, inden eventuel videregivelse sker. Herved forhindres, at krænkelsen yderligere forstærkes ved, at ukorrekte oplysninger videregives. Herudover stiller registerlovgivningen imidlertid krav om **samtykke fra** den registrerede som betingelse for, at korrekte **oplysninger** om rent private forhold kan registreres **og videregives,**

medmindre andet er fastsat ved lov. **For** andre oplysninger **gælder**, at det konkret skal vurderes, om oplysningerne kan videregives uden samtykke. Vurderet efter registerlovgivningen ligger der således ingen beskyttelse i offentliggørelsen af oplysninger, der tværtimod er en særlig kvalificeret form for videregivelse.

4. Kommentar til flertallets udkast.

Flertallets udkast til lovforslag lægger op til meget væsentlige ændringer i den gældende retstilstand.

For det første undtages fra enhver regulering de informationsbaser, som udelukkende indeholder allerede offentliggjorte uredigerede artikler, ordrette gengivelser af TV-udsendelser, radioprogrammer og lignende, (a).

For det andet foreslås en meget begrænset regulering af såkaldte redaktionelle databaser. Disse er i dag reguleret i de almindelige bestemmelser i lov om private registre m.v. (b).

For det tredje fastsættes en særlig regulering af offentligt tilgængelige informationsdatabaser, som kan indeholde stof, der tidligere har været offentliggjort, og stof, som ikke tidligere har været **offentliggjort**. (c).

For det fjerde foreslås ethvert tilsyn afskaffet; presenævnet indsættes dog som kompetent organ i spørgsmål om berigtigelse m.v. ved de under (c) nævnte offentligt tilgængelige informationsdatabaser.

Registerlovgivningen hviler blandt andet på følgende væsentlige principper:

- registreringen skal tjene anerkendelsesværdige interesser,
- kravet til datakvalitet (indsamling og registrering og korrekte data, ajourføring, sletning på grund af alder og mulighed for berigtigelse),
- særlig beskyttelse af oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold,
- adgang til indsigt i registrerede oplysninger om en selv (registerindsigt) og
- krav om fastsættelse af sikkerhedsforanstaltninger.

Jeg skal nedenfor stille nogle konkrete forslag, som i videre omfang end flertallets lovudkast tager hensyn til disse principper - men naturligvis med nødvendig hensyntagen til massemediernes særlige forhold og formål.

a. Informationsdatabaser, som udelukkende indeholder allerede offentliggjort uredigeret stof (indenlandske periodiske skrifter, herunder billeder og lignende fremstillinger, der trykkes eller mangfoldiggøres, og lyd- og billedprogrammer, der spredes eller fordeles af DR, TV2, TV2's regionale virksomheder og foretagender, der har tilladelse til lokalradio eller fjernsynsvirksomhed), jf. medieansvarslovens § 1, nr. 1 og nr. 2, foreslås i flertallets lovudkast helt undtaget fra regulering i lov om private registre m.v. og reglerne i den eventuelt vedtagne lov om massemediernes informationsdatabaser, jf. forslaget § 2, stk. 2, og § 17 om ændring af lov om private registre m.v. og § 18 om ændring af lov om offentlige myndigheders registre.

Flertallets begrundelse herfor er den seneste tids teknologiske udvikling, som blandt andet betyder, at hele årgange af aviser kan opbevares og distribueres på CD-ROM. Det forudsættes af flertallet, at sådanne databaser på CD-ROM er direkte omfattet af medieansvarslovens § 1, nr. 1 eller nr. 2. Denne form for mangfoldiggørelse indebærer også fuldtekstsøgningsmuligheder. Begrundelsen for helt at undtage disse databaser angives af flertallet at være, **at** der ikke bør lægges hindringer i vejen for den tekniske udvikling, **at** gennemgangen af uredigeret artikelstof er for uoverskuelig og alt for omkostningskrævende samt **at** genmælereglerne m.v. i medieansvarsloven giver en vis sikkerhed imod, at **der** fortsat vil ske offentliggørelse af uberettigede eller urigtige oplysninger. Flertallet **konstaterer i øvrigt**, at man ikke kan pege på forholdsregler, der **kan imødegå** de eventuelle krænkelse af integriteten, der følger af fuldtekstsøgemulighederne (og hermed profileringsmulighederne). Man kan med andre ord ikke pege på en løsning på de problemer, der var den reelle begrundelse for det i 1987 af Folketinget indførte værn imod pressens anvendelse m.v. af fuldtekstsøgesystemer til anden udnyttelse end pressens egen.

Jeg finder flertallets forslag for vidtgående.

En ændring i den gældende retstilstand forekommer imidlertid nødvendig. Dels skal der ske en justering **i** forhold **til** den nye medieansvarslov, dels **må det konstateres**, at lovkravet om samtykke til anden videregivelse end til offentliggørelse i et periodisk **skrift i praksis ikke er** blevet overholdt, jf. kapitel 4, **pkt. 1**, om sagen mod POLTXT. Derimod er lovens krav **om** registerindsigt og de af Registertilsynet **fastsatte vilkår så vidt vides** blevet overholdt **af** POLTXT. Ud over, at der

i disse vilkår tages hensyn til presselovgivningens berigtigelsesregler, og at der er sket gengivelse af lovens krav om samtykke til videregivelsen og om registerindsigt, stilles der vilkår om, at det skal påses, at der ikke indføres urigtige eller vildledende oplysninger i registret, og at der skal træffes de fornødne sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger i registret misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab. Der er endvidere klageadgang til Registertilsynet. Det skal herved bemærkes, at Registertilsynet - i forståelse for massemediernes arbejdsvilkår - ikke har stillet krav om, at der skal indhentes samtykke til selve registreringen.

Spørgsmålet er herefter, hvilke retsmidler der med udsigt til overholdelse vil kunne anbefales. Det siger sig selv, at anvendelse af CD-ROM til opbevaring og distribution af årgange af uredigerede avisartikler og lignende ud fra andre synspunkter er meget praktisk. Jeg kan imidlertid ikke være enig med flertallet i, at det helt må opgives at foretage en vis regulering.

Registertilsynet betragter en CD-ROM som kopi af det til grund for produktionen liggende register. Tilsynet har således i 2 tilfælde givet tilladelse til private retsinformationssystemer, som skal videregives på CD-ROM. Tilladelserne hertil indebærer, at man på forslag fra ansøgerne blandt andet stillede krav om kryptering/blokering, således at det ikke er muligt at søge på navne, parter, vidner, syns- og skønsmand og adresseoplysninger, hvilket i øvrigt svarer til den anonymisering, der sker ved levering af afgørelser til Statens Retsinformation. Desuden bliver der gennem de private retsinformationssystemers abonnementsvilkår stillet visse krav til modtageren.

En mulighed ville således være allerede ved indlæggelsen af de uredigerede offentliggjorte artikler med henblik på produktionen af CD-ROM at indsætte blokeringer på visse personnavne, hvortil der knytter sig oplysninger af særlig følsom karakter. Dette betyder nemlig ikke, at man er afskåret fra at søge på emner og lignende, således at artiklen, hvoraf navnet kan fremgå, bliver fundet frem, men er dog en hindring for den umiddelbare tværgående og brede profilering af personen. Sådanne blokeringer kan af praktiske grunde i givet fald vel mest hensigtsmæssigt indsættes samtidig med indlæggelsen af artiklen.

Der bør i hvert fald fortsat være et ansvar for, at oplysningerne berigtiges i behørigt omfang, og herudover krav om at iagttage rimelige sikkerhedsforanstaltninger (svarende til lov om private registre, § 6) ved indlægelse af artiklerne m.v. og senere ved videregivelse/-distribution. Der bør være en pligt til at sørge for, at de i medieansvarsloven fastsatte genmæleregler eller senere afsagte domme om berigtigelse sikres gennemført på fornøden hensigtsmæssig måde og i overensstemmelse med foreskrevne pålæg/domme etc. Det må i denne sammenhæng forudsættes, at distribution af CD-ROM er baseret på abonnementsordninger, således at eventuelle berigtigelser kommer ud til rette modtager. Detaljerne i en sådan ordning kan ikke beskrives på det foreliggende grundlag, men forudsætter en dyberegående undersøgelse.

Informationsdatabaser, som alene indeholder tidligere uredigerede offentliggjorte artikler, skal dog efter min opfattelse ikke opfylde samtlige de i lovudkastets kapitel 3 foreslåede regler om andre offentligt tilgængelige informationsdatabaser, f.eks. reglerne i § 8. Dette hænger naturligvis sammen med, at indlæggelsen af

stoffet svarer til det offentliggjorte stof, hvorfor der ikke skal foretages en selvstændig vurdering af det lovlige i indholdet, eller hvorvidt offentliggørelsen vil være i strid med god presseskik, idet dette er afklaret i reglerne i raedieansvarsloven. Dog bør der ske anmeldelse af en sådan informationsdatabase. Desuden er der behov for at åbne adgang for registerindsigt i det register, som antages at danne grundlag for produktionen af **CD-ROM'en**, og sædvanlig klageadgang, hvis en sådan indsigt ikke imødekommes.

b. Flertallets udkast til lovforslag indeholder bestemmelser om redaktionelle **informaticsdatabaser**, jf. § 3 og 4. Sådanne må efter udkastet kun være tilgængelige for massemediets journalister og redaktionsmedarbejdere som led i deres journalistiske eller redaktionelle arbejde med henblik på offentliggørelse i massemediet. I lovudkastets § 4, stk. 2, foreslås fastsat en forpligtelse til, at der træffes de fornødne sikkerhedsforanstaltninger mod, at uvedkommende får adgang til en redaktionel informationsdatabase. (Denne regel svarer i princippet til lov om private registres § 6, stk. 4.) .

Efter den gældende retstilstand er der ikke tvivl om, at i det omfang et massemedies redaktion opbevarer indsamlede personoplysninger enten på edb eller i sædvanligt kartotek, foreligger der et forhold, der er omfattet af de almindelige regler i lov om private registre, så længe oplysningerne ikke er offentliggjort i et periodisk skrift. Et redaktionsarkiv, som det f.eks. drives af Det Berlingske Hus, og som tidligere kun **var** tilgængeligt i udklipsform, udgør nu en **database med** løbende opdatering af alle redaktionelle artikler **fra** Berlingske Tidende, B.T. og Weekendavisen, og er **som** sådan omfattet af den gældende anmeldelsesordning. ,

Også en journalists opbevaring af ikke offentliggjorte artikler eller særlige personoplysninger til brug for research vil fra et eller andet tidspunkt være et register i lovens forstand og som udgangspunkt være omfattet af disse regler. Derimod vil journalistens almindelige benyttelse af tekstbehandlingsanlæg til produktion af artikler m.v. ikke være omfattet af lov om private registre m.v. Registertilsynet anerkender f.eks. i praksis, at man kan have færdiggjorte breve og lignende liggende i et tekstbehandlingsanlæg i op til en måned. Afgørende vil således være, om det endelige resultat af journalistens artikel eventuelt efter et korte tidsrum i tekstbehandlingsanlægget opbevares på edb med henblik på senere brug.

Såfremt journalisten til brug for sit researcharbejde indsamler visse oplysninger, skal man ind i en konkret fortolkning af, om der overhovedet i den forbindelse er oprettet et register.

Registertilsynet har ikke i praksis været inde i en nærmere vurdering af, hvilke oplysninger en journalist må registrere på edb med henblik fremtidig offentliggørelse. Man har dog i visse sammenhænge set sager, hvor almindelige avisudklip, som ikke er omfattet af lov om private registre m.v. har været anvendt, og hvor klager har måttet afvises.

Derimod har Registertilsynet over for Politiken i forbindelse med behandlingen af POLTXT tilkendegivet, at i det omfang der registreres ikke offentliggjort materiale i Politikens regi til internt brug, må det antages, at lov om private registre m.v.s almindelige regler er gældende. På samme baggrund har man over for Ritzaus Bureau **måttet tilkendegive**, at dets redaktionelle ar-

kivdatabase skulle overholde de almindelige regler i lov om private registre m.v., fordi den ikke med sikkerhed alene indeholdt tidligere offentliggjort stof. Normal avisproduktion, f.eks. inddatering af artiklerne direkte med henblik på trykning, vil naturligvis ikke være undergivet reglerne i lov om private registre m.v.

Det er flertallets principielle opfattelse, at journalisters og andre redaktionelle medarbejders drift og brug af informationsdatabaser, der alene anvendes til interne, redaktionelle formål, ikke skal være undergivet retlig regulering. Dette findes bedst stemmende med grundlovens principper om ytringsfrihed og om forbud mod censur m.v. og reglerne i menneskerettighedskonventionen om informationsfrihed. I lovudkastets indledende bemærkninger til §§ 3 og 4 er det således anført, at der af hensyn til pressefriheden ikke bør være grænser for, hvilken information, der må indeholdes i en redaktionel database. Desuden skulle indskrænkningerne i henhold til lov om private registre m.v. ikke være forenelige med det behov, pressen har for at kunne anvende edb-teknikken.

Den største risiko på dette område er efter min mening omgåelsesmuligheden af lov om private registre m.v., idet man må gøre sig klart, at medieansvarslovens § 1, nr. 1, dækker et meget stort område lige fra de største dagblade til foreningsblade, der eventuelt kun udkommer 2 gange årligt. Derfor forekommer det væsentligt, at det dog i selve lovteksten gøres til en betingelse, at registreringen i den redaktionelle database med henblik på offentliggørelse er nødvendig for at varetage det redaktionelle arbejde.

Når bortses fra, at det kan være umuligt at få samtykke til registrering netop med henblik på senere offentlig-

gørelse, og restriktioner på dette område kan opfattes som en uberettiget indskrænkning i muligheden for at kunne ytre sig frit - og ikke i selve ytringsfriheden, for den kan fortsat og har siden vedtagelsen af grundlovens § 77 kunnet udøves uden edb - finder jeg det ikke begrundet, at journalister eller redaktionen skal undtages fra en forpligtelse til at overholde andre grundlæggende regler i forbindelse med anvendelsen af edb, som fastsat i lov om private registre m.v., § 6, stk. 1-3, blandt andet kravet om sletning af oplysninger på grund af alder, ajourføring og kontrol til sikring af, at der ikke indføres urigtige eller vildledende oplysninger, og om at oplysninger, der siden viser sig urigtige eller vildledende, snarest muligt skal slettes eller berigtiges. Disse bestemmelser er rammebestemmelser, som udfyldes i praksis af den registeransvarlige selv, og som vil forpligte vedkommende massemedies ansvarlige til at fastsætte nogle sikkerhedsregler for journalisterne og de redaktionelle databaser. Derved sikres det også, at der sker fornøden berigtigelse, såfremt oplysninger er blevet berigtiget efter reglerne i medieansvarsloven eller efter domstolsprøvelse.

I den sammenhæng ville det være værdifuldt, om journalisterne selv kunne opstille visse retningslinier for brugen af egen PC'er til researcharbejde og for eventuelt andre former for systematisk registrering af oplysninger til brug for det redaktionelle arbejde.

Det kan udledes af flertallets lovudkast, at der ikke er adgang til registerindsigt, som ellers er en grundlæggende rettighed til sikring af, at kun korrekte oplysninger er registreret, ligesom der ikke gives adgang til at føre tilsyn blandt andet med sikkerhedsforanstaltningerne.

Jeg er i tvivl om, hvorvidt det er betryggende at opgive kravet om registerindsigt, når man i øvrigt samtidig afskærer et direkte tilsyn med f.eks. overholdelsen af berigtigelsesreglerne. Man må herved være opmærksom på, at medieansvarsloven netop ikke omfatter interne informationssystemer, og journalister heller ikke i **researchfasen** er fritaget for sædvanlig vidnepligt. Hvis man imidlertid af hensyn til pressefriheden finder det nødvendigt ikke at fastsætte regler om registerindsigt, bør man efter min mening på anden måde søge at imødegå fejlagtige registreringer. Jeg skal her pege på, at en uafhængig instans kan gives beføjelser til at kræve enhver oplysning til brug for vurderingen af, om sikkerhedsforanstaltningerne, herunder berigtigelsesreglerne, er overholdt. Desuden finder jeg, at risikoen for omgåelse af registerlovgivningen kan afhjælpes ved at indføre en anmeldelsesordning for redaktionelle informationsdatabaser, således at de registre, der ikke anmeldes, vil være omfattet af reglerne i lov om private registre m.v.

c. Endelig omfatter udkastet til lovforslag regler om de informationsdatabaser, som indeholder tidligere offentliggjort stof, der enten er blevet redigeret til brug for indlæggelse i informationsdatabasen,, eller nyhedsstof eller anden information eventuelt i bearbejdet form, der ikke tidligere har været offentliggjort. Informationsdatabasen gøres offentligt tilgængelig i kraft af, at oplysningerne lægges ind i databasen og herefter mod betaling stilles til rådighed for enhver, jf. §§ 5-11 .

Sådanne offentligt tilgængelige databaser skal efter forslaget anmeldes både til pressenævn og Registertilsynet; der stilles særlige krav til indlæggelsen, som lægger sig op ad reglerne i medieansvarsloven, f.eks. i

tilfælde af berigtigelse m.v.; desuden foreslås en sletningsregel for særligt følsomme oplysninger på 3 år, dog med mulighed for, at man af hensyn til informationsfriheden fortsat vil kunne videregive de følsomme oplysninger; som klageinstans foreslås pressenævnet.

Jeg kan i det store og hele tilslutte mig det forslag til regulering af sådanne informationsdatabaser, som flertallet er kommet frem til.

Det kan udledes, at man af hensyn til informationsfriheden vil kunne indlægge oplysninger om personer, som ikke har givet samtykke (hverken direkte eller indirekte) til registreringen eller videregivelsen. Afgørende er, om den ansvarlige skønner, at informationen lovligt kan offentliggøres i et massemedie, jf. § 8, stk. 2. Jeg skal pege på, at der er behov for en uddybning af, hvilke forhold den ansvarlige for informationsdatabasen skal iagttage for at kunne overholde det foreslåede forbud i § 8, stk. 1, mod, at en offentlig tilgængelig informationsdatabase ikke må indeholde information, der ikke lovligt kan offentliggøres i et massemedie. Det er i flertallets hovedsynspunkt kort omtalt, at en offentliggørelse vil kunne indebære overtrædelse af straffelovens § 264 d eller en straf for injurier efter § 267, men i øvrigt er der ikke angivet nærmere retningslinier for, hvilke hensyn den ansvarlige skal tage ved indlæggelsen af oplysningerne i informationsdatabasen. En nærmere omtale af de 2 straffebestemmelser og disses fortolkning med eksempler fra domstolspraksis ville være en støtte for forståelsen af forbudsreglen.

For så vidt angår spørgsmålet om opbevaring af oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, jf. § 8, stk. 3, er jeg af den opfattelse, at reglen bør være, at sådanne oplysninger ikke opbevares i en offent-

lig tilgængelig informationsdatabase i mere end 3 år. Efter et sådant tidsrum må det antages, at den eventuelle nyheds- eller informationsværdi er aftaget så meget, at hensynet til informationsfriheden må vige for hensynet til den enkelte. Der bør dog være en adgang til at overføre disse oplysninger til en eventuel intern database til brug for massemediet med henblik på eventuel senere fornyet offentliggørelse.

For offentligt tilgængelige informationsdatabaser bør der desuden fastsættes regler om sikkerhedsforanstaltninger svarende til lov om private registre m.v., § 6.

Pressenævn/Registertilsynet.

Det er foreslået, at det netop oprettede pressenævn under medieansvarsloven skal være det kompetente organ efter lovudkastets kapitel 3. De nye regler i medieansvarsloven om pressenævnets beføjelser gør dette forståeligt, men fjerner muligheden for direkte tilsyn. Man skal i den forbindelse være opmærksom på, at der ikke i lovudkastet er indføjet en regel, der giver pressenævnet mulighed for at afkræve enhver oplysning af den, der klages over, til brug for afgørelser i klagesager. Der gives i øvrigt heller ikke som ovenfor nævnt længere mulighed for at føre tilsyn med edb-sikkerhedsforanstaltningerne, og pressenævnet kan ikke antages at have den fornødne ekspertise hertil. Såfremt man desuagtet ønsker kompetencen samlet hos pressenævnet, vil dette problem eventuelt kunne imødegås, hvis man indsatte en bestemmelse om, at der skal indhentes en udtalelse fra Registertilsynet i de tilfælde, hvor der rejses spørgsmål om tilsidesættelse af reglerne om nødvendige edb-sikkerhedsforanstaltninger.

Sammenfatning.

Sammenfattende skal jeg således foreslå, at det ved fremsættelse af forslag til lov om massemediers informationsdatabaser overvejes at foretage følgende ændringer i forhold til flertallets lovudkast:

- at indføre en generel anmeldelsesordning for alle de til massemedierne knyttede offentligt tilgængelige informationsdatabaser, samt for de redaktionelle databaser,
- at indsætte en generel bestemmelse om overholdelse af sikkerhedsforanstaltninger for alle de til massemedierne knyttede offentligt tilgængelige informationsdatabaser, svarende til lov om private registre, § 6, samt for de redaktionelle databaser tilføje de regler om sikkerhedsforanstaltninger, der svarer til lov om private registre, § 6, stk. 1-3,
- at give adgang til registerindsigt i alle de omhandlede databaser, herunder også de redaktionelle,
- at indføre en betingelse om, at registreringen i en redaktionel database med henblik på offentliggørelse er nødvendig for at varetage det redaktionelle arbejde,
- at fastsætte en regel om, at det efter 3 år ikke er lovligt at opbevare oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold i de i kapitel 3 omhandlede offentligt tilgængelige informationsdatabaser, dog således at der åbnes adgang til at overføre oplysninger til massemediets eget brug ved senere offentliggørelse,

- at give pressenævnet beføjelse til at afkræve enhver nødvendig oplysning til brug for dets afgørelser, samt - efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet - beføjelse til at tage stilling til, om fornødne sikkerhedsforanstaltninger er overholdt,

- at der gives justitsministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler vedrørende distribution via CD-ROM.

Strasbourg, 27 March 1990
<CJPD909DEP.E>

Restricted
CJ-PD (90) 9 def.

COMMITTEE OF EXPERTS ON DATA PROTECTION
(CJ-PD)

DATA PROTECTION AND THE MEDIA

As approved by : Committee of Experts on Data Protection
(CJ-PD) at its 19th meeting
(20-23 March 1990)

For the attention of : European Committee on Legal Cooperation
(CDCJ) at its 53rd meeting
(8-11 May 1990)

INTRODUCTION

1. It is becoming increasingly difficult to draw the parameters of data protection. It can no longer be regarded as a discrete legal discipline of sole relevance to specific applications of automation. It is now a fact that the collection, storage and processing of personal data characterises most activities today and inevitably comes into conflict with the legal regimes which govern these activities. Since data protection norms seek to regulate the various stages of data processing, it is the case that situations may be brought about where data protection competes with other legal norms for the **purpose** of dispute resolution in the context of these situations.

2. The application of competing norms to one particular legal issue is of course not a new phenomenon. By way of illustration, courts at the national and international levels have by now become quite accustomed to finding an appropriate balance between the claims of different fundamental human rights provisions to regulate particular legal problems. In fact, the drafters of the Convention for the protection of individuals with regard to automatic processing of personal data of 28 January 1981 were obliged to balance the right, to private life against the freedom of expression so as to produce a harmonious approach to the issue of transborder data flows.

3. In the context of its sectoral approach to data protection issues, the intergovernmental Committee of experts on data protection has also accustomed itself to the need to allow for cohabitation between data protection principles and other legal concepts. For example, in the framework of Recommendation No. R(89) 2 on the protection of personal data used for employment purposes, reference may be made to the adjustment of national labour law and practice in the area of co-determination or employee consultation, so as to allow such principles as "fair and lawful collection", "purpose specification", etc, to be accommodated in the context of employer-employee relations. Again, in the framework of Recommendation No. R(87) 15 regulating the use of personal data in the police sector, the approach followed seeks to allow the law on police powers to be adjusted to the requirements of data protection.

4. Accordingly, the tension between data protection and other legal disciplines does not give rise to a new debate. However, as regards the media, it may be argued that the issues at stake assume greater proportions, since the media are premised on a fundamental human right expressed in Article 10 of the European Convention on Human **Rights:**

"1) Everyone has the right to freedom of expression. This right shall include freedom to hold opinions and to receive and impart information and ideas without interference by public authority and regardless of frontiers. This Article shall not prevent States from requiring the licensing of broadcasting, television or cinema enterprises.

2) The exercise of these freedoms, since it carries with it duties and responsibilities, may be subject to such formalities, conditions, restrictions or penalties as are prescribed by law and are necessary in a democratic society in the interests of national security, territorial integrity or public safety, for the prevention

of disorder or crime, for the protection of health or morals, for the protection of the reputation or rights of others, for preventing the disclosure of information received in confidence, or for maintaining the authority and impartiality of the judiciary."

5. Unlike Article 19 of the Universal Declaration of Human Rights, Article 10 of the ECHR does not specifically refer to the freedom of the press. However, the judgements of the European Court of Human Rights, as well as the decisions of the European Commission of Human Rights, leave no doubt that freedom of the press is an integral part of the protection envisaged in Article 10. Consider the view expressed by the European Court of Human Rights in the Lingens Case (12/1984/84/131):

"41. In this connection, the Court has to recall that freedom of expression, as secured in paragraph 1 of Article 10, constitutes one of the essential foundations of a democratic society and one of the basic conditions for its progress and for each individual's self-fulfilment. Subject to paragraph 2, it is applicable not only to "information" or "ideas" that are favourably received or regarded as inoffensive or as a matter of indifference, but also to those that offend, shock or disturb. Such are the demands of that pluralism, tolerance and broadmindedness without which there is no "democratic society (...)."

These principles are of particular importance as far as the press is concerned."

6. The role of the media in the context of Article 10 of the ECHR has also been spelt out in greater detail by the Committee of Ministers of the Council of Europe in its Declaration on the freedom of expression and information of 29 April 1982, in which the member States:

"I. Reiterate their firm attachment to the principles of freedom of expression and information as a basic element of a democratic and pluralist society;

II. Declare that in the field of information and mass media they **seek** to achieve the following objectives:

a. protection of the right of everyone, regardless of frontiers, to express himself, to seek and receive information and ideas, whatever their source, as well as to impart them under the conditions set out in Article 10 of the European Convention on Human Rights;"

7. The problem is of course that data protection itself has its genesis in the fundamental right to private life which is guaranteed by Article 8 of the European Convention on Human Rights. In fact, data protection is recognised as a constitutional right per se by certain member States of the Council of Europe. This approach may be found for example in the Constitutions of Austria, the Netherlands, Portugal and Spain, all of which contain provisions guaranteeing the integrity of the individual against the abuse of data processing.

Even in the absence of express reference to a constitutional right to data protection, it may be the case that an enlightened interpretation of the classic right to private life laid down in other constitutions may give rise to a right to data protection. It is interesting to note that the European Court of Human Rights and the European Commission of Human Rights have both recently declared their readiness to read data protection into the fundamental right to private life laid down in Article 8 of the ECHR. For example, in Application N° 92A8/81, it was clearly reaffirmed by the European Commission of Human Rights that:

"The Commission has already held that data protection comes within the scope of Article 8 of the European Convention on Human Rights."

8. The potential for conflict is rendered more acute with the increasing recourse to automation by the various organs of the media (press, broadcasting, television). It is the case that the specific legal regimes which govern the media - press law, media law, libel, personality rights, the right of reply, etc. - have all grown up in the context of a media world characterised by hard copy. Today, however, the broadcast news item or television image or the periodical is the end product of an automated process. Taking a simplistic view of things, automatic data processing may begin with the filing of the journalist's contribution on his electronic notebook, its subsequent transfer and storage on the publisher's computer, its reappearance in printed form, and its consignment to electronic archives where it can be summoned up at will within the news room or even accessed **on-line** from outside. As regards the audio-visual media, the tendency now is to store news items, film, broadcasts, etc. on a digitalised medium.

The sixth international Colloquy on the **European Convention on Human Rights** (Sevilla, 1985) also highlighted the extent to which data processing coupled with telecommunications has given rise to a totally new electronic environment for collecting, storing and disseminating information. In a key report, Professor M. Bullinger (Switzerland) notes :

"**Technical** evolution is about to transform electronic media into a presslike variety of means for disseminating information and ideas. Interactive videotex by telephone cable permits the distribution of 'electronic leaflets' to the electronic 'letter boxes' of selected households, and the reception of these 'electronic leaflets' upon request. Non-interactive wireless teletext or cabled text, a relatively inexpensive cyclical transmission of 'magazines' composed of small rectangles with textual information, enables a subscriber to choose at a given moment a certain 'page' and make it visible on his television set, comparable to the consulting of a booklet or leaflet page. Broadband cable networks in connection with telecommunication satellites technically allow an almost unlimited number of video and sound programmes to be transmitted."

9. If the information referred to in paragraph 8 refers to named individuals, then at first glance it seems to be the case that data protection norms are engaged at the stages of collection, storage and processing of personal data by the organs of the media. Accordingly, the data quality requirements articulated in Article 5 of Convention 108, the rights of the data subject as set out in Article 8, the need for safeguards for sensitive data laid down in Article 6 as well as the data security requirements specified in Article 7 should, in principle, apply. However, how are these data protection principles to be applied to a context which is governed by the principle of freedom of the press as well as other basic principles?

10. One aspect of the conflict between data protection and freedom of the press is well illustrated by the remarks made by a representative of the press at the Rome Conference on problems relating to the development and application of legislation relating to data protection in December 1982. In criticising the drafters of the first Italian Bill on data protection for having included media files within its scope, he stated:

"If this draft were to be adopted, it would prevent information belonging to the public domain from being stored (for example, the fact that Mr. Schmidt, Chancellor of the Federal Republic, stopped smoking, wears a pacemaker, and has now started to smoke again), either under certain conditions or from using this information (for example, from the moment when Mr. Schmidt retires).¹⁴

He continued:

"Another problem deserves consideration. There are 180 important press agencies in the world which transmit daily between 50,000 and 100,000 new pieces of information. This is equivalent to a total of 13.5 million words. How can it be possible to manage and update this mass of information without the help of data processing."

11. Two issues are posed by these comments: the possibility that data protection norms would prevent press agencies from collecting, storing and processing information - sometimes of a sensitive nature - on people in public life; the difficulties involved in updating the mass of personal data stored by the press, it being recalled that data protection legislation, in conformity with Article 5 (d) of Convention 108, requires data users to ensure that personal data are accurate and, where necessary, kept up to date.

Beyond these two issues, other difficulties in applying data protection norms to data processing by the media may be identified:

i. Although this study is primarily concerned with automatic data processing by the media (as with the Data Protection Convention), is it nevertheless the case that manual processing techniques are also included within the scope of some national data protection laws. Accordingly, the "world of hard copy" referred to previously in paragraph 8 may also have to be addressed in formulating a data protection policy for the media. In addition, analysis of the issues raised by data protection and the media may not simply be confined to the collection, storage and processing of personal data. Certain countries extend their data protection laws to legal persons. Quite simply, these two issues (manual files and legal persons) create further difficulties for what is already a complicated domain.

ii. How does the principle of "fair and lawful collection" (Article 5 (a)) apply to techniques of investigative journalism?

iii. How are the rights of the data subject to be exercised when his personal data have been collected and stored by the media? Is he to be allowed to rectify erroneous reports which are stored in electronic archives, with the danger that in so doing history may be rewritten?

iv. Is the digitalisation and storage of film or broadcasts to be considered as giving rise to personal data files which must be registered/declared/notified in accordance with domestic data protection legislation?

v. How is on-line access by the public to press data bases to be regulated? Is this to be considered as part of the freedom of the press even though the members of the public may constitute their own files for purposes not linked to publishing?

vi. Is it necessary to consider transborder dissemination of personal data by the media from the point of view of Article 12 of the Data Protection Convention, bearing in mind that the Convention only guarantees free flow of personal data between and among Contracting Parties. Moreover, if one Contracting Party has excluded the media from the scope of its data protection law, would this fact justify another Contracting Party from restricting data transmission to it on the basis that equivalent protection for personal data files kept by the media is not guaranteed by it. This issue is important in view of the new technological possibilities for shifting instantaneously image, text, data, sound, etc. (and in massive quantities) between organs of the media situated in different countries (and in different continents). The transborder data flow issue must also be discussed against the background of those major international news and pictures agencies whose very function is to collect, store and disseminate information around the world for use by national media and ultimate public consumption.

12. The difficulties may not be as acute as they appear, given the fact that Article 9 (2.b.) of Convention 108 envisages the possibility of States making a derogation to the basic data protection principles, where such derogation is provided for by law and constitutes a necessary measure in a democratic society in the interests of "protecting the data subject or the rights and freedoms of others". According to the explanatory report, the "rights and freedoms of others" is taken to cover the freedom of the press. In other words, the drafters of the Convention sought to avoid the possibility of conflict between data protection legislation and the freedom of the press by allowing the Contracting Parties to exclude data processing by the media from the scope of their implementing legislation. As it will be seen, some countries have followed this approach. On the other hand, other countries have decided to extend their data protection legislation to personal data files kept by the media. It is this latter approach which requires reflection on the need to allow data protection to cohabit with norms governing press freedom. However, even in the context of the former approach, that is to say, the exclusion of media files from the scope of data protection legislation reflection is still required on the need to devise countervailing rights for the data subject, given that he is denied rights of access, rectification and erasure and that the media are not obliged to respect the data quality requirements imposed on other data users.

THE SITUATION IN THE MEMBER STATES

13. The following picture can be drawn of the law and practice of certain member States in regard to personal data files managed by the media.

a. Austria

The 1988 Austrian Data Protection Act excludes from its scope data processing by the media while at the same time extending certain of the legislative provisions to such files. For example, in accordance with Section 54 of the Act, the principles regarding data security shall apply to personal data files held by the media.

b. Belgium

The Belgian Data Protection Bill of 1985 envisages no exception being made for files kept by the media.

c. Denmark

The 1987 Danish Private Registers (Consolidated) Act states quite specifically in Section 7 that "the Act shall not apply to electronically processed registers exclusively storing data published in a periodical paper.". However, subsequent sub-sections make it clear that data processing by the press will not escape entirely the reach of the law. For example, electronically processed press registers are subject to prior notification to the data inspection authority which may lay down regulations to secure the privacy of individuals. In addition,, Section 7 (h) provides that personal data shall not be communicated without the consent of the data subject or any party acting on his behalf except where this is provided for in the law or where the communication is carried out by publication in a periodical. The right of access of the data subject applies to the data stored.

d. France

The French law of 1978 states that the provisions of the law, with the exception of Sections 24 (transborder dataflow authorisation), 30 (processing of certain categories of data) and 31 (processing of sensitive data) shall not apply to personal data processed by press or broadcasting organisations under the laws governing them if application of those sections would have the effect of restricting freedom of expression.

e. Federal Republic of Germany

The data protection legislation of the Federal Republic of Germany only subjects files kept by the media to the requirements of data security, where such files are used exclusively for media purposes. The Act will apply to the media to the extent that they use data from press and radio archives for other purposes, for example communication to third parties.

As regards the Land of Hessen, two specific provisions in the Data Protection Act of 1987 refer to the media. In the first place, Section 3 (6) states that only the provisions of Section 10 (technical and organisational measures) and Section 37, shall apply to personal data processed by the Hessian Broadcasting Corporation exclusively for its own journalistic/editorial purposes. Section 37 states that the data subject should have the right to have a contradictory reply included in the data stored by the media in question, and for the same period of time as those data. In addition, a data protection officer is to be appointed by the Broadcasting Corporation, who shall investigate complaints brought by individuals when their rights have been infringed at the time of processing of their data for journalistic/editorial purposes.

f. Finland

Finland's Personal Data File Act contains a provision to the effect that it shall not affect the right to publish printed utter. The Act does not prevent the media from collecting and processing personal data for publishing or broadcasting purposes. Nevertheless, it is clear from the proceedings leading to the enactment of the Personal Data File Act, that the Act applies to personal data files -

both automated and manual - which are kept as organised background data and are used as part of broadcasting or publishing activities. The regulations on exceptions to the prohibition of storing sensitive data do not include the personal data files kept by the media (even though this ~~was~~ considered a possibility at one stage).

g. Greece

The most recent version of the Greek Data Protection Bill provides for derogations to the data protection provisions contained in the Bill in the case of files kept by press agencies and radio and television broadcasting corporations. In particular, prior authorisation in writing from the Data Protection Commission is not required for such files even if they contain confidential or sensitive data. However, when such data files undergo automatic data processing the situation changes. In such cases, a written declaration must be submitted beforehand to the Data Protection Commission which is empowered to prevent processing of the data if it is thought that this would not be in accordance with the law. Finally, the remaining provisions in the Greek Bill, such as those concerning the collection of data and the exercise of the right of access, will apply fully to personal data files kept by the media, whether or not they are automated.

h. Iceland

The Icelandic Data Protection Act applies fully to files kept by the mass media.

i. Ireland

The Irish Data Protection Act applies fully to personal data files kept by the media.

j. Luxembourg

The 1979 Luxembourg Act on the use of computerised personal data applies fully to personal data files kept by the media.

k. Netherlands

The 1988 Data Protection Act states quite clearly in Section 2 (1b) ~~that~~ the Act will not apply to "personal data files which are solely intended for use in public supply of information by the press, radio or television".

l. Norway

The Norwegian Data Protection Act applies to personal data files stored by the mass media. Certain exemptions from the registration requirement have been made for such files which are for internal use only. However, if the personal data files kept by the mass media may be accessed on-line from the exterior, then a license must be sought from the Data Inspectorate.

m. Sweden

The Swedish Data Act applies fully to personal data files kept by the media.

n. Switzerland

Although the current Swiss Data Protection Bill applies in principle to the media its provisions do not apply to personal data published by the organs of the media. It is felt that the right of reply offers sufficient protection to the aggrieved individual. In addition, the media will have the right to deny a data subject the right to access his data as long as they have not published the data.

o. United Kingdom

The 1984 Data Protection Act applies in full to data processing by the media and grants no specific exemptions in this regard.

CONCLUSION

13. It follows from this analysis that certain countries exclude or intend to exclude the media from the scope of their data protection legislation. The Netherlands and Switzerland are good examples of this approach. Other countries, while excluding the media as a general principle, nevertheless require the media to respect certain data protection requirements, in particular data security. This seems to be the situation in Austria, France and the Federal Republic of Germany. Then again, some countries, while applying their legislation to the media, seek to adapt the bureaucratic requirements of their laws, or proposed laws, to the media, for example, Greece, Denmark and Norway. Finally, there are some countries which make no exemptions at all for data processing by the media - Iceland, Luxembourg, Sweden and the United Kingdom may be cited in this regard.

As regards countries which include media files within the scope of their data protection legislation, few problems have arisen in practice, although there is evidence to suggest that there is the potential for problems to arise. The following issues have recently arisen in Sweden, in regard to the media: to what extent does the right of rectification apply to radio broadcasts which have been stored in electronic archives? According to the Data Inspection Board, the provisions contained in the Swedish Data Act regarding rectification of personal data are to be understood as not giving rise to an obligation to correct, delete, complete or alter if the information stored in the archives accurately reflects the statements as they were presented in the radio broadcast. On the other hand, if the contents of the radio programme have been given an interpretation or have been the subject of a subjective judgement by a person doing a summary of the programme or if incorrect facts have been put across, then rectification will be possible in the opinion of the Data Inspection Board.

In addition the following issue concerning archives kept by newspapers has arisen. Two newspapers have required the permission of the Data Inspectorate to set up and keep electronic archives. The archives contain all the information that has been published in the newspapers, for example, name and information of anyone who is suspected of, or has been convicted of a crime or has served a sentence or has incurred any other penalty for a crime; illness; state of health; and so on (information considered sensitive according to Section 4 in the Swedish Data Act). All words in the published material are keys to the archives, for example the name of a person. To preclude the risk of undue encroachment upon personal privacy, the

Inspectorate has decided that five years after the information has been published, the only key to sensitive data (in accordance with Section 4) that should be used is the date of publication of the information.

The Data Inspectorate has also issued the following regulation concerning rectification of personal data: when information in the archives should normally be corrected, deleted, completed or altered according to the Data Act (Sections 8 and 9), the keeper of the file should make a note in the file in such a way that the text cannot be used without notification of these circumstances. The newspapers have appealed against the decisions of the Inspectorate to the Government, demanding that the regulations should be annulled. The Government has not yet taken a decision.

There is an intense debate in Sweden right now on the problems that arise as a result of the application of the data protection legislation to media files. The media consider that the rules in the Data Act limit the rights of the Freedom of the Press Act. The Commissioner mandated to review the whole of the Data Act has been requested to pay special attention to the problems concerning data protection and the media.

In addition, the first annual report of the Data Protection Registrar of the Isle of Man (which has its own Data Protection Act) refers to a recent problem concerning the media and data protection. In the Isle of Man, it used to be common practice for the police to disclose to the media details of persons involved in road accidents, including information about the passengers in the vehicles involved. It has now been suggested that the communication of passenger information, as opposed to details concerning the driver, may very well constitute a breach of a data protection principle. The Manx police as well as the Registrar share this view and the police has informed the media of its new policy in regard to non-communication of passenger information. Not unnaturally the local press and radio take a different view. Significantly, in his annual report, the Data Protection Registrar for the Isle of Man comments (page 8 of the report):

"This is a good example of the conflict between the right to privacy on the one hand and the need for freedom of information on the other. In the Data Protection Act we have legislation which sets out to protect an individual's privacy, but we have no counterbalancing legislation to ensure freedom of information".

ALTERNATIVE REMEDIES FOR THE DATA SUBJECT

14. If considerations relating to freedom of expression lead countries to exclude, wholly or in part, the media from the scope of their data protection laws, it is necessary to determine whether or not countervailing remedies are provided for the data subject who is denied the rights which traditionally flow from data protection legislation. Analysing the remedies accorded by the aforementioned States, it emerges that a whole range of civil and criminal law remedies attach to an aggrieved individual. For example, the countries in question allow the individual to have the usual remedies which arise out of the law of libel and slander. This may sometimes be a civil remedy or it may give rise to criminal sanctions imposed on the media. In addition, certain countries (for example, Belgium, Greece, France, Sweden) provide for a right of reply in favour of an individual who believes that the media have unjustly criticised him

created ethical review boards or press councils so as to maintain standards within the media (Luxembourg, Netherlands, Sweden and the United Kingdom). Other countries recognise either within their Constitution or within their civil codes rights of privacy or personality rights, the breach of which may be litigated in courts.

15. It will be noted that the remedies referred to in paragraph 14 are ex post facto. The damage has already been sustained and the law reacts a posteriori so as to allow the individual to seek compensation, or to make a contradictory statement, or to punish the behaviour of the media vis à vis the individual. The question may be asked as to whether such rights and remedies whether laid down in the common law, civil codes, statutes, etc., sufficiently counterbalance the loss of data protection rights laid down in data protection laws or compensate for the exemptions given to the media from the data quality requirements. It is after all the case that data protection norms intervene at an early stage so as to prevent the abuse of data processing. For example, the basic requirements that personal data should be obtained and processed "fairly and lawfully" or that personal data should be "accurate" and, where necessary, "kept up to date", or that the data should only be used in accordance with the legitimate purpose for which they were collected are of a pre-emptive nature. Similarly, the rights of the data subject to access his data, to rectify the data if they are inaccurate or to have them erased, may also be considered as pre-emptive and continuing rights which allow the data subject to supervise the use and quality of the data stored on him.

CONSTRUCTING A DATA PROTECTION POLICY FOR THE MEDIA

16. Countries which exclude the media from the scope of their data protection legislation are invoking the derogation envisaged under Article 9 (2) of Convention 108. From the point of view of the European Convention on Human Rights, they are also derogating from Article 8 to the extent that they interfere with the right to private life (which as illustrated above includes the right to data protection) and they do so in accordance with the law (the exclusion expressly stated in their domestic data protection legislation) on the basis that this is necessary for the "protection of the rights and freedoms of **others**" (press freedom).

On the other hand, countries which include the media within the scop« of data protection legislation have agreed to take on board the principles laid down in Convention 108. In so doing, such countries are also giving full effect to the provisions of Article 8 (1) of the ECHR without invoking the derogation "for the protection of the rights and freedoms of others (press freedom)" envisaged in paragraph 2 of Article 8. At the same time, however, these countries are arguably derogating from Article 10 (1) of the ECHR by restricting by law the exercise of that freedom in favour of "the protection of the reputation or rights of others" as envisaged in paragraph 2 of Article 10.

It will be recalled that the sort of derogations discussed above must be in accordance with the law and must be necessary for the protection of the two types of interests at **stake** - press freedom and data protection/right to privat« life. It is worth focussing further on the concept of "**necessary**" measures. As regards exclusion of the media from the scop« of data protection legislation, it may b« argued on the basis of the judgements of the Court of Human Rights (for example, the Sunday Times case) that such measures must b«

proportional to the legitimate aim pursued. In other words, there can be no open-ended derogation from the right to privacy/data protection. Similarly, as regards inclusion of the media within the ambit of data protection legislation, there cannot be a total disregard of the notion of press freedom.

It is felt that the issue of the media in the context of data protection and vice versa can be approached on the basis of existing legal instruments adopted within the framework of the Council of Europe. At the outset, it is worth repeating the words of Paul Sieghart, rapporteur at the Rome Conference, who when replying to the remarks made by the journalist regarding the inclusion of the media within the scope of the Italian Data Protection Bill, quoted earlier, stated:

"But I think the ultimate guarantee that new and good data protection laws will not interfere with freedom of the press lies in the fact that both freedom of the press and data protection are central concerns of the Council of Europe."

It is believed that the principles laid down by (i) the Parliamentary Assembly of the Council of Europe in Resolution 428 (1970) containing a Declaration on mass communication, media and human rights, as well as (ii) Resolution (74) 26 of the Committee of Ministers on the right of reply - position of the individual in relation to the press - could usefully inform the approach taken by national policy makers as well as the data protection authorities in the area of data protection and the media.

Relevant extracts from Resolution 428 (1970)

"i. The right to freedom of expression shall apply to mass communication media (Resolution 428 (1970)).

ii. This right shall include freedom to seek, receive, impart, publish and distribute information and ideas. There shall be a corresponding duty for the public authorities to make available information on matters of public interest, within reasonable limits and a duty for mass communication media to give complete and general information on public affairs.

iii. There is an area in which the exercise of the right to freedom of expression may conflict with the right to privacy, protected by Article 8 of the Convention on Human Rights. The exercise of the former right must not be allowed to destroy the existence of the latter."

COMMENT:

The Parliamentary Assembly clearly recognised the possibility of conflict between press freedom and privacy. It then goes on to suggest certain ways to allow press freedom and privacy to cohabit.

"iv. It is the duty of the press and other mass media to discharge their functions with a sense of responsibility towards the community and towards the individual citizens. For this purpose, it is desirable to institute (where not already done):

a) professional training for journalists under the responsibility of editors and journalists;

b) a professional code of ethics for journalists; this should cover inter alia such matters as accurate and well balanced reporting, rectification of inaccurate information, clear distinction between reported information and comments, avoidance of calumny, respect for privacy, respect for the right to a fair trial as guaranteed by Article 6 of the European Convention on Human Rights."

COMMENT:

It is felt that (b) is a good mechanism for making the media aware of the data quality requirements set out in Article 5 of Convention 108, through allowing the professional bodies representing the various organs of the media to provide the necessary ethical framework for their own members, free from government involvement.

"(v). A particular problem arises as regards the privacy of persons in public life. The phrase "where public life begins, and private life ends" is inadequate to cover the situation. The private lives of public figures are entitled to protection, save where they have an impact upon public events. The fact that an individual figures in the news does not deprive him of a right to a private life."

COMMENT:

At an earlier stage in the text the issue was raised as to the processing of personal data on public figures. The Parliamentary Assembly recognises this issue and suggests that freedom of the press can to some extent override the privacy claimed by public personalities. This reasoning is also consistent with the judgement of the Court of Human Rights in Lingens v. Austria:

"The limits of acceptable criticism are accordingly wider as regards a politician as such than as regards a private individual. Unlike the latter, the former inevitably and knowingly lays himself open to close scrutiny of his every word and deed by both journalists and the public at large, and he must consequently display a greater degree of tolerance. No doubt Article 10, paragraph 2 enables the reputation of others - that is to say, of all individuals - to be protected, and this protection extends to politicians too, even when they are not acting in their private capacity; but in such cases the requirements of such protection have to be weighed in relation to the interests of open discussion of political issues."

"(vi). Another particular problem arises from attempts to obtain information by modern technical devices (wire tapping, hidden microphones, the use of computers, etc.) which infringe the right to privacy. Further consideration of this problem is required."

COMMENT:

The Parliamentary Assembly here alerts us to the need to ensure that personal data may only be collected by the media in a fair and lawful manner. Unlawful data collection by technical devices has also been condemned by the European Court of Human Rights in the cases of Klass v. Federal Republic of Germany and Mallon v. United Kingdom.

"(vii). National law should provide a right of action enforceable at law against persons responsible for such infringements of the right to privacy."

COMMENT:

The Committee of Ministers in Resolution (74) 26 provides further guidelines on what could constitute an appropriate right of action.

Relevant extracts from Resolution (74) 26

"a. The Committee of Ministers,

Considering that the right to freedom of expression includes the freedom to receive and to impart information and ideas without interference by public authority and regardless of frontiers, as laid down in Article 10 of the European Convention on Human Rights;"

COMMENT:

As with Resolution 428 (1970) of the Parliamentary Assembly, the Committee of Ministers emphasised the importance of the freedom of the press.

"b. Considering that it is desirable to provide the individual with adequate means of protection against the publication of information containing inaccurate facts about him, and to give him a remedy against the publication of information, including facts and opinions, that constitutes an intrusion in his private life or an attack on his dignity, honour or reputation, whether the information was conveyed to the public through the written press, radio, television or any other mass media of a periodical nature;"

COMMENT:

As with Resolution 428 (1970) the Committee of Ministers recognises that freedom of the press carries with it duties and responsibilities, in particular with regard to the rights and freedoms of others.

"c. 1. In relation to information concerning individuals published in any medium, the individual concerned shall have an effective possibility for the correction, without undue delay, of incorrect facts relating to him which he has a justified interest in having corrected, such corrections being given, as far as possible, the same prominence as the original publication;

2. In relation to information concerning individuals published in any medium, the individual concerned shall have an effective remedy against the publication of facts and opinions which constitute

i. an interference with his privacy except where this is justified by an overriding legitimate public interest, where the individual has expressly or tacitly consented to the publication or where the publication is in the circumstances a generally accepted practice and not inconsistent with law

ii. an attack upon his dignity, honour or reputation, unless the information is published with the express or tacit consent of the individual concerned or is justified by an overriding, legitimate public interest and is a fair criticism based on accurate facts."_____

COMMENT:

These ideas are given further precision in a series of minimum rules regarding the right of reply to the press, the radio, and the television, as well as to other periodical media, namely:

i. Any natural and legal person, as well as other bodies, irrespective of nationality or residence, mentioned in a newspaper, a periodical, a radio or television broadcast, or in any other medium of a periodical nature, regarding whom or which facts have been made accessible to the public which he claims to be inaccurate, may exercise the right of reply in order to correct the facts concerning that person or body.

ii. At the request of the person concerned, the medium in question shall be obliged to make public the reply which the person concerned has sent in.

iii. Publication of the reply must be without undue delay and must be given, as far as possible, the same prominence as was given to the information containing the facts claimed to be inaccurate.

iv. Any dispute as to the application of the above rules shall be brought before a tribunal which shall have power to order the immediate publication of the reply.

The right of reply has more recently been solemnised in the context of Article 8 of the European Convention on Transfrontier Television (ETS No 132). Bearing in mind that the Convention is only concerned with the medium of television, Article 8 provides :

"1. Each transmitting Party shall ensure that every natural or legal person, regardless of nationality or place of residence, shall have the opportunity to exercise a right of reply or to seek other comparable legal or administrative remedies relating to programmes transmitted or retransmitted by entities or by technical means within its jurisdiction, within the meaning of Article 3. In particular, it shall ensure that timing and other arrangements for the exercise of the right of reply are such that this right can be effectively exercised. The effective exercise of this right or other comparable legal or administrative remedies shall be ensured both as regards the timing and the modalities.

2. For this purpose, the name of the broadcaster responsible for the programme service shall be identified therein at regular intervals by appropriate means."

CONCLUSION.

17. It is felt that countries which have excluded the media from the scope of their data protection legislation should consider whether or not their legislation relating to the press and the remedies which are available to aggrieved individuals correspond to the principles which are set out in the two Resolutions discussed above. Similarly, those countries which have included the media within the scope of their data protection legislation could usefully consider whether or not these principles could be used in the framework of a sectoral

approach to the media. For example, it may be possible to consider implementation of the principle of the right of reply as advocated by the Committee of Ministers in Resolution (74) 26 as a valid reflection of the principle of subject access. Again, the duties incumbent upon the media set out in Resolution 428 (1970) so as to secure their responsibility vis à vis individuals could be examined so as to determine whether or not they are compatible with data quality requirements.

Given the possible conflict which can arise between freedom of the press and implementation of data protection norms, it is essential that policy makers as well as supervisory authorities acting within the framework of data protection laws take a sensitive approach to this issue. It just may be the case that the principles outlined in the two Resolutions could provide the key to such an approach.

Statens offentliga utredningar
1991:21
Justitiedepartementet

Personregistrering inom arbetslivs-, forsknings- och massmedieområdena, m.m.

**Delbetänkande av datalagsutredningen
Malmö 1991**

Sammanfattning

Datalagsutredningen, som har till uppgift att göra en översyn av datalagen (1973:289. omtryckt 1982:446). har i ett första betänkande (SOU 1990:61) Skärp« tillsyn - några huvuddrag i en reformerad datalag redovisat vissa principiella utgångspunkter rör en framtida datalag. Utredningen föreslår bl.a. att det nuvarande lillståndsförfarandet slopas och att datainspektionen ges möjlighet att meddela bransch- eller sektorsföreskrifter som komplettering till de grundläggande bestämmelserna i datalagen. Enligt betänkandet bör vidare en anmälningsplikt införas för dels de mera integritetskänsliga register som skall omfattas av datainspektionens normering, dels register som inte Jr reglerade i förväg genom inspektionens föreskrifter.

I en andra etapp av arbetet, som redovisas i föreliggande betänkande, behandlar utredningen vissa frågor om personregistrering i samband med automatisk databehandling inom skilda områden. Det gäller personregistrering inom forsknings- och statistikområdet samt för massmediernas och arbetslivets del. Vidare behandlar utredningen behovet av en samordning inom integritetsskyddslagstiftningen samt vissa gallringsfrågor. I ett inledande avsnitt redogör utredningen för de förslag till EG-direktiv som föreligger när det gäller integritetsskyddet vid behandlingen av personuppgifter och betydelsen av dessa för svensk del.

EG-direktiven

EG-kommissionen antog i september 1990 förslag till direktiv angående skydd för enskilda vid behandling av personuppgifter. Förslaget är för närvarande föremål för övervägande i EGs ministerråd. I ett antal artiklar redovisas i direktiven vissa principer för hur integritetsskyddet är tänkt att vara utformat för medlemsstaternas del. Även om direktivens slutliga utformning kan bli en annan eller om de inte alls antas och oberoende av Sveriges framtida knytning till EG, har utredningen ansett att det kan finnas skil att från svensk sida redan nu beakta de utgångspunkter som direktiven ger uttryck för (se avsnitt 2).

Utredningen har funnit *m* direktiven på ett antal punkter avviker från den nuvarande svenska datalagen och även från de utgångspunkter som utredningen har redovisat i sitt första betänkande. De punkter i direktiven som bör beaktas är bl.a. följande.

- F.G direktiven omfattar förutom ADB även manuell personregistrering vilket inte den svenska ordningen gör.
- Den svenska handlingsoffentligheten enligt tryckfrihetsförordningen och sekretesslagen samt personregistreringen hos svenska myndigheter är på vissa punkter svår att förena med direktivens krav vad avser personregistreringen inom den offentliga sektorn. Det gäller bl.a. det stränga kravet på ändamålsanknytning och begränsningar i möjligheten till utlämnande av uppgifter till tredje man.
- HG direktivens krav på reglering av känsliga uppgifter (ras, hudfärg, politisk uppfattning, religiös tro eller filosofisk övertygelse, facklig tillhörighet, hälsotillstånd och sexualliv) synes öka behovet av särskilda registerlagar.
- Direktiven ger den enskilde registrerade en långtgående rätt att få uppgifter strukna ur bl.a. direktreklamregister, en rätt som saknar svensk motsvarighet
- Direktivens bestämmelser om rätt för den enskilde till domstolsprövning kan kräva en ändring av den nuvarande ordningen, där datainspektionens beslut överklagas till regeringen.

Personregistrering inom områdena för forskning och statistik

I avsnittet rörande personregistrering inom områdena för forskning och statistik (avsnitt 4) redovisar utredningen bl.a. den forskningsetiska utredningens arbete och den Europarådsrekommendation i ämnet som Sverige ställt sig bakom.

Utredningen föreslår att rekommendationens bestämmelser skall utgöra grunden för den framlida regleringen på området. Det innebär i första hand att personregistrering för forskningsändamål, oavsett om syftet med registreringen är att framställa statistik eller inte, förutsätter att den registrerade lämnat ett sk. informerat samtycke till registreringen. Med informerat samtycke förstås att den registrerade i förväg upplyses om bl.a.

SOU 1991:21

II

registrets ändamål och innehåll och därefter frivilligt lämnar begärda uppgifter eller medger att de inhämtas från någon annan källa.

Utredningen diskuterar i detta sammanhang särskilt de frigör som reses i anledning av s.k. registerforskning, dvs. att uppgifter inhämtas från andra källor än den enskilde, exempelvis från andra personregister. Registerforskningen är relativt utbredd i Sverige och underlättas av bl.a. bestämmelser om handlingsoffentlighet för uppgifter hos myndigheter och den mycket vanliga användningen av personnummer. Registerforskningen har som metod lett till goda resultat, bl.a. inom cancerforskningen, och har även rönt internationell uppmärksamhet.

Även om informerat samtycke bör gälla som huvudregel, bör vissa undantag inom den ram som Europarådsrekommendationen anger enligt utredningens mening kunna göras. Det gäller fall där hälsotillståndet hos den som skall registreras gör det svårt att informera på vanligt sätt eller det kan anses oetiskt att ta kontakt med denne. Vidare bör information kunna underlättas om det skulle förrycka undersökningens resultat. Slutligen bör man kunna avvara samtycke om samtycke redan har lämnats och registreringen gäller ett nytt forskningsändamål, allt under förutsättning att det skulle vara kostsamt eller tidsödande att inhämta ett nytt samtycke och man kan anta att de registrerade, om de tillfrågades, inte hade någon invändning mot det nya forskningsregistret. De undantag som nu har nämnts knyter i huvudsak an till den praxis som datainspektionen tillämpar i sin nuvarande tillståndsprövning.

Bestämmelserna om forsknings- och statistikregister bör, förutom att vissa grundläggande villkor kan behöva anges i en datalag, enligt utredningens förslag kunna tas in i föreskrifter som datainspektionen kan komma att meddela på området. Som redan nämnts bör inspektionen nämligen ges utvidgade möjligheter att efter ett bemyndigande i datalagen normera vissa områden mera i detalj. Den tillsynsverksamhet som datainspektionen framdeles bör bedriva vad avser personregistreringen inom forskningsområdet bör samverkan kunna ske med bl.a. de forskningsetiska kommittéer som finns inom skilda discipliner.

Tryckfrihetsförordningen m.m. och datalagstiftningen

I ett särskilt avsnitt (5) behandlar utredningen utförligt de frågor som reses i anledning av personregistrering på områden som täcks av tryckfrihetsförordningen, dvs. närmast framställning av tryckt skrift, och av den föreslagna yttrandefrihetsgrundlagen, dvs. rätten att i bl.a. ljudradio och television offentligt uttrycka

tankar, åsikter och känslor och i övrigt lämna uppgifter i vilket ämne som helst.

Det har särskilt varit bestämmelserna om förbud mot censur och andra hindrande åtgärder samt ritten för bli. meddelare till anonymitet som har stått i forgrunden för utredningens överväganden.

Utredningen har inledningsvis försökt kartlägga förekomsten av personregister hos tidningarna och etermedierna och har därvid funnit att såväl s.k. produktionsregister som källregister, inkl. datoriserade klipparkiv, är vanliga. Det kan förutses att dessa slag av personregister får en ökad användning framgent i takt med att den datatekniska utvecklingen fortsätter.

Vid sin analys av förhållandet mellan censur- och anonymitetsbestämmelserna, å ena sidan, och datalagstiftningen, å den andra sidan, har utredningen kommit fram till att konflikter kan uppstå vid tillämpningen av tryckfrihetsförordningen och i framtiden även av yttrandefrihetsgrundlagen och datalagen, dels genom att datalagens regelsystem i viss utsträckning kan verka försvårande för framställningen av olika yttranden och dels genom grundlagarnas regler om anonymitetsskydd. Enligt utredningen har man att utgå från att grundlagsbestämmelserna skall tillämpas framför datalagstiftningen vid en konflikt dem emellan. Utredningen har också funnit att det vid den vägning som bör göras av olika skyddsintressen är rimligt att de grundlagsskyddade bestämmelserna inom yttrandefrihetsområdet på det sättet tar över datalagen, även om skyddet mot otillbörligt intrång i den personliga integriteten i samband med personregistrering med hjälp av ADB numera också har viss grundlagsanknytning (se 2 kap. 3 § regeringsformen).

Utredningen föreslår därför att någon saklig ändring inte görs i nuvarande ordning. Däremot bör vissa förtydliganden göras i datalagen för att ange vilka slag av personregister som bör tas undan från « datalagens tillämpningsområde. Hit hör produktionsregister, dvs. personregister som används som ett direkt tekniskt hjälpmedel före eller vid framställningen av ett grundlagsskyddat yttrande. Vidare bör källregister, dvs. de register som är direkt avsedda som ett stöd för den journalistiska verksamheten, för programverksamheten etc. likaså urtdantas. Som exempel på sådana register kan nämnas register över meddelare och register, som är personrelaterade, över nyligen inkomna telegram. I den mån datoriserade klipparkiv används i tidningarnas publicistiska verksamhet bör dessa också anses som källregister i nu angiven mening.

Utredningen har även övervägt om datalagen i vissa delar skulle kunna göras tillämplig på de register som nu har nämnts,

SOU 1991:21

13

exempelvis i fråga om en registeransvarigs allmänna skyldigheter. Utredningen har emellertid funnit att olika skäl, framför allt det nödvändiga behovet av att inskränka datainspektionens tillsynsrätt, talar emot en sådan lösning.

Slutligen har utredningen när det gäller personregistrering på massmediernas område behandlat frågan om datoriserade klipparkiv bör undantas från datalagen Sven i den del som de har andra ändamål än att tjäna tidningarnas publicistiska verksamhet. Efter litt ha gått igenom och utförligt redovisat de argument, som talar för och emot en sådan lösning har utredningen slutligt stannat för att klipparkiven helt bör undantas från datalagens tillämpningsområde. Det innebär bl.a. att det blir massmedieföretagen själva som får avgöra i vilken utsträckning som allmänheten får tillgång till klipparkiven med deras många gånger integritetskänsliga material. Enligt utredningens mening saknas det anledning att anta annat än att tidningarna rn.fi. skulle kunna sköta denna uppgift med tillbörlig hänsyn till integritetsintressena.

Med den lösning som utredningen funnit lämplig för personregistrering för massmediernas del skulle dock framgent personregister som förs för administrativa ändamål, t.ex. löne- och personalregister, alljämt omfattas av datalagens bestämmelser. Det får ankomma på exempelvis tidningarna att ha sina register ordnade så, att de uppgifter som omfattas av grundlagsskyddet förs skilda från de administrativa registren för att undvika att konflikter uppstår i samband med tillsyn och kontroll. Några särskilda regler härom anser utredningen dock inte vara erforderliga.

Personregistrering i anställningsförhållande

Utredningen har i ett särskilt avsnitt (6) behandlat frågan om det behövs särskilda regler för de personregister som förs i anställningsförhållande. Utredningens överväganden har gjorts mot bakgrund av bl.a. en nyligen framlagd rapport på området, (Ds 1989:24) Datatekniken och den personliga integriteten i arbetet - en kartläggning, och ett pågående projektarbete på arbetslivets område som utförs i datainspektionens regi under medverkan av bl.a. arbetsmarknadens parter. Utredningen har däremot inte kunnat avvakta resultatet av projektet. Inte heller har utredningen kunnat beakta de två lagrådsremisser som nyligen har beslutats på arbetsmiljöområdet resp socialförsäkringsområdet och som bl.a. kan aktualisera olika integritetsfrågor inom arbetslivsområdet.

Utredningen understryker inledningsvis att den pågående utvecklingen har lett till allt mer avancerade datoriserade system för användning inom näringsliv och förvaltning. Förutom administrativa redovisningssystem, planeringssystem och styrsystem för produktion, materialhantering och transporter har även, främst i USA och Japan, tagits fram tekniskt högstående personaladministrativa system och lönesystem. På marknaden finns också ett antal system för in- och utpasseringskontroll och kassaterminalsystem som innefattar registreringsmöjligheter.

Mot denna bakgrund anser utredningen att behovet är stort att uppmärksamma och överväga skydd och olika säkerhetsåtgärder mot integritetsintring i anställningsförhållande.

Regleringen på området bör enligt utredningen utgå från den Europarådsrekommendation som finns om skydd för personuppgifter som används för anställningsändamål och som Sverige har ställt sig bakom. Bestämmelserna här vidare passa in i det tillsynssystem som utredningen föreslagit i det tidigare betänkandet (se SOU 1990:61). Slutligen bör den arbetsrättsliga lagstiftningen beaktas.

När det gäller *inrättande av personregister* anser utredningen att det inte finns anledning att, från de utgångspunkter som gäller för utredningens arbete, överväga allt i den arbetsrättsliga lagstiftningen införa ytterligare bestämmelser. Det innebär att den samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare som bör ske vid ett införande av ny datorteknik på arbetsplatsen får ske inom ramen för bl. a. bestämmelserna i medbestämmandelagen och arbetsmiljölagen. Kollektivavtal kan därvid vara ett lämpligt sätt att närmare reglera förhållandena.

De föreskrifter som bör gälla för innehållet i de personregister som kan bli en följd av att datorisering sker på arbetsplatsen bör - i linje med vad utredningen har föreslagit för ett framtida tillsynssystem - mera i detalj utformas av datainspektionen.

Registrering av uppgifter om en anställds hälsa eller sjukdom förutsätter enligt Europarådsrekommendationen att samtycke av den enskilde har lämnats till registreringen eller att uttryckligt lagstöd finns. Enligt utredningens mening bör man överväga allt införa uttryckliga bestämmelser om registrering av sådana uppgifter direkt i datalagen.

Vad därefter gäller registrering av omdömen, prestationsmätningar m.m. ställs här som på andra områden olika intressen mot varandra. Närmast är det arbetsgivarens berättigade krav på en effektiv verksamhet som ställs mot den enskildes lika berättigade krav på skydd mot otillbörligt intrång i den personliga integriteten. Denna avvägning rör den övergripande frågan

om vad som hör innefattas i begreppet otillbörligt **intrång**. Som utredningen har diskuterat i det föregående betänkandet (se avsnitt 8.4 i SOU 1990:61) bör otillbörlighetsrekvisitet kunna preciseras, så att den nödvändiga intresseavvägningen kommer till klarare uttryck i lagtexten. Utredningen återkommer till denna fråga i den tredje och avslutande etappen då ett förslag till ny datalag skall redovisas.

I fråga om **utlämnande av uppgifter** har utredningen funnit att huvudregeln, liksom vid insamling av uppgifter, bör vara att det i princip är den enskilde som disponerar över de personuppgifter som rör honom eller henne. Ett utlämnande bör dock kunna ske till en facklig organisation av uppgifter som rör organisationens medlemmar, om uppgiften är nödvändig för att organisationen skall kunna ta till vara medlemmarnas intressen. Frågan bör närmare kunna regleras i kollektivavtal. Ett utlämnande kan vidare ske om det finns stikl i lag.

När det slutligen gäller den anställdes rätt till **upplysning** om och **insyn** i de personregister som arbetsgivaren för med hjälp av ADB bör en sådan rätt uttryckligen regleras i datalagen eller i inspektionens föreskrifter. Den anställdes insynsrätt rörande personuppgifter om honom eller henne bör på arbetslivets område förstärka den allmänna rätten till underrättelse om innehållet i personregister som för närvarande finns enligt 10 i datalagen.

Gallringsfrågor

Integritetsskäl talar oftast för att uppgifter gallras när de inte längre behövs för sitt ursprungliga syfte. De intressen som bär upp offentlighetsprincipen gör, å andra sidan, att uppgifter i allmänna handlingar bör bevaras under lång tid. Arkivhänsyn medför också ett intresse av att uppgifter bevaras, exempelvis för forskning. Frågor om gallring, där olika motstående intressen således gör sig gällande, behandlar utredningen i ett särskilt avsnitt (7).

Utredningen redovisar utförligt de regler som gäller för arkivvården inom den offentliga sektorn, bakgrunden till den nyligen antagna arkivlagen (1990:782) och förhållandet mellan arkivbestämmelserna och datalagens nuvarande bestämmelser om gallring.

Den nya arkivlagen innebär ingen förändring av kompetensfördelningen mellan datainspektionen och arkivmyndigheterna. Det innebär bl.a. att datainspektionen även framdeles skall ha möjlighet att i vissa fall meddela beslut om gallring för personregistren.

Utredningen anser att den nuvarande kompetensfördelningen bör behållas också i det nya tillsynssystem som utredningen tidigare har föreslagit (se SOU 1990:61). Enligt utredningens förslag i fråga om gallring bör datainspektionen **svara** för gallringsbeslut avseende personregister **dir integritetsintressena** väger särskilt tungt. dvs. de register som skall anmälas till datainspektionen. För återstående register, dvs. sådant som inte innehåller någon från integritetssynpunkt särskilt **känslig** information, kan däremot gallringsfrågan med fördel regleras **av** riksarkivet eller kommunerna. Datainspektionen får dock även beträffande dessa sistnämnda register ha en möjlighet att i det enskilda fallet meddela gallringsvillkor, om det skulle vara nödvändigt med hänsyn till risken för otillbörligt **integritetsin**trång.

Datainspektionen och riksarkivet bör innan de avgör frågor om bevarande och gallring också framgent samråda med varandra. Utredningen har inte funnit någon anledning att göra ändring i den informella ordning som nu gäller för samråd. Den närmare precisering av begreppet otillbörligt intrång som utredningen avser att behandla i en kommande etapp kan komma att få betydelse också för bedömningen av de motstående intressen som kan vara aktuella vid avgörande av vissa gallringsfrågor.

Samordning med annan **integritetsskyddslagstiftning**

I avsnitt 3 behandlar utredningen frågan om datalagen bör samordnas med annan lagstiftning på integritetsskyddets område, särskilt sådan som reglerar områden där dator teknik används och personregistrering sker.

Utredningen redovisar de integritetsskyddande bestämmelser som för närvarande finns enligt svensk rätt. Hit hör **bl.a.** vissa grundlagsbestämmelser, bestämmelser om **TV-övervakning** samt en rad regler i rättegångsbalken och brottsbalken. Sekretesslagens regler, liksom kreditupplysningslagen och inkassolagen, hör också hit.

Enligt utredningen uppvisar skyddet för den enskildes integritet en i viss mån splittrad bild. Någon samlad reglering till skydd för personliga förhållanden av icke kroppsligt slag finns inte. När det gäller det speciella område som omfattas av datalagen och lagen om ADB vid taxeringsrevision, nämligen integritetsskydd vid personregistrering med hjälp av ADB, finns beröringspunkter framför allt i lagen om övervakningskameror m.m., sekretesslagen, **kreditupplysningslagen** och inkassolagen.

Även om den nuvarande ordningen i viss mån kan sägas innebära en dubbel prövning vid tillämpningen av de bestämmelser som nu har nämnts, synes det inte föreligga några nämnvärda gränsdragnings- eller tillämpningssvårigheter. Inte heller finns det enligt utredningens mening av andra skil några behov av en särskild samordning av de skilda bestämmelserna på området. Utredningen har därför .Mannat för att inte föreslå någon ändring av integritetsskyddet på de berörda områdena.

Utredningens fortsatta arbete

Utredningen kommer som nämnts att i en avslutande etapp utarbeta förslag till en ny datalag. Utgångspunkter för det arbetet, som kommer att ske under parlamentarisk medverkan, kommer att vara de förslag som lagts fram i det tidigare betänkandet och i föreliggande betänkande.

POLINFO

POLINFO er en forkortelse for Politikens Informationsvirksomhed. POLINFO er selvstændig redaktionel afdeling i Politiken koncernen, der har til opgave at skrive, redigere, drive og sælge et elektronisk informationssystem, samt løse informationssøgnings- og researchopgaver - hovedsageligt i tilsvarende elektroniske informationssystemer.

Organisatorisk er POLINFO placeret i A/S Dagbladet Politiken (moderselskabet). Den daglige ledelse varetages af en redaktør, der refererer til en "bestyrelse", bestående af selskabets administrerende direktør og de administrerende chefredaktører fra henholdsvis Politiken og Ekstra Bladet.

POLINFOs informationssystem blev påbegyndt etableret i 1975. Det består af et antal databaser med artikler, der kan fremtages på en skærm, blot ved at søge på et enkelt eller enkelte af de ord, der indgår i artiklerne.

Nyt medie

Oprindeligt blev systemet etableret som et genfindingsystem for artikler fra Politiken og Ekstra Bladet og i begrænset omfang andre avisers artikler. Systemets artikler fra denne periode (1975-1980) består kun af ganske få linier med oplysning om artiklens indhold og dato for publicering i den trykte avis.

I dag betragter Politikens Hus informationssystemet som et nyt selvstændigt medie, der redigeres af en selvstændig redaktion og som redigeres og lever på sine egne betingelser.

Systemet har været under stadig udvikling og udbygning siden 1975. I dag består systemet: af 9 databaser. Samtlige artikler og telegrammer fra Politiken, Ekstra Bladet, Ingeniøren, Ritzau, UPI, Reuter og Telebørsen indgår i hver sin selvstændige database, dette sker automatisk samtidig med trykning eller udsendelse af telegrammerne. I disse databaser er stoffet tilgængeligt i tre måneder, idet artikler og telegrammer udover tre måneder slettes.

Systemets hoveddel er databasen POLTXT. POLTXT redigeres af 14 journalister, der ved hjælp af et PC-baseret redigeringsystem skriver og redigerer artikler til POLTXT. Hver journalist dækker to-tre stofområder. Artiklerne fra ovennævnte baser kan hentes ind i redigeringsystemet, hvor de redigeres og tilpasses før videresendelse til POLTXT. Der kan hentes stof fra andre informationssystemer (POLINFO har adgang til mere end 1000 elektroniske informationssystemer over hele verden). Endvidere skrives der dagligt et antal artikler specielt til POLTXT, ligesom artikler, der allerede findes i systemet, trækkes ud i redigeringsystemet, redigeres, og sendes tilbage til POLTXT i nye versioner med nye oplysninger.

Læsning af artikler og indhentning af oplysninger fra systemet kan ske fra en hvilken som helst PC eller dataterminal over telefonnettet. Abonnementerne ringer op, skriver en brugerkode, vælger hvilken database, de vil kigge i, og søger med enkle kommandoer de artikler, de ønsker at læse.

I forbindelse med redigeringen pakkes grupper af artikler, så oplysninger om et bestemt emne eller af bestemt karakter kan findes, blot ved at vælge fra en menu.

Eksempler herpå er:

- a. Døgnets seneste begivenheder
  - en daglig nyhedsoversigt
- b. Baggrund på tamil-sagen
  - hovedpunkterne i 4 oversigtsartikler
- c. Økonomi og erhverv seneste seks uger
- d. Ugens bedste bøger
- e. Forslag til spisesteder
- f. Sæsonens teateranmeldelser
- g. Nyeste økonomiske nøgletal og politiske indeks

En spiseseddel på første skærbillede benyttes til at fange abonnenternes opmærksomhed.

POLINFOS informationssystem har en form og virkemåde, der placerer systemet mellem den daglige avis og en årbog (Hvem Hvad Hvor). Systemet opdateres hver dag med nye oplysninger og artikler, og samtidig er det er muligt at gå tilbage i tiden og finde baggrund og uddybning.

Det adskiller sig fra såvel avisen som årbogen ved at være interaktivt og dynamisk. Abonnenten bestemmer selv, hvad denne vil se i systemet. Og POLINFOS redaktion kan ændre i systemets indhold fra minut til minut. Det er f.eks. muligt i løbet af få sekunder at slette et navn, ændre en tidsangivelse eller et beløb alle de steder, oplysningen måtte forekomme i systemet.

POLINFOS informationssystem indeholder i dag over en million artikler, telegrammer og andre dokumenter. Der er omkring 1000 brugere på systemet.

Abonnementsforholdet kan enten være med betaling for den tid systemet benyttes eller med fast årlig pris. En del af abonnenterne benytter systemet som et pressebureau, hvor artikler kan hentes med henblik på publicering i andre medier. Hidtil har udviklingen af informationssystemet været koncentreret omkring formidling og kvalitet af et tekstbaseret indhold. Skærmediet stiller andre redigeringskrav end det trykte medie.

Udviklings-tendenser

Den udvikling af edb og telekommunikation, der sker i de kommende fem år, vil fremme en udvikling henimod elektronisk publicering af endnu større informationsmængder, herunder visuel information i form af grafik.

Endvidere føres drøftelser med flere udgivere med henblik på at udgive leksika og andre opslagsværker i elektronisk form, saat

gennemføre daglig opdatering af disse. Konkret er der indgået aftale med Politikens Forlag om Hvem Hvad Hvor, der i fremtiden vil blive produceret af POLINFO. Tanken er, at artiklerne i Hvem Hvad Hvor skal produceres løbende og indgå i POLTXT, således at stoffet kan trækkes ud til den trykte udgivelse ved trykstart.

Den voksende udbredelse af **PC'ere**, de faldende priser på telekommunikation og indførelsen af overtaksering, vil **betyde** en større satsning på elektronisk publicering rettet mod den enkelte forbruger. En sandsynlig udvikling **indenfor de kommede tre-fire år** vil være en øget interaktivitet **mellem abonnenterne og systemet** i form af debatfora og diskussionsklubber, hvor abonnenterne via skærm og telefonlinje **udveksler synspunkter og debatterer** med andre abonnenter om alt fra computer-programmer, over verdens sult-problemer til franske vine. Der vil blive skabt mulighed for annoncering **i systemet, både i form af rubrikannoncer og det der på aviser kaldes for tekst-sideannoncer.**

Der vil ske en integration med telefax og audiotex (voice-response). Et typisk eksempel vil være muligheden for **via** en trykknop-telefon at udvælge bestemte typer af oplysninger **fra** systemet og dirigere dem til udsendelse på en **telefax efter eget valg** med efterfølgende betaling i form af en **ekstra opkrævning på** telefonregningen. I POLINFOs regi **eksperimenteres** i disse måneder med et voice response system, **så abonnenter kan** indhente oplysninger fra systemet i auditiv form **over telefonnettet.**

Redigerings-principper

Siden begyndelsen af 80'erne har der været formuleret nogle principper for redigeringen af POLINFOs informationssystem. Disse principper, der er en slags intern rettesnor for medarbejdernes daglige arbejde, tages jævnligt op til revision, oftest som følge af konkrete problemstillinger, hvor ny stilningtagen er nødvendig.

I redigeringsprincipperne indgår nogle regler om anvendelse af navne i systemet. Da det typisk er straffelovsovertrædelserne, der giver anledning til diskussioner om mediernes anvendelse af navne, er det selvsagt også en vigtig del af redigeringsprincipperne, selvom omfanget af artikler indenfor denne emnekreds må siges at være en begrænset del af systemets artikler.

Nedenfor er en række vigtige passager fra redigerings-principperne medtaget. De udeladte afsnit vedrører den tekniske anvendelse af redigeringsystemet, hvilket næppe er relevant i denne sammenhæng.

De citerede afsnit er:

- a. Generelle principper for redigering af POLTXT
- b. Indhold og dækning i POLTXT
- c. Stofområder i POLTXT
- d. Regler for artikler i POLTXT
- e. Eksempel på artikel fra POLTXT
- f. Anvendelse af navne i POLTXT

REDIGERINGS-PRINCIPPER i POLINFO

Politikens Informationsvirksomhed giver adgang til (distribuerer) en række informationsbaser samt udfører research-opgaver og informationsøgning. Hovedaktiviteten og -produktet er informationsbasen POLTXT. POLTXT er en retrospektiv informationsbase, der indeholder artikler og andre informationsbærende enheder.

POLTXT er et nyt medie. Mediet adskiller fra traditionelle publiceringsformer - aviser, magasiner, bøger, radio og tv - ved at være interaktivt. I interaktive medier er brugeren selv med til at udvælge den information, der skal konsumeres. Overalt i verden er interaktive medier under udvikling - både hvad angår de tekniske muligheder og det redaktionelle koncept. POLINFOS aktiviteter har endnu ikke fundet deres endelige form, og der skal fortsat eksperimenteres med mediets form og udvikles edb-redskaber til brug for redigeringsprocessen.

Der tilstræbes ikke time til time aktualitet med udgivelsen af POLTXT.

På den anden side vil det ofte være naturligt for POLINFO at tage initiativ til artikler i POLTXT om **væsentlige emner, der** først senere kan forventes behandlet i massemedier med **en mere** bred brugerskare.

Udgivelsen af POLTXT har ikke et historisk dokumentarisk formål. Artikler, der tidligere er skrevet til POLTXT, **kan** tilføjes ny information i takt med at nye oplysninger tilgår POLINFO.

POLTXT må betragtes som en total ny udgivelse, hver gang systemet er blevet opdateret. Det er således ikke blot nyttilkomne artikler, der indeholdt i den nye udgivelse, men **samtlige** artikler i systemet.

Den interaktive udgivelse og de begrænsede præsentationsmuligheder på skærmen, stiller nye krav til redigering, stil og sprog.

POLTXT og POLINFOS øvrige aktiviteter vil derfor **være under stadig udvikling, og der skal løbende eksperimenteres med præsentationsform, teknik og den journalistiske form.**

Der er en række uafklarede etiske og juridiske spørgsmål i forbindelse med udviklingen af interaktive medier.

I udviklingen af POLINFOS informationssystemer tilstræbes det at lade traditionelle principper for udgivelse være gældende, **samtidig med at vi deltager i debatten om regeldannelsen for nye medietyper.**

Det er en konsekvens af ovenstående, at POLINFOS redigeringsprincipper ikke kan være et stift regelsat, der til evig tid fastlåser POLINFOS arbejdsgang.

Redigeringsprincipperne er genstand for løbende diskussion og underkastes ændringer i takt med udviklingen. Den nar« forbindelse mellem de tekniske muligheder og de redaktionall« muligheder har allerede flere gang« ført til grundlæggende ændringer af selve konceptet. Udviklingen af POLINFOS **infor-**mationssystemerne er således i overensstemmelse med da bedst«

traditioner i Politikens Hus, der altid har søgt nye veje i det redaktionelle koncept og været blandt de første til at tage ny teknik i brug.

INDHOLD OG DÆKNING I POLTXT

Informationen i POLTXT dækker Danmark og forhold i udlandet af interesse for den danske debat. Dækningen afspejler alle væsentlige emner i det danske samfund med hovedvægt på samfundsforhold i bredeste forstand. Indholdet og artiklernes form er autoritativ med det sigte at give basens brugere grundig og præcis information om de begivenheder og andre forhold, der behandles i informationssystemet.

Indhentning af information til POLTXT sker primært ved overvågning af trykte kilder - dagblade, magasiner m.m. I informationsindhentningen inddrages bureaustof, pressemeddelelser, radio, tv og andre kilder, når dette skønnes nødvendigt for udtømmende dækning.

Opsøgende journalistik anvendes til dækning af emner, der ikke dækkes af de øvrige kilder og til kontrol af kildernes oplysninger.

Den journalistiske form i POLTXT er refererende med hovedvægten lagt på faktiske nye oplysninger. Præcision og nøjagtighed, kontinuitet og systematik er vigtige nøgleord for redigeringsprocessen.

STOFOMRÅDER I POLTXT

Arbejdsmarked

Boligforhold og byggeri

Energi

Erhverv

Etik, filosof, religion

Forbrugerstof

Forsvar

Historie

Kommunikation

Kultur

Landspolitik

Lokalpolitik

Miljø

Navnestof

Retsvæsen

Samliv

Socialforhold

Sport

Sundhed

Transport

Uddannelse

Udlandet

Ulykke

Videnskab, teknik, forskning

Økonomisk politik

Udenrigsstof

SKRIV. REDIGER ARTIKLER TIL POLTXT

Al tilgang og redigering af artikler til POLTXT sker under iagttagelse af følgende generelle regler:

1. POLTXT er et retrospektivt informationssystem uden time til time aktualitetsforpligtelser. Heri ligger også, at POLTXT's artikler ikke har spekulativ karakter. I redigeringen og den faktiske behandling af stoffet omtales begivenheder og sager, der har fundet sted. Der skal refereres i korrekt og præcis kronologi, d.v.s. udtryk som 'i morgen', 'i går' m.m. anvendes IKKE. I stedet skrives datoen for den faktisk stedfundne begivenhed.
2. Oplysningerne i artiklerne skal være nøjagtige og korrekt - dette søges sikret gennem kontrol-opringninger, v.h.j.a. håndbøger, check af tidligere artikler og ved research i andre bøger. Tal og andre præcisionsoplysninger bør sættes i sammenhæng.
3. Information, der allerede findes i POLTXT, skal ikke gentages.
4. Skrivestil og sprogform skal være kortfattet, koncis og facts-holdig. Der tilstræbes en nøgtern, refererende stil uden egne meningstilkendegivelser og sproglomster.
5. Alle artikler i POLTXT er selvstændige, skal kunne læses selvstændigt, og skal være selvstændigt informationsbærende. Henvisninger til trykte kilder sker i kildefeltet eller som udførlig omtale af kildens oplysninger.
6. Når der i trykt og andet kildemateriale er anvendt tegninger, visualiseringer og fotos, der indgår som en integreret del af artiklen, så skal oplysningerne heri medtages i POLTXT's artikler. Det kan ske ved direkte afskrivning af en tabel eller ved integrering/omskrivning, f.eks. i forbindelse med diagrammer og visualiseringer. Ved større vigtige visualiseringer og tegninger bør teksten indeholde henvisning til/omtale af illustrationen.
7. Rubrikker, der er en vigtig søgeparameter i informationssystemet skal være så informative som muligt. Udsagn, citater, spørgsmål og indledende præpositioner bør ikke benyttes i rubrikker.

EKSEMPEL PÅ POLTXT ARTIKEL**PIV 890329 INITIATIVUDVALG SKAL HJÆLPE HOVEDSTADEN (50)**

Københavns overborgmester, Jens Kramer Mikkelsen, lagde på et møde i februar op til, at der i et samarbejde mellem Københavns kommune, regeringen og Folketinget tilvejebringes en hovedstadspolitik, der opprioriterer hovedstaden. Københavns problemer er så store, at kommunen ikke er i stand til at løse dem med de sparekrav, som regeringen og Folketinget stiller til kommunen. Overborgmesteren pegede på, at statens bloktilskud til København på få år er nedskåret med to mia kr svarende til seks skatteprocent point.

INITIATIVUDVALG

I marts 1989 blev statsminister Poul Schlüter og Svend Auken (S) enige om, at nedsætte et initiativudvalg, der skal forsøge at puste nyt liv og nye arbejdspladser i den skrantende hovedstad. Det skete delvis på baggrund af forsvarsforliget, der medfører nedlæggelse af 2500 arbejdspladser på Holmen. Initiativudvalget fik Kirsten Stallknecht som formand og stiftamtmand Henning Strøm som næstformand. De øvrige medlemmer i udvalget er: direktør Peter Christoffersen, Baltica, borgmester Hans Thustrup Hansen (K), København, LO næstformand Hans Jensen, Københavns amtsborgmester Per Kaalund (S), direktør i Møbelfabrikantforeningen, Anne Birgitte Lundholt, Københavns overborgmester Jens Kramer Mikkelsen, direktør Johan Schrøder, Radiometer, tidligere overvismand, professor Christen Sørensen og Frederiksberg borgmester John Winther (K).

Havneudvalgets plan for en samlet udnyttelse af Københavns havn skal være et af fundamentene i Initiativudvalgets arbejde, der skal være tilendebragt inden den 15 oktober 1989.

(Ovenstående vil normalt være den del af artiklen, som abonnenten ser. De følgende afsnit er tilføjet artiklen, så det er muligt at se, hvilke kilder, der er anvendt - i dette tilfælde Berlingske Tidende og Politiken.

Efter kilderne er der tilføjet en systematiske søgekriterier, det sker v.h.j.a. præfiks. Denne facilitet muliggør entydig søgning på navne, virksomheder, emner m.v. - se nedenfor)

Kilder:

TB:BRH TD:890221 TS:1 TP:02 TO:030 TF:XXXX
Overborgmester efterlyser en hovedstadspolitik
TB:POL TD:890318 TS:1 TP:02 TO:020 TF:HADR
Formand udpeget til udvalg
TB:POL TD:890329 TS:1 TP:09 TO:030 TF:ANWE
Udvalg skal give hovedstad førstehjælp
TB:PIV TD:890329 TS:9 TP:99 TO:999 TF:AMSC
Initiativudvalg skal hjælpe hovedstaden

SP:Stallknecht_Kirsten_formand
SP:Strøm_Henning_stiftamtmand
SP:Christoffersen_Peter_direktør
SP:Thustrup_Hansen_H_borgmester
SP:Jensen_Hans_næstformand LO

SP:Kaalund Per amtsborgmester
SP:Lundholt Anne Birgitte direktør
SP:Kramer Mikkelsen Jens overborgmester
SP:Schrøder Johan direktør
SP:Sørensen Christen professor
SP:Winther John borgmester
SP:Schlüter Poul statsmin
SP:Auken Svend MF
SO: Initiativudvalget Københavns kommune
SG:København SG:DK Danmark København Københavns_kommune
SQ:Egnsudvikling
Egnsudvikling erhverv arbejdsplads hovedstad udvalg
erhvervsliv
TQ:AMSC

ANVENDELSE AF NAVNE I POLTXT.

Navne på personer anvendes i POLTXT udfra relevans- og saglighedskriterier i lighed med navneanvendelsen i andre medier. Det er rollen som aktør og deltager i samfundslivet, der er bestemmende for omtalen af personer.

I forbindelse med kriminalsager (straffelovsovertrædelser) gælder nedenstående regler.

Navne på sigtede, tiltalte og dømte.

I forbindelse med omtale af straffelovsovertrædelser og anden kriminalitet i POLTXT anføres som hovedregel IKKE navn eller anden form for entydig identifikation på tiltalte, sigtede og dømte personer.

I selve tekstafsnittet af artiklerne i POLTXT kan de pågældende omtales med angivelse af af alder og stilling eller lignende beskrivelse, der letter forståelsen. (EKS: 'en 42-årig hjemmehjælper..').

Såfremt de pågældende personers navne har været offentliggjort i een eller flere af de kilder, der sædvanligvis anvendes som kildemateriale til POLTXT, skrives forbogstaverne i POLTXT artiklen i følgende standardiserede form. (EKS: Jens Hansen bliver til JH, Erik Krag Hansen bliver til EKH o.s.v.)

Navne på tiltalte, dømte og sigtede tilføjes IKKE POLTXT-artiklen i præfikseret form (SP:)

Undtaget fra denne hovedregel er:

1. Sager, hvori der er faldet endelig dom, og straffen er over seks års ubetinget fængsel. (Her anvendes navn, såfremt dette er journalistisk og sagligt relevant).
2. Sager, hvor det er åbenlyst meningsløst ikke at anføre navnet, f.eks. i sager, hvor de implicerede personers navne i forvejen er alment kendt eller alment identificerbare, (personer, der bærer gyldne kæder, lovovertrædere, der har mange tidligere domme og straffe bag sig, sager af principiel karakter og/eller anden samfundsmæssig rækkevidde).

Frifindelsesdomme og tiltalefrafald.

I kriminalsager, hvor de implicerede personer er blevet identificeret tydeligt med navn i en eller flere af de kilder, der sædvanligvis anvendes som kildemateriale til POLTXT, og hvor der på et senere tidspunkt sker frifindelse eller tiltalefrafald, SKAL navnet på den pågældende anføres. Dette sker på følgende måde: I den POLTXT-artikel, der omtaler frifindelsen eller tiltalefrafaldet anføres navnet i selv« teksten og i præfikseret form (SP:) og i alle tidligere artikler om sagen anføres navnet i præfikseret form.

Marker for senere genoptagelse.

Forsyn - i det omfang, det er muligt - POLTXT-artikler, der behandler forhold, der senere vil blive omtalt i **mediene** (retssager, domfældelser, ankesager m.m.), med opmærksomhed«-kode d.v.s. koden **QQ**: efterfulgt af den fremtidig« dato, hvor der skal kigges på sagen igen.

Titlerne i straffelovssaer.

Såvidt muligt anvendes den korrekte titel i forbindelse med den præfikserede angivelse af personens navn. Kendes dette ikke, skrives . . . . dømt, hvor prikkerne angiver, den forbrydelse, der er faldet dom for. Titler som 'morder', 'smugler' og andre titler, der indeholder en strafferetslig tilkendegivelse må ikke anvendes.

Når de selv træder frem.

Tiltalte, sigtede og dømte, der selv træder frem, lader sig interviewe, skriver kronikker eller på anden måde aktivt giver sig til kende overfor offentligheden i forbindelse med deres sag/sager, omtales med fuldt navn i POLTXTs artikler, når dette skønnes journalistisk og sagligt relevant.

Når der er tale om enkeltstående tilfælde og personerne i øvrigt ikke må forventes kendt af offentligheden eller ikke forventes at kunne overskue konsekvensen af den offentlige fremtræden bør det undlades at anvende navne eller anden entydig identifikation.

Andre sager.

I forbindelse med omtale af private, sociale og **sygdomsmæssige** forhold, hvor enkeltpersoner giver sig selv til kende i interviews eller på anden måde, udvises generelt tilbageholdenhed m.h.t. anvendelsen af navne i POLTXT.

Når der er tale om enkeltstående tilfælde og personerne i øvrigt ikke tidligere har givet sig offentligt til kende eller på anden måde må forventes kendt af offentligheden anvendes ikke navn eller anden entydig identifikation.

Berigtigelser, pressenævnskendelser o. lign.

Berigtigelser, pressenævnskendelser m.m. og artikler herom i de medier, der anvendes som kildemateriale til POLTXT, forelægges POLLNFOs redaktør, der træffer afgørelse om behandlingen af disse oplysninger i POLTXT.

Sidste instans

Spørgsmål om anvendelse af navne, og sager, der kan give anledning til tvivl om fortolkningen af ovenstående regler, forelægges POLLNFOs redaktør.

JCJ

19. juni 1991

Vilkår for POLTXT fastsat af Registertilsynet i medfør af § 7 g, stk. 3, i lov om private registre.

1. A/S Dagbladet Politiken er ansvarlig for overholdelse af de fastsatte vilkår for informationssystemet POLTXT.

2. Der skal foretages berigtigelse/ajourføring af oplysninger i registeret i tilfælde.

- a. hvor berigtigelse foretages i pressen efter presseloven, eller hvor der sker påtale for overtrædelse af de pressetiske regler,
- b. hvor pressen ifølge fast praksis foretager berigtigelse efter begæring, uden at berigtigelsen følger af presselovens berigtigelsesregler,
- c. hvor en tidligere omtalt retsafgørelse eller administrativ afgørelse er blevet ændret af højere instans, og hvor der fremsættes begæring om optagelse af oplysning herom i registeret, samt
- d. hvor strafforfølgning i en tidligere omtalt sag opgives/frafaldes, eller hvor der i en sådan sag sker frifindelse ved dom, og hvor der fremsættes begæring om optagelse af oplysning herom i registeret.

Ved berigtigelse/ajourføring af oplysninger kan berigtigelsen/ajourføringen foretages ved en tilføjelse til hovedteksten i registeret.

3. Registrerede oplysninger må ikke videregives uden samtykke fra den registrerede eller den, der handler på dennes vegne, medmindre dette følger af anden lovgivning, eller videregivelse sker således, at oplysningerne offentliggøres i et periodisk skrift.

4. Der skal på begæring fra en person snarest gives denne meddelelse om, hvad der er registreret om den pågældende. Er begæringen ikke besvaret inden fire uger efter modtagelsen, skal den registrerede skriftligt underrettes om grunden hertil.

Udlevering af oplysninger må kun finde sted, når vedkommende har legitimeret sig behørigt, eller der på anden måde er skabt sikkerhed for, at den, der fremsætter begæring, er identisk med den person, oplysningerne vedrører. Fremsættes begæring af en anden end den registrerede, skal den registeransvarlige sikre sig, at den pågældende er berettiget til at handle på den registreredes vegne.

En person, der har fået meddelelse efter 1. led, har ikke krav på ny meddelelse før 12 måneder efter sidste meddelelse, medmindre den pågældende kan godtgøre en særlig interesse heri.

Meddelelse skal på begæring meddeles skriftligt.

5. Det skal påses, at der ikke indføres urigtige eller vildledende oplysninger i registeret.

Der skal træffes de fornødne sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger i registeret misbruges eller kommer til uvedkommende kendskab.

6. Afslås en begæring om berigtigelse/ajourføring i henhold til pkt. 2 eller en begæring om registerindsigt i henhold til pkt. 4, skal den pågældende samtidig oplyses om adgangen til at indbringe spørgsmålet for Registertilsynet.

7. Registertilsynet skal have underretning om væsentlige forandringer i eller ophav af registerførelsen.

Bekendtgørelse af lov om private registre m.v.

Herved bekendtgøres lov nr. 293 af 8. juni 1978 om private registre m.v. med de ændringer, der følger af lov nr. 383 af 10. juni 1987. Den bekendtgjort lovtekst gælder først fuldt ud fra den 1. april 1988.

Kapitel 1

Lovens anvendelsesområde

§ 1. Registrering, der omfatter personoplysninger, og hvor der gøres brug af elektronisk databehandling, og systematisk registrering, **dér** omfatter oplysninger om personer, institutioners, foreningers eller virksomheders private eller økonomiske forhold eller i øvrigt oplysninger om personlige forhold, som med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden, må kun finde sted efter reglerne i kapitel 2, 2 a, 2 b, 2 c og 3.

Stk. 2. Ved personoplysninger forstås oplysninger, som kan henføres til bestemte personer, selv om det forudsætter kendskab til personnummer, registreringsnummer eller lignende særlige identifikationer.

§ 2. Loven omfatter ikke registrering, der foretages for en offentlig myndighed, eller som i øvrigt omfattes af lov om offentlige myndigheders registre, jf. dog kapitel 5.

Stk. 2. Loven omfatter ikke registrering, der alene finder sted til brug for personalhistoriske undersøgelser eller udgivelse af almindelige opslagsværker.

Stk. 3. Loven omfatter ikke registrering, der alene finder sted til videnskabelige eller statistiske formål. Registrering til disse formål af oplysninger som nævnt i § 3, stk. 2, må dog kun ske efter forudgående anmeldelse til registertilsynet. Registertilsynet kan

fastsætte nærmere vilkår for registeret til beskyttelse af de registreredes privatliv, herunder om samtykke fra den registrerede, om sletning og ajourføring af oplysninger samt om sikkerhedsforanstaltninger mod, at registeret misbruges eller kommer til uvedkomendes kendskab.

Stk. 4. Loven omfatter endvidere ikke edb-registre, der alene indeholder retskilde-materiale (retsinformationssystemer), som indgår i det statslige retsinformationssystem, og som er offentligt tilgængelige.

Stk. 5. Registertilsynet kan tillade, at andre retsinformationssystemer helt eller delvis undtages fra lovens bestemmelser, når dette skønnes ubetænkeligt. Registertilsynet kan fastsætte betingelser for tilladelsen til beskyttelse af de registreredes privatliv.

Kapitel 2

Erhvervsvirksomheder m.v.

§ 3. Erhvervsvirksomheder, erhvervsdrivende, institutioner, foreninger og lignende må kun foretage registrering som nævnt i § 1 i det omfang, registreringen er et naturligt led i den normale drift af virksomheder m.v. af den pågældende art.

Stk. 2. Oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, herunder oplysninger om race, religion og hudfarve, om **politiske**, seksuelle og strafbare forhold samt oplysninger om helbredsforhold, væsentlige sociale

problemer og misbrug af nydelsesmidler og lign., må ikke registreres, medmindre dette følger af anden lovgivning. Registrering må dog ske, såfremt oplysningen er afgivet af den pågældende selv eller indhentet med hans samtykke og der foreligger omstændigheder, hvor han må vide, at oplysningen vil blive registreret. Det er endvidere en betingelse, at det er nødvendigt for virksomheden m.v. at være i besiddelse af den pågældende oplysning for at muliggøre en berettiget varetagelse af virksomhedens eller andres tarv.

Stk. 3. Registertilsynet kan tillade, at oplysninger registreres, uanset at betingelserne i stk. 2 ikke er opfyldt, når det er nødvendigt for virksomheden m.v. at være i besiddelse af den pågældende oplysning for at muliggøre en berettiget varetagelse af offentlige eller private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv, der klart overstiger hensynet til de interesser, der taler imod registrering.

Stk. 4. Registre, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling, og som indeholder oplysninger som nævnt i stk. 2, må kun oprettes efter forudgående anmeldelse til registertilsynet. Dette gælder dog ikke for så vidt angår registre, der føres af foreninger og lign., i det omfang registeret alene omfatter oplysninger om foreningens medlemmer.

Stk. 5. Justitsministeren kan efter indhentet udtalelse fra registertilsynet undtage bestemte typer registre som nævnt i stk. 4 fra anmeldelsespligten.

Stk. 6. Oprettelse af registre med henblik på at advare andre mod forretningsforbindelser med eller ansættelsesforhold til en registreret må kun finde sted efter forudgående tilladelse fra registertilsynet.

Stk. 7. Tilladelse efter stk. 6 kan betinges bl.a. af, at bestemte typer oplysninger ikke registreres, samt af, at registeret helt eller delvis undergives reglerne i kapitel 3.

Stk. 8. Justitsministeren kan efter indhentet udtalelse fra registertilsynet fastsætte, at nærmere angivne registre helt eller delvis undergives reglerne i kapitel 3, og at bestemte typer oplysninger ikke må indgå i de pågældende registre.

§ 4. Registrerede oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, herunder oplysninger om race, religion og hudfarve, om politiske, seksuelle og strafbare forhold samt

oplysninger om helbredsforhold, væsentlige sociale problemer og misbrug af nydelsesmidler og lign., må ikke videregives uden samtykke fra den registrerede eller den, der handler på dennes vegne, medmindre dette følger af anden lovgivning. Registertilsynet kan dog tillade, at oplysninger som nævnt i l. pkt. videregives, når videregivelse sker til varetagelse af offentlige eller private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrundet hemmeligholdelse.

Stk. 2. Andre registrerede oplysninger må kun videregives uden den registreredes samtykke i det omfang, videregivelse uden sådant samtykke er et naturligt led i den normale drift af virksomheder m.v. af den pågældende an. Oplysninger om forhold, der ligger mere end 5 år tilbage, må dog ikke videregives uden samtykke, medmindre det er åbenban. at det er af afgørende betydning for bedømmelsen af det forhold, som søges belyst, at oplysningen videregives, eller adgangen til videregivelse følger af anden lovgivning.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 gælder ikke for videregivelse, der alene finder sted til brug i videnskabeligt eller statistisk øjemed. I samme øjemed må der uanset bestemmelsen i stk. 1 ske videregivelse af oplysninger om helbredsforhold.

Stk. 4. Samkøring af forskellige virksomheders registre, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling, må ikke finde sted. Det samme gælder dog ikke samkøring, der foretages med henblik på ajourføring af oplysninger om navne, adresser og lignende.

Stk. 5. Registertilsynet kan give tilladelse til samkøring som nævnt i stk. 4, l. pkt., når betingelserne i § 4, stk. 1-3, for videregivelse af oplysningerne er opfyldt og hensynet til de interesser, som samkøringen skal varetage, klart overstiger hensynet til de registrerede personer og der er givet disse meddelelse om, at samkøring kan finde sted. Registertilsynet kan fastsætte nærmere vilkår for tilladelsen, herunder vilkår for anvendelsen af de oplysninger, der fremkommer ved samkøringen.

§ 4 a. Oplysninger om personnummer må kun registreres, når betingelserne i § 3, stk. 2, er opfyldt.

Stk. 2. Registrerede oplysninger om personnummer må kun videregives, når betin-

gelserne i § 4, stk. 2, er opfyldt, og når videregivelse er af afgørende betydning for at sikre en entydig identifikation af den registrerede eller videregivelsen kræves af en offentlig myndighed.

§ 4 b. Virksomheder må ikke videregive registrerede oplysninger om forbrugere til andre virksomheder til brug ved markedsføring.

Stk. 2. Videregivelse som nævnt i stk. 1 kan dog ske, når betingelserne i § 4 er opfyldt og den virksomhed, som ønsker at videregive oplysningerne, ved kundeforholdets begyndelse eller på et senere tidspunkt har givet den registrerede tydelig skriftlig meddelelse om, at videregivelse kan finde sted, og den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til videregivelsen.

Stk. 3. Meddelelse som nævnt i stk. 2 skal indeholde oplysning om, til hvilken type virksomhed oplysningerne agtes givet.

§ 5. Nægter virksomheden m.v. efter anmodning fra en registreret at slette eller berigtige oplysninger, der angives at være urigtige eller vildledende, eller at slette oplysninger, der ikke må registreres, eller har virksomheden ikke inden 4 uger besvaret en henvendelse herom fra den registrerede, kan den registrerede indbringe spørgsmålet for registernilsynet, der træffer afgørelse om, hvorvidt der skal foretages slettelse eller berigtigelse.

Stk. 2. Registertilsynet kan pålægge virksomheden at give skriftlig underretning om berigtigelsen til alle, der har modtaget oplysningen inden for de sidste 6 måneder, før den registrerede fremsatte sin anmodning over for virksomheden. Virksomheden skal samtidig give den registrerede meddelelse om, hvem der har modtaget underretning efter 1. pkt.

§ 6. 1 registre, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling (edb-registre), skal en oplysning slettes, når den på grund af alder eller af andre grunde har mistet sin betydning for varetagelsen af registerets opgaver.

Stk. 2. Edb-registre, der anvendes løbende, skal indrettes således, at der kan foretages fornøden ajourføring af oplysningerne.

Stk. 3. Virksomheder m.v. skal foretage den fornødne kontrol til sikring af, at der

ikke indføres urigtige eller vildledende oplysninger i et edb-register. Oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende, skal snarest muligt slettes eller berigtiges.

Stk. 4. Der skal træffes de fornødne sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger i et edb-register misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab.

§ 7. Bestemmelserne i § 6 gælder, uanset om registeret underkastes elektronisk databehandling i udlandet.

Kapitel 2 a

Registrerede personers adgang til oplysninger om sig selv

§ 7 a. Hvor der ved registerets førelse gøres brug af elektronisk databehandling, skal virksomheden m.v. på begæring fra en person give denne meddelelse om, hvad der er registreret om den pågældende.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis den registreredes interesse i at få kendskab til oplysningerne findes at burde vige for afgørende hensyn til offentlige eller private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv. Gør sådanne hensyn sig kun gældende for en del af oplysningerne, skal den registrerede gøres bekendt med de øvrige oplysninger.

Stk. 3. En person, der har fået meddelelse efter stk. 1, har ikke krav på ny **meddelelse** før 12 måneder efter sidste meddelelse, medmindre den pågældende kan godtgøre en særlig interesse heri.

§ 7 b. Virksomheder m.v. skal på begæring give meddelelse som nævnt i § 7 a, stk. 1, skriftligt.

Stk. 2. Ved registre, der indeholder oplysninger om helbredsforhold, kan **meddelelse** gives i form af en mundtlig underretning, når væsentlige hensyn til den registrerede taler herfor.

Stk. 3. Justitsministeren **fastsætter regler** om betaling for skriftlige **meddelelser**.

§ 7 c. Virksomheder m.v. skal **snarest besvare begæringer** som nævnt i § 7 a, stk. 1. **Er begæringen ikke besvaret inden 4 uger efter modtagelsen, skal virksomheden skriftligt underrette den pågældende om grunden hertil.**

Stk. 2. Afslår virksomheden m.v. den registreredes begæring efter § 7 a, stk. 1. jf. stk. 2. skal virksomheden samtidig oplyse den registrerede om adgangen til at indbringe spørgsmålet for registertilsynet.

§ 7 d. Afgørelser om retten til at få meddelt oplysninger efter bestemmelserne i §§ 7 a, 7 b og 7 c kan indbringes for registertilsynet.

§ 7 e. Bestemmelserne i §§ 7 a-d gælder, uanset om registeret underkastes elektronisk databehandling i udlandet.

Kapitel 2 b

Registrering af telefonnumre

§ 7 f. I virksomheder m.v. må der ikke foretages automatisk registrering af, hvilke telefonnumre der er foretaget opkald til fra virksomhedens telefoner. Registrering må dog ske efter forudgående tilladelse fra registertilsynet i tilfælde, hvor afgørende hensyn til private eller offentlige interesser taler herfor. Registertilsynet kan fastsætte nærmere vilkår for tilladelse.

Stk. 2. Bestemmelserne i stk. 1 gælder ikke, hvis andet følger af lov eller for så vidt angår de koncessionerede telefonselskabers registrering af, til hvilke telefonnumre der er foretaget opkald, enten til eget brug med henblik på opkrævning af betaling eller til brug ved teknisk kontrol.

Kapitel 2 c

Pressens informationsregistre

§ 7 g. Loven omfatter ikke registre, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling, og som alene indeholder oplysninger, der er offentliggjort i et periodisk skrift.

Stk. 2. Registre som nævnt i stk. 1 må kun oprettes efter forudgående anmeldelse til registertilsynet.

Stk. 3. Registertilsynet kan fastsætte nærmere vilkår for registeret til beskyttelse af de registreredes privatliv, herunder om samtykke fra den registrerede, om sletning og ajourføring af oplysninger samt om sikkerhedsforanstaltninger mod, at registeret misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab.

§ 7 h. Registrerede oplysninger som nævnt i § 7 g, stk. 1, må ikke videregives uden samtykke fra den registrerede eller den, der handler på dennes vegne, medmindre dette følger af anden lovgivning eller videregivelse sker således, at oplysningerne offentliggøres i et periodisk skrift.

§ 7 i. Virksomheder m.v. skal på begæring fra en person give denne meddelelse om, hvad der er registreret om den pågældende.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 7 a, stk. 3, og §§ 7 b-7 e gælder tilsvarende for begæringer som nævnt i stk. 1.

Kapitel 3

Kreditoplysningsbureauer

§ 8. Den, som ønsker at drive virksomhed med registrering af oplysninger til bedømmelse af økonomisk soliditet og kreditværdighed med henblik på videregivelse (kreditoplysningsbureau), skal, inden virksomheden begynder, foretage anmeldelse til registertilsynet.

§ 9. Kreditoplysningsbureauer må kun registrere og videregive oplysninger, som efter deres art er af betydning for bedømmelse af økonomisk soliditet og kreditværdighed.

Stk. 2. Oplysninger som nævnt i § 3, stk. 2, må ikke registreres eller videregives.

Stk. 3. Oplysninger om forhold, der taler imod kreditværdighed, og som er mere end 5 år gamle, må ikke registreres eller videregives, medmindre det i det enkelte tilfælde er åbenbart, at forholdet er af afgørende betydning for bedømmelsen af den pågældendes økonomiske soliditet og kreditværdighed.

§ 10. Kreditoplysningsbureauer skal inden 4 uger efter registreringen give meddelelse til den, der første gang optages i registeret med oplysninger om andet end navn, adresse, stilling, erhverv eller oplysninger, der fremgår af Statstidende eller frit kan indhentes fra erhvervsregisteret. Meddelelsen skal indeholde oplysning om den registreredes adgang til at få oplysninger fra registeret efter bestemmelserne i § 11.

Stk. 2. Justitsministeren kan efter indhentet udtalelse fra registertilsynet fastsætte, at andre typer af oplysninger kan registreres, uden at der skal gives meddelelse efter stk. 1.

§ 11. Kreditoplysningsbureauet skal til enhver tid på begæring af den registrerede inden 4 uger meddele denne indholdet af de oplysninger og bedømmelser, bureauet har videregivet om den pågældende inden for de sidste 6 måneder, samt af de øvrige oplysninger, som bureauet på tidspunktet for begæringens fremsættelse har på kartotekskort, hulkort, magnetbånd eller på anden måde i bearbejdet form, herunder af foreliggende bedømmelser af den pågældende.

Stk. 2. Er bureauet i besiddelse af yderligere materiale om den registrerede, skal dette samtidig meddeles den pågældende med oplysning om materialets art samt om, at den registrerede kan få adgang til at gennemgå det ved personlig henvendelse til bureauet.

Stk. 3. Den registrerede kan ikke forlange at blive gjort bekendt med, hvorfra oplysningerne stammer, jf. dog § 14.

Stk. 4. Den registrerede kan forlange, at bureauet giver meddelelse som nævnt i stk. 1 skriftligt. Justitsministeren fastsætter regler om betaling for skriftlige meddelelser.

§ 12. Oplysninger om økonomisk soliditet og kreditværdighed må kun meddeles skriftligt, jf. dog § 11, stk. 1 og 2. Bureauet kan dog til abonnenter meddele summariske oplysninger mundtligt eller på lignende måde, såfremt spørgerens navn og adresse noteres og opbevares i mindst 6 måneder.

Stk. 2. Kreditoplysningsbureauers publikationer må kun indeholde oplysninger i summarisk form og kun udsendes til personer eller virksomheder, der abonnerer på meddelelser fra bureauet. Publikationerne må ikke indeholde oplysninger om de registreredes personnummer.

Stk. 3. Summariske oplysninger om skyldforhold må kun videregives, hvis oplysningerne hidrører fra Statstidende, eller hvis oplysningerne vedrører skyldforhold til samme kreditor på mere end 1.000 kr. og kreditor har erhvervet den registreredes skriftlige erkendelse af en forfalden gæld, eller hvis der er foretaget retslige skridt mod den pågældende. Oplysninger om endeligt godkendt gældssanering må dog ikke videregives.

Stk. 4. Videregivelse af summariske oplysninger om enkeltpersoners skyldforhold må kun ske på en sådan måde, at oplysningerne ikke kan danne grundlag for vurderingen af

økonomisk soliditet og kreditværdighed for andre end de pågældende enkeltpersoner.

§ 13. Oplysninger eller bedømmelser, der viser sig urigtige eller vildledende, skal snarest muligt slettes af registeret eller berigtiges.

§ 14. Er en oplysning eller bedømmelse, der viser sig urigtig eller vildledende, forinden blevet videregivet, skal bureauet straks give skriftlig underretning om berigtigelsen til den registrerede og til alle, der har modtaget oplysningen eller bedømmelsen inden for de sidste 6 måneder, før bureauet er blevet bekendt med forholdet. Den registrerede skal tillige have meddelelse om, hvem der har modtaget underretning efter I. pkt., og hvorfra oplysningen eller bedømmelsen stammer.

§ 15. Henvendelser fra en registreret om slettelse eller berigtigelse af oplysninger eller bedømmelser, der angives at være urigtige eller vildledende, eller om slettelse af oplysninger, der ikke må registreres eller videregives, skal snarest og inden 4 uger efter modtagelsen besvares skriftligt af bureauet.

Stk. 2. Nægter bureauet at foretage den begærede slettelse eller berigtigelse, kan den registrerede inden 4 uger efter modtagelsen af bureauets svar eller efter udløbet af den i stk. 1 nævnte svarfrist indbringe spørgsmålet for registertilsyn«, der træffer afgørelse om, hvorvidt der skal foretages slettelse eller berigtigelse. Bestemmelsen i § 14 gælder tilsvarende.

Stk. 3. Bureauets svar skal i de i stk. 2 nævnte tilfælde indeholde oplysning om adgangen til at indbringe spørgsmålet for registertilsynet og om fristen herfor.

§ 16. Overdragelse eller overgivelse i øvrigt af registre må kun ske til anmeldt kreditoplysningsbureau og skal anmeldes til registertilsynet uden ugrundet ophold.

Kapitel 4

Adresserings- og kuverteringsbureauer

§ 17. Virksomheder, der sælger adresser over grupper af personer, institutioner, foreninger eller virksomheder, eller som for tredjemand foretager kuvertering eller udsendelse af meddelelser til sådanne grupper, må kun registrere:

- 1) navn, adresse, stilling, erhverv og
- 2) oplysninger, der frit kan indhentes fra erhvervsregisteret.

Stk. 2. Oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, herunder oplysninger om race, religion og hudfarve, om politiske, seksuelle og strafbare forhold samt oplysninger om helbredsforhold, væsentlige sociale problemer og misbrug af nydelsesmidler og lign., må ikke registreres. Justitsministeren kan fastsætte yderligere begrænsning i adgangen til at registrere bestemte typer af oplysninger.

§ 18. Bureaet skal i sine registre slette enhver, der fremsætter skriftlig begæring herom.

Stk. 2. Fremsættes begæringen over for den, der fremtræder som afsender, skal den videresende begæringen til bureaet.

§ 19. Overlader foreninger og lignende medlemsfortegnelser til et bureau med henblik på udsendelse af meddelelser for foreningen m.v., må bureaet ikke uden foreningens samtykke videregive medlemsfortegnelsen til tredjemand eller benytte den til udsendelser af meddelelser for tredjemand.

Kapitel 5

Edb-servicebureauer

§ 20. Virksomheder, der for tredjemand, herunder for en offentlig myndighed, udfører elektronisk databehandling af oplysninger som nævnt i § 1, skal forinden foretage anmeldelse til registertilsynet.

Stk. 2. Virksomheden må ikke uden samtykke fra ejeren af registeret anvende de modtagne oplysninger i andet øjemed end til udførelsen af den opgave, aftalen vedrører, eller lade oplysningerne opbevare eller bearbejde hos andre eller i udlandet.

Stk. 3. Virksomheden skal træffe fornødne sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysningerne misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab.

Kapitel 6

Registrering og elektronisk databehandling i udlandet

§ 21. Oplysninger, der efter § 3. stk. 2, ikke må registreres her i landet, må ikke indsamles med henblik på registrering i udlandet. Systematisk indsamling af oplysninger i øvrigt med henblik på registrering i udlandet må kun ske med registertilsynets tilladelse, for så vidt registreringen her i landet ville kræve anmeldelse til registertilsynet eller tilladelse efter denne lov.

Stk. 2. Registre, der indeholder oplysninger som nævnt i § 3. stk. 2, må kun overlades til elektronisk databehandling i udlandet efter forudgående tilladelse fra registertilsynet. Det samme gælder systematisk indsamling af oplysninger som nævnt i § 3, stk. 2, med henblik på elektronisk databehandling i udlandet. Bestemmelsen i ,1. pkt. gælder dog ikke, hvis registeret alene befinder sig her i landet for at blive undergivet elektronisk databehandling.

Stk. 3. Tilladelse efter stk. 1 og 2 kan kun meddeles, når registertilsynet finder, at overladeisen ikke vil medføre en væsentlig forringelse af den beskyttelse af den registrerede, loven tilsigter at sikre.

Stk. 4. Justitsministeren kan til opfyldelse af internationale aftaler eller i øvrigt til fremme af internationalt samarbejde om regulering af den art af virksomhed, der omfattes af loven, fastsætte, at bestemmelserne i stk. 1, 2. pkt., og stk. 2 ikke skal finde anvendelse i forhold til bestemte andre lande eller bestemte typer af registre. Det kan kun fastsættes efter indhentet udtalelse fra registertilsynet, og såfremt det ikke vil medføre en væsentlig forringelse af den beskyttelse af den registrerede, loven tilsigter at sikre.

Kapitel 7

Tilsyn og straf m. v.

§ 22. Registertilsynet fører tilsyn med, at der ikke sker overtrædelse af loven eller bestemmelser, der er fastsat i medfør af loven. Tilsynet påser herunder af egen drift eller efter klage fra en registreret, at registeret er oprettet og anvendes i overensstemmelse med loven og bestemmelser, der er fastsat i medfør af loven.

Stk. 2. Tilsynet kan kræve enhver oplysning, der er af betydning for dets virksomhed, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens bestemmelser.

Stk. 3. For så vidt angår virksomhed, der er anmeldelsespligtig eller omfattes af bestemmelserne i § 3. stk. 6, § 21 eller bestemmelser fastsat i medfør af § 3, stk. 8, har tilsynets medlemmer og personale til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til alle lokaler, hvorfra registeret administreres eller kan benyttes, samt til lokaler, hvor registeret eller de tekniske hjælpemidler opbevares eller anvendes.

§ 23. Registertilsynet kan meddele pålæg om, at registrering eller videregivelse, der ikke må finde sted efter denne lov, skal opbørges, og at eksisterende registre, der føres i strid med loven eller et i henhold hertil meddelt pålæg, skal slettes.

Stk. 2. Tilsynet kan pålægge en virksomhed m.v. at foretage slettelse eller berigtigelse af en oplysning, som ikke må registreres, eller som tilsynet finder urigtig eller vildledende.

Stk. 3. Tilsynet kan pålægge en person eller en virksomhed m.v. at slette eller berigtige oplysninger, der er registreret før lovens ikrafttræden, og som ikke må registreres efter loven, eller som tilsynet finder urigtige eller vildledende.

Stk. 4. Tilsynet kan i særlige tilfælde pålægge en virksomhed m.v. at slette oplysninger, der på grund af alder eller af andre grunde har mistet deres betydning for varetagelsen af registerets opgaver.

Stk. 5. Tilsynet kan forbyde anvendelsen af en nærmere angiven fremgangsmåde i forbindelse med indsamling eller videregivelse af oplysninger, såfremt tilsynet finder, at den pågældende fremgangsmåde medfører en væsentlig risiko for, at der registreres eller videregives urigtige eller vildledende oplysninger eller oplysninger, som ikke må registreres eller videregives.

Stk. 6. Tilsynet kan pålægge virksomheden m.v. at foretage nærmere angivne kontrolforanstaltninger til sikring af, at der ikke er eller bliver registreret eller videregivet oplysninger, som ikke må registreres eller videregives, eller som er urigtige eller vildledende, samt foranstaltninger til sikring eller forebyggelse mod, at de registrerede oplysninger misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab.

§ 24. Justitsministeren kan til opfyldelse af internationale aftaler eller i øvrigt til fremme af internationalt samarbejde om kontrol med den an af virksomhed, der omfattes af loven, fastsætte regler bl.a. om registertilsynets forhold til udenlandske tilsynsmyndigheder, om anmeldelsespligt, om slettelse af registre og om, at bestemmelsen i § 22, stk. 3, også finder anvendelse på anden virksomhed end nævnt i bestemmelsen.

§ 25. Registertilsynets afgørelser efter denne lov kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 26. Registertilsynet kan fastsætte regler om form og indhold for anmeldelser og ansøgninger efter loven.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om betaling af gebyr for anmeldelser og tilladelser efter loven.

§ 27. Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde eller hæfte den, der:

- 1) overtræder § 2, stk. 3, § 3, stk. 2, 4 og 6, § 4, stk. 1, 1. pkt., stk. 2 og 4, § 4 a, § 4 b, § 5, stk. 2, 2. pkt., § 6, § 7 a, § 7 b, stk. 1-2, § 7 c, § 7 f, § 7 g, stk. 1 og 2, § 7 h, § 7 i, §§ 8 og 9, § 10, stk. 1, § 11, stk. 1, 2 og 4, §§ 12-14, § 15, stk. 1, stk. 2, 2. pkt., og stk. 3, §§ 16-20 og § 21, stk. 1 og 2.
- 2) undlader at efterkomme registertilsynets afgørelse efter § 8, stk. 1, § 7 d eller § 15, stk. 2, 1. pkt..
- 3) undlader at opfylde registertilsynets krav efter § 22, stk. 2.
- 4) tilsidesætter vilkår som nævnt i § 2, stk. 3, 3. pkt., eller § 7 g, stk. 3, eller en betingelse eller et vilkår for en tilladelse i henhold til loven eller i henhold til forskrifter udstedt i medfør af loven eller
- 5) undlader at efterkomme forbud eller påbud, der er meddelt i henhold til loven eller i henhold til forskrifter udstedt i medfør af loven.

Stk. 2. I forskrifter, der udstedes i medfør af loven, kan der fastsættes straf af enten bøde eller hæfte for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. Er en overtrædelse begået af et aktieselskab, andelsselskab eller lignende, kan bodeansvar pålægges selskabet som sådant.

§ 28. Den, der driver eller er beskæftiget med virksomhed som nævnt i § 3, stk. 6, § 8 og § 20, kan ved dom for strafbart forhold frakendes retten hertil, såfremt det udviste forhold begrundes en nærliggende fare for misbrug. I øvrigt finder straffelovens § 79, stk. 1, 3. pkt., samt stk. 2 og 3, anvendelse.

Kapitel 8

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 29. Loven træder i kraft den 1. januar 1979.

Stk. 2. Bestemmelsen i § 1, stk. 1, nr. 3, i lov nr. 63 af 3. marts 1948 om ydelse af juridisk bistand samt om inkasso- og detektivvirksomhed m.v. ophæves.

§ 30. For edb-registre, der er taget i brug inden lovens ikrafttræden, får bestemmelsen i § 6 først virkning 1 år efter lovens ikrafttræden.

Stk. 2. Kreditoplysningsbureauer, der eksisterer ved lovens ikrafttræden, og virksomheder, der ved lovens ikrafttræden udfører elektronisk databehandling for tredjemand som nævnt i § 20, skal indgive anmeldelse senest 3 måneder efter lovens ikrafttræden.

Stk. 3. I forhold til personer og virksom-

heder m.v., der ved lovens ikrafttræden er registreret i et kreditoplysningsbureau, gælder reglen i § 10, stk. 1. første gang der efter lovens ikrafttræden registreres oplysninger, hvorom der skal gives meddelelse.

Stk. 4. En virksomhed, der ved lovens ikrafttræden foretager registrering som nævnt i § 3, stk. 3, og den, der udover virksomhed som nævnt i § 21, stk. 1 og 2, skal indgive ansøgning om tilladelse hertil senest 3 måneder efter lovens ikrafttræden.

§ 31. Loven gælder ikke for Færøerne.

§§ 3 og 4 i lov nr. 293 af 10. juni 1987 indeholder følgende bestemmelser:

»§ 3

Loven træder i kraft den 1. april 1988.

Stk. 2. Anmeldelse af registre som nævnt i § 1, nr. 3 og nr. 5 (§ 2, stk. 3, og § 3, stk. 4) og i § 7 g, stk. 1, som indsat ved § 1, nr. 10, der er taget i brug inden lovens ikrafttræden, skal ske senest 6 måneder efter lovens ikrafttræden.

Stk. 3.....

§ 4

Stk. 1. § 1 gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2.....«

Justitsministeriet, den 2. oktober 1987

ERIK NINN-HANSEN

/ Asbjørn Jensen

Medieansvarslov

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Lovens område

§ 1. Loven gælder for følgende massemedier:

- 1) Indenlandske periodiske skrifter, herunder billeder og lignende fremstillinger, der trykkes eller på anden måde mangfoldiggøres.
- 2) Lyd- og billedprogrammer, der spredes eller fordeles af Danmarks Radio, TV 2, TV 2's regionale virksomheder og foretagender, der har tilladelse til lokal radio- eller fjernsynsvirksomhed.
- 3) Tekster, billeder og lydprogrammer, der periodisk udbredes til offentligheden, såfremt de har karakter af en nyhedsformidling, som kan ligestilles med den formidling, der er omfattet af nr. 1 eller 2, jf. dog § 8, stk. 1.

Kapitel 2

Almindelige bestemmelser

Indenlandske periodiske skrifter

§ 2. Ved udgiver af et skrift forstås den, for hvis regning skriftet udgives.

Stk. 2. Et skrift anses for indenlandsk, såfremt udgiverens virksomhed udøves her i landet.

Stk. 3. Et skrift anses ikke for periodisk, medmindre det er bestemt til at udkomme mindst to gange årligt.

§ 3. I ethvert indenlandsk periodisk skrift skal det være angivet, hvem der efter stk. 2 er skriftets ansvarshavende redaktør, herefter kaldet redaktøren.

Stk. 2. Ved redaktør forstås den, der er befø-

jet til at træffe endelig afgørelse om skriftets indhold. Der kan kun være én redaktør.

Stk. 3. Ansvar for manglende eller urigtig angivelse af redaktør påhviler udgiveren og redaktøren. En urigtigt angiven person er tillige ansvarlig, såfremt angivelsen er sket med den pågældendes samtykke.

§ 4. Redaktøren skal efter anmodning give enhver, der har retlig interesse heri, oplysning om identiteten af de personer, der er omfattet af § 10, § 10, jf. § 9, stk. 2 og 3, § 14 og § 27, stk. 1.

Radio og fjernsyn

§ 5. Danmarks Radio, TV 2, TV 2's regionale virksomheder og foretagender, der har tilladelse til lokal radio- eller fjernsynsvirksomhed, skal over for Pressenævnet angive, hvem der efter stk. 2 er redaktør.

Stk. 2. Ved redaktør forstås den, der er beføjet til at træffe endelig beslutning om at udsende et program eller indslag. Der kan kun være én redaktør.

Stk. 3. Ethvert radio- eller fjernsynsforetagende skal på begæring oplyse, hvem der er redaktør.

Stk. 4. Ansvar for manglende eller urigtig angivelse af redaktør påhviler radio- eller fjernsynsforetagendet og redaktøren. En urigtigt angiven person er tillige ansvarlig, såfremt angivelsen er sket med den pågældendes samtykke.

§ 6. Redaktøren skal efter anmodning give enhver, der har retlig interesse heri, oplysninger, der kan identificere nærmere angivne udsendte programmer og identificere de personer,

der er ansvarlige efter reglerne i § 17, stk. 1, § 18, stk. 1, § 20, stk. 1, og § 27, stk. 1.

§ 7. Redaktøren skal sikre, at der på forsvarlig måde opbevares en kopi af alle udsendelser i 3 måneder.

Stk. 2. Uanset at den i stk. 1 nævnte frist er udløbet, skal kopi af udsendelser, om hvis indhold der er indgivet klage eller rejst sag, opbevares, indtil sagen er endeligt afgjort.

Andre massemedier

§ 8. Foretagender, der udgiver de i § 1, nr. 3, nævnte massemedier, skal for at være omfattet af lovens regler have indgivet anmeldelse til Pressenævnet.

Stk. 2. For anmeldte foretagender gælder reglerne i §§ 5-7.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om anmeldelsens indhold og form.

Kapitel 3

Strafansvar for mediernes indhold

Indenlandske periodiske skrifter

§ 9. Strafansvar for indholdet af et indenlandsk periodisk skrift kan kun pålægges forfatteren til en artikel i skriftet, redaktøren og udgiveren, jf. dog §§ 14, 25 og 27.

Stk. 2. Reglerne om ansvaret for artikler finder tilsvarende anvendelse på billeder og lignende fremstillinger.

Stk. 3. Lobesedler, plakater og opslag m.v. anses for bestanddele af det skrift, hvortil de henviser, eller hvorfra de hidrører.

§ 10. Forfatteren til en navngiven artikel i skriftet er ansvarlig for indholdet af artiklen efter lovgivningens almindelige regler.

Stk. 2. En artikel anses for navngiven, såfremt den med forfatterens samtykke offentliggøres under dennes eget navn eller billede. Det samme gælder, når artiklen offentliggøres under forfatterens pseudonym eller mærke og det er alment kendt, hvilken person der anvender det pågældende pseudonym eller mærke.

Stk. 3. Er der angivet flere forfattere til en navngiven artikel, uden at det fremgår, hvilken del de hver især er forfatter af, er de alle ansvarlige for artiklens indhold efter lovgivningens almindelige regler.

Stk. 4. Er forfatteren til en navngiven artikel et selskab, en forening, en selvejende institution eller lignende, er den pågældende juridi-

ske persons ledelse ansvarlig for artiklens indhold efter lovgivningens almindelige regler.

Stk. 5.1 de i stk. 4 nævnte tilfælde kan ansvar pålægges den juridiske person som sådan som bødeansvar.

Stk. 6. En tekst, der offentliggøres med angivelse af et nyhedsbureau som kilde, anses ikke for at være navngiven.

§ 11. Redaktøren er ansvarlig for indholdet af en unavngiven artikel i skriftet, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes redaktøren som forsætlig eller uagtsom.

Stk. 2. Redaktøren er tillige ansvarlig for indholdet af en navngiven artikel i skriftet, såfremt ansvar ikke kan gøres gældende mod forfatteren efter § 10 på grund af den pågældendes manglende tilknytning til riget, eller fordi den pågældende mangler dentil pådragelse af strafansvar fornødne tilregnelighed. Dette gælder, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes redaktøren som forsætlig eller uagtsom.

§ 12. Redaktøren er endvidere ansvarlig for indholdet af en artikel eller udtalelse, som har været bragt navngiven i et andet massemedie, og som gengives i redaktørens skrift. Dette gælder, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes redaktøren som forsætlig eller uagtsom. Hvis forfatteren har givet sit samtykke til gengivelsen, omfattes artiklen eller udtalelsen af reglerne i §§ 10 og 14.

§ 13. Redaktøren er medansvarlig for indholdet af en navngiven artikel i skriftet, hvis den med redaktørens vidende er skrevet af en fast medarbejder ved skriftet, hvis den er skrevet efter opfordring af eller under anden medvirken af redaktøren, eller hvis redaktøren vidste, at indholdet var urigtigt eller indebar en krænkelse af privatlivets fred.

§ 14. Den, der i en artikel citeres for en navngiven udtalelse, er medansvarlig for udtalelsens indhold efter lovgivningens almindelige regler, såfremt udtalelsen er givet korrekt og den pågældende har godkendt, at udtalelsen gengives navngiven.

§ 15. Udgiveren er ansvarlig for skriftets indhold, såfremt ansvar ikke kan gøres gældende mod redaktøren efter §§ 11-13 enten på grund af manglende eller ukorrekt angivelse af redaktøren eller på grund af redaktørens manglende

tilknytning til riget eller manglende tilregnelighed. Dette gælder, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes udgiveren som forsættlig eller uagtsom.

Stk. 2. Er udgiveren et selskab, en forening, en selvejende institution, en fond eller lignende, kan det i stk. 1 nævnte ansvar pålægges den juridiske person som sådan som bødeansvar. Er udgiveren staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

Radio- og fjernsynsudsendelser

§ 16. Strafansvar for indholdet af radio- og fjernsynsudsendelser som nævnt i § 1, nr. 2, kan kun pålægges forfatteren til en tekst, den, der fremsætter en udtalelse, redaktøren og radio- eller fjernsynsforetagendet, jf. dog § 20, stk. 2, § 25 og § 27.

Stk. 2. Reglerne om ansvaret for tekster og udtalelser finder tilsvarende anvendelse på film, billeder og lignende.

§ 17. Forfatteren til en tekst, der udsendes, er ansvarlig for indholdet efter lovgivningens almindelige regler, såfremt den pågældende har givet samtykke til tekstens udsendelse. Dette gælder dog ikke, når der er givet forfatteren tilsagn om anonymitet, jf. dog § 20, stk. 2.

Stk. 2.1 det i stk. 1, 2. pkt., nævnte tilfælde er redaktøren ansvarlig for tekstens indhold, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes redaktøren som forsættlig eller uagtsom.

Stk. 3.1 forskudte udsendelser er redaktøren endvidere ansvarlig for indholdet af en tekst, såfremt forfatteren ikke har givet samtykke til, at teksten udsendes, eller ansvar ikke kan gøres gældende mod forfatteren på grund af dennes urigtige oplysninger om sin identitet, manglende tilknytning til riget eller manglende tilregnelighed. Dette gælder, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes redaktøren som forsættlig eller uagtsom.

§ 18. Den, der fremsætter en udtalelse i en forskudt udsendelse, er ansvarlig for udtalelsens indhold efter lovgivningens almindelige regler, medmindre

- 1) den pågældendes identitet ikke fremgår af udsendelsen eller
- 2) den pågældende ikke har givet samtykke til, at udtalelsen udsendes, eller

3) der er givet den pågældende tilsagn om at medvirke uden at kunne identificeres og der er truffet rimelige foranstaltninger til sikring heraf.

Stk. 2.1 de i stk. 1, nr. 1-3, nævnte tilfælde er redaktøren ansvarlig for udtalelsens indhold, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes redaktøren som forsættlig eller uagtsom. Det samme gælder, såfremt ansvar ikke kan gores gældende mod den, der har fremsat udtalelsen, på grund af den pågældendes urigtige oplysninger om sin identitet, manglende tilknytning til riget eller manglende tilregnelighed.

§ 19. Redaktøren er endvidere ansvarlig for indholdet af en tekst eller udtalelse, som har været bragt navngiven i et andet massemedie, og som gengives i en udsendelse fra det pågældende radio- eller fjernsynsforetagende. Dette gælder, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes redaktøren som forsættlig eller uagtsom. Hvis forfatteren eller den, der har fremsat udtalelsen, har givet sit samtykke til gengivelsen, omfattes den pågældende af reglerne i §§ 17, 18 og 20. En tekst, der offentliggøres med angivelse af et nyhedsbureau som kilde, anses ikke for at være navngiven.

§ 20. Den, der fremsætter en udtalelse i en direkte udsendelse, er ansvarlig for udtalelsens indhold efter lovgivningens almindelige regler, medmindre der er givet den pågældende tilsagn om at medvirke uden at kunne identificeres og der er truffet rimelige foranstaltninger til sikring heraf. I dette tilfælde er redaktøren ansvarlig for udtalelsens indhold, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes redaktøren som forsættlig eller uagtsom. Det samme gælder, såfremt ansvar ikke kan gøres gældende mod den, der fremsætter en udtalelse, på grund af dennes urigtige oplysninger om sin identitet, manglende tilknytning til riget eller manglende tilregnelighed.

Stk. 2. Strafansvar for indholdet af tekster eller udtalelser, der fremføres eller fremsættes i direkte transmissioner i radio og fjernsyn af offentlige møder eller andre aktuelle begivenheder, ifaldes efter lovgivningens almindelige regler.

§ 21. Redaktøren er medansvarlig for indholdet af en tekst eller en udtalelse som nævnt i § 17, stk. 1, § 18, stk. 1, og § 20, stk. 1, hvis

- 1) den med redaktorens vidende er forfattet eller fremsat af en fast medarbejder ved radio- eller fjernsynsforetagendet, eller
- 2) hvis den er forfattet eller fremsat efter opfordring af eller under anden medvirken af redaktoren, eller
- 3) hvis redaktoren vidste, at indholdet var urigtigt eller indebar en krænkelse af privatlivets fred, samt ved direkte udsendelser vidste, at teksten ville blive udsendt eller udtalelsen ville blive fremsat,

Stk. 2. Redaktoren er endvidere medansvarlig for indholdet af en tekst eller en udtalelse, hvis der trods tilsagn om anonymitet som nævnt i § 18, stk. 1, og § 20, stk. 1, ikke er truffet rimelige foranstaltninger til sikring heraf. Dette gælder, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes redaktøren som forsættelig eller uagtsom.

§ 22. Den, der oplæser eller på anden måde formidler en tekst eller udtalelse, er ikke ansvarlig for tekstens eller udtalelsens indhold.

§ 23. Radio- eller fjernsynsforetagendet som sådant er ansvarlig for indholdet af en tekst eller en udtalelse, såfremt ansvar ikke kan gøres gældende mod redaktøren på grund af manglende eller ukorrekt angivelse af denne eller på grund af redaktørens manglende tilknytning til riget eller manglende tilregnelighed. Dette gælder, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes radio- eller fjernsynsforetagendet som forsættelig eller uagtsom.

Stk. 2. Er radio- eller fjernsynsforetagendet et selskab, en forening, en selvejende institution, en fond eller lignende, kan det i stk. 1 nævnte ansvar pålægges den juridiske person som sådan som bødeansvar. Er radio- eller fjernsynsforetagendet staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

Andre massemedier

§ 24. Strafansvar for indholdet af de massemedier, der er nævnt i § 1, nr. 3, ifaldes efter reglerne i §§ 9-15 eller §§ 16-23 afhængig af massemediets karakter.

Fælles bestemmelser

§ 25. Lovgivningens almindelige ansvarsregler finder anvendelse for lovovertrædelser, der

begås gennem indholdet af et massemedie, og som kan medføre straf af fængsel i 6 år eller derover.

§ 26. Et medieforetagende hæfter umiddelbart for bøder og sagsomkostninger, der idømmes efter reglerne i §§ 9-25.

Stk. 2. Retten skal ved fastsættelse af bøde, der idømmes efter reglerne i §§ 9-25, navnlig lægge vægt på lovovertrædelsens karakter og grovhed, det pågældende massemedies udbredelse samt den fortjeneste for massemediet, som er eller kunne være opnået ved lovovertrædelsen. Retten kan i stedet for dagbøder anvende anden straf af bøde.

§ 27. Den, der har ladet en annonce indrykke, er ansvarlig for indholdet heraf efter lovgivningens almindelige regler. Det samme gælder den, der har bistået hermed.

Stk. 2. Redaktøren er medansvarlig for indholdet af annoncer efter lovgivningens almindelige regler. Opfylder redaktøren ikke sin oplysningspligt efter §§ 4 og 6, er denne ansvarlig for annoncens indhold, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes redaktøren som forsættelig eller uagtsom.

Stk. 3. TV 2 kan dog ikke pålægges strafansvar for den reklamevirksomhed, der udøves af TV 2-reklameaktieselskabet.

§ 28. Rigsadvokaten bestemmer, om der af det offentlige skal rejses tiltale i anledning af indholdet af et massemedie, der er omfattet af loven.

Kapitel 4

Erstatningsansvar for mediernes indhold

Indenlandske periodiske skrifter

§ 29. Erstatningsansvar for indholdet af et indenlandsk periodisk skrift påhviler dem, der efter reglerne i §§ 9-15 og §§ 25 og 27 kan ifalde strafansvar.

§ 30. Udgiferveren af et indenlandsk periodisk skrift hæfter umiddelbart for de erstatninger og sagsomkostninger, der idømmes efter § 29.

Radio- og fjernsynsudsendelser

§ 31. Erstatningsansvar for indholdet af radio- og fjernsynsudsendelser som nævnt i § 1, nr. 2, påhviler dem, der efter reglerne i §§ 16-25 og 27 kan ifalde strafansvar.

§ 32. Danmarks Radio, TV 2, TV 2's regionale virksomheder, foretagender, der har tilladelse til lokal radio- eller fjernsynsvirksomhed, og TV 2-reklameaktieselskabet hæfter umiddelbart for erstatninger og sagsomkostninger, der idømmes efter § 31. TV 2 hæfter dog ikke for erstatninger, der idømmes TV 2-reklameaktieselskabet efter § 31.

Stk. 2. Hæftelsen omfatter dog ikke erstatning for skade forvoldt ved direkte transmission af offentlige møder eller af aktuelle begivenheder, medmindre skaden er forvoldt i tje- nesten af en ansat i den pågældende institution eller virksomhed.

Andre massemedier

§ 33. Erstatningsansvar for indholdet og ud- bredelsen af de i § I, nr. 3, nævnte massemedier ifaldes efter reglerne i §§ 29-32.

Kapitel 5

Presseetik

§ 34. Massemediernes indhold og handlemå- de skal være i overensstemmelse med god pres- seskik.

Stk. 2. Klager over overtrædelse af stk. 1 kan rettes til det pågældende massemedie selv eller direkte til Pressenævnet, jf. dog stk. 3. I begge tilfælde er klagefristen 4 uger efter offentliggø- relsen. Massemediets afgørelse kan senest 4 uger efter, at den er kommet frem til klageren, indbringes for Pressenævnet.

Stk. 3. Klager over Danmarks Radios, TV 2's eller TV 2's regionale virksomheders overtræ- delse af stk. 1 skal senest 4 uger efter offentlig- gørelsen indgives til disse. De pågældende virksomheders afgørelse kan senest 4 uger ef- ter, at afgørelsen er kommet frem til klageren, indbringes for Pressenævnet.

§ 35. For indholdet af reklamer i radio og fjernsyn og klager over indholdet af rekla- meindslag gælder reglerne i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed.

Kapitel 6

Genmæle

§ 36. Anmodning om genmæle i massemedi- ene over for oplysninger af faktisk karakter, som er egnet til at påføre nogen økonomisk el- ler anden skade af betydning, og som er blevet

bragt i et massemedie, skal tages til følge, med- mindre oplysningernes rigtighed er utvivlsom.

Stk. 2. Anmodning om genmæle kan frem- sættes af den, oplysningerne vedrører, eller ef- ter dennes død af de nærmeste pårørende.

Stk. 3. Anmodning om genmæle skal frem- sendes skriftligt til redaktøren senest 4 uger ef- ter offentliggørelsen af de faktiske oplysninger, der ønskes imødegået.

Stk. 4. For genmæle vedrørende indholdet af reklamer i radio og fjernsyn gælder reglerne i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed.

§ 37. Pligten til at offentliggøre et genmæle påhviler redaktøren.

§ 38. Genmælets indhold skal i alt væsentligt være begrænset til de nødvendige faktiske op- lysninger, og indholdet må **ikke** være retsstri- digt.

Stk. 2. Genmælet kan af vedkommende mas- semedie kræves udformet af den, der anmoder om genmæle.

§ 39. Genmælet skal offentliggøres veder- lagsfrit uden unødigt forsinkelse og skal bringes på en så fremtrædende måde, som det efter om- stændighederne med rimelighed kan forlanges.

Stk. 2. Redaktionelle bemærkninger i umid- delbar tilslutning til offentliggørelsen skal ind- skrænkes til faktiske oplysninger.

§ 40. Afslag på genmæle skal snarest muligt skriftligt meddeles den, der har anmodet om genmælet, med oplysning om, at afslaget kan indbringes for Pressenævnet senest 4 uger efter, at afslaget er kommet frem. Nævnets adresse skal samtidig oplyses.

Stk. 2. Klage over et ufyldstgørende ge- nmæle kan senest 4 uger efter dets offentliggø- relse indbringes for Pressenævnet.

Kapitel 7

Pressenævnet

§ 41. Der oprettes et Pressenævn bestående af en formand og en næstformand og 6 andre medlemmer, der beskikkes af justitsministeren. Formanden og næstformanden, der skal være jurister, beskikkes efter udtalelse fra Højeste- rets præsident 2 medlemmer beskikkes efter udtalelse fra Dansk Journalistforbund, 2 med- lemmer beskikkes til at repræsentere de redak- tionelle ledelser i den trykte presse og radio og

fjernsyn efter udtalelse fra disse, og 2 medlemmer beskikkes som offentlighedens repræsentanter efter udtalelse fra Dansk Folkeoplysnings Samråd.

Stk. 2. Medlemmerne og stedfortrædere for disse, der udpeges efter samme regler, beskikkes for 4 år. Genbeskikkelse kan finde sted.

§ 42. Ved nævnets behandling af en sag medvirker foruden formanden eller næstformanden 3 andre medlemmer, heraf et af de efter udtalelse fra Dansk Journalistforbund beskikkede medlemmer og et medlem beskikket til at repræsentere de redaktionelle ledelser samt et medlem beskikket som offentlighedens repræsentant.

§ 43. Pressenævnet træffer afgørelse i sager om,

- 1) hvorvidt der er sket en offentliggørelse, der er i strid med god **presseskik**, jf. § 34, og
- 2) hvorvidt et massemedie efter reglerne i kapitel 6 er forpligtet til at offentliggøre et genmæle, herunder om genmælets indhold, form og placering.

Stk. 2. Formanden kan afvise

- 1) klager, som åbenbart ikke hører under nævnets kompetence, jf. stk. 1, eller som er åbenbart grundløse, og
- 2) klager fra personer, virksomheder m.v., der er uden retlig interesse i det påklagede forhold.

Stk. 3. Formanden afviser sager, hvor klagefristen i § 34, stk. 2 eller 3, eller § 40 ikke er overholdt.

§ 44. Klage til nævnet skal indgives skriftligt.

Stk. 2. Nævnet kan af egen drift optage en sag til behandling, hvis sagen er af væsentlig eller principiel betydning. I tilfælde heraf indhentes en udtalelse fra den forurettede. Den forurettedes navn nævnes kun, såfremt tilladelse hertil foreligger.

§ 45. Nævnet indhenter en skriftlig udtalelse fra det massemedie, som klagen vedrører, og kan under sagens behandling indhente supplerende oplysninger hos parterne.

Stk. 2. Nævnet kan endvidere kræve udleveret et eksemplar af skriftet og en båndoptagelse af den radio- eller fjernsynsudsendelse, som klagen vedrører.

§ 46. Sager for nævnet skal fremmes mest muligt.

Stk. 2. Undlader vedkommende massemedie inden 7 dage efter modtagelsen af nævnets henvendelse at fremsende sine kommentarer til nævnet, kan sagen behandles på det foreliggende grundlag.

Stk. 3. Nævnet kan indkalde sagens parter til mundtlig forhandling. Såfremt klageren uden lovligt forfald udebliver fra sådan forhandling, kan nævnet afvise klagen eller behandle den på det foreliggende grundlag. Hvis det indklagede massemedie udebliver, behandles sagen på det foreliggende grundlag.

§ 47. Et medlem kan ikke deltage i behandlingen af en klage, der vedrører det massemedie, den pågældende er tilknyttet, eller når der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnet til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed.

§ 48. Nævnets afgørelse træffes efter stemmeflerhed ved begrundet kendelse, medmindre en forligsmæssig løsning er opnået mellem parterne. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende. Hvis en kendelse ikke er enstemmig, skal dissensen anføres i kendelsen.

§ 49. Nævnet kan pålægge redaktøren for det indklagede massemedie snarest muligt at offentliggøre en kendelse i et af nævnet nærmere fastlagt omfang. En sådan offentliggørelse skal ske uden kommenterende tilføjelser og på en så fremtrædende måde, som det med rimelighed kan forlanges.

§ 50. Nævnets kendelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 51. Nævnet afgiver en årlig beretning om sin virksomhed til justitsministeren. Beretningen skal offentliggøres.

§ 52. Justitsministeren fastsætter Pressenævnets forretningsorden efter forhandling med nævnet.

Stk. 2. Nævnet bistås af et sekretariat.

Stk. 3. Justitsministeren kan bestemme, at udgifterne til nævnets virksomhed skal afholdes af massemedierne efter en fordeling, som fastsættes i nævnets forretningsorden.

Kapitel 8

Straf m. v.

§ 53. Overtrædelse af § 3. stk. 1, jf. stk. 3. § 4, § 5, stk. 1, jf. stk. 4, § 5, stk. 3, §§ 6, 7 og 8, stk. 2, straffes med bøde eller hæfte.

Stk. 2. Undladelse af at efterkomme pålæg om offentliggørelse efter § 49 og § 54 straffes med bøde eller hæfte.

Stk. 3. Er en overtrædelse begået af et selskab, en forening, en selvejende institution, en fond eller lignende, kan der pålægges den juridiske person som sådan bodeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bodeansvar.

§ 54.1 en dom, hvorved nogen findes skyldig til straf, erstatning eller mortifikation for indholdet af et massemedie, kan retten bestemme, at indholdet af dommen snarest muligt skal offentliggøres i mediet i et afretten nærmere fastlagt omfang. Pligten til offentliggørelsen påhviler redaktøren.

Stk. 2. Offentliggørelsen skal ske uden vederlag og på en så fremtrædende måde, som det med rimelighed kan forlanges.

Kapitel 9

Ikrafttræden m. v.

§ 55. Loven træder i kraft den 1. januar 1992.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov nr. 147 af 13. april 1938 om pressens brug.

§ 56.1 lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 748 af 1. december 1989, som ændret senest ved lov nr. 406 af 13. juni 1990, affattes § 172 således:

»§ 172. Redaktøren og redaktionelle medarbejdere ved et skrift, der er omfattet af § 1. nr. 1, i medieansvarsloven, har ikke pligt til at afgive vidneforklaring om, hvem der er kilde til en oplysning eller forfatter til en artikel i skriftet, når kilden eller forfatteren ikke er navngivet. De har heller ikke pligt til at afgive vidneforklaring om, hvem der har optaget et fotografi eller frembragt en anden billedlig fremstilling, når fotografen eller fremstilleren ikke er navngivet, eller hvem billedet forestiller, eller hvem der er genstand for omtale, når dette ikke fremgår af teksten.

Stk. 2. Redaktøren og redaktionelle medarbejdere ved et radio- eller fjernsynsforetagende, der er omfattet af § 1, nr. 2, i medieansvarsloven, har ikke pligt til at afgive vidneforklaring om, hvem der er kilde til en oplysning eller forfatter til et værk, der er bragt i en udsendelse, når kilden eller forfatteren ikke er navngivet. De har heller ikke pligt til at afgive vidneforklaring om identiteten af navngivne medvirkende, der har fået tilsagn om at medvirke uden at kunne identificeres, når der er truffet rimelige forholdsregler til at skjule identiteten.

Stk. 3. Vidnefritagelse som nævnt i stk. 1 og 2 gælder også andre, der i kraft af deres tilknytning til skriftet eller dets fremstilling eller deres tilknytning til radio- eller fjernsynsforetagendet eller til fremstillingen af vedkommende udsendelse har fået kendskab til kildens, forfatterens eller den medvirkendes identitet.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse for de massemedier, der er omfattet af § 1, nr. 3, i medieansvarsloven.

Stk. 5. Angår sagen en lovovertrædelse, som er af alvorlig karakter, og som efter loven kan medføre straf af fængsel i 4 år eller derover, kan retten dog pålægge de i stk. 1-4 nævnte personer vidnepligt, såfremt vidneførslen må antages at have afgørende betydning for sagens opklaring og hensynet til opklaringen klart overstiger massemediernes behov for at kunne beskytte deres kilder.

Stk. 6. Retten kan ligeledes pålægge de i stk. 1-4 nævnte personer vidnepligt, hvis sagen angår en overtrædelse af straffelovens §§ 152-152 c. Dette gælder dog ikke, hvis det må antages, at forfatteren eller kilden har villet afdække forhold, hvis offentliggørelse er af samfundsmæssig betydning.«

§ 57.1 lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 339 af 22. maj 1990, som ændret ved lov nr. 743 af 14. november 1990 og lov nr. 771 af 21. november 1990, foretages følgende ændringer:

l1 §9. stk. 2, udgår »og §§ 16-18«, og efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Danmarks Radios afgørelser i sager om god presseskik og om genmæle kan dog indbringes for Pressenævnet efter reglerne i medieansvarslovens kapitel 5-7.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

2. § 15 g ophæves.

3. I § 15 /udgår », § 15 g«.

4. § 15 u affattes således:

»§ 15 u. 1 sager om god presseskik og om genmæle kan afgørelser truffet af den TV 2-virksomhed, der er ansvarlig for programmet, indbringes for Pressenævnet efter reglerne i medieansvarslovens kapitel 5-7.«

5. Kapitel 3 ophæves.

ft. § 19 e. stk. 4. affattes således:

»Stk. 4. Nævnet træffer den endelige administrative afgørelse i sager om genmæle over for oplysninger af faktisk karakter, som er udsendt i reklameindslag. Retten til genmæle forudsætter, at oplysningerne er egnede til at påføre nogen økonomisk eller anden skade af betydning, og at deres rigtighed ikke er utvivlsom. Nævnet kan pålægge indehaveren af en tilladelse til lokal radio- eller fjernsynsvirksomhed eller TV 2-reklameaktieselskabet at udsende et genmæle og kan træffe afgørelse om genmælets indhold, form og plads.«

7. I § 22. stk. 1. nr. 3. udgår »§ 15 g eller«.

8. §§ 23 - 23 b ophæves.

§ 58. I lov nr. 160 af I. juli 1927 om pligtig aflevering aftryksager til offentlige biblioteker tilføjes i § 4 som stk. 4-6:

»På ethvert her i riget trykt eller på anden måde mangfoldiggjort skrift skal bogtrykkeren anføre sit navn eller firma samt trykkestedet.

Det samme gælder skrifter, der er trykt eller på anden måde mangfoldiggjort i det danske sprog i udlandet, når skriftet indføres her i landet med henblik på salg eller anden offentlig udbredelse.

Den, der indfører eller offentligt udbreder de i stk. 4 og 5 nævnte skrifter, ifalder ansvar efter § 8, såfremt skriftet ikke er forsynet med angivelse af bogtrykkerens navn eller firma samt trykkestedet, eller såfremt den pågældende er vidende om, at angivelsen er urigtig.«

§ 59. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland. §§ 1-54 og § 58 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Givet på Christiansborg Slot. den 6. juni 1991

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/ Hans Engell

